

Raadsvoorstel

Raadsvergadering:
Agendapunt: (nummer)

Portefeuillehouder: 5. Weth. H. Rietman.
Portefeuille: Ruimtelijke ordening
Voor informatie: Wim Vermeulen, telefoonnummer 14038, w.vermeulen@zwartewaterland.nl

JOIN-nr.: raadsvoorstellen en –besluiten 478

Bijlage(n):

1. Nota van beantwoording zienswijzen Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland
2. Uitvoeringsparagraaf Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland
3. Web-tekst Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Onderwerp: Vaststelling Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Voorstel:

1. De Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland vast te stellen.
-

Aan de gemeenteraad,

Onderwerp

Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Voorstel

1. De Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland vast te stellen.

Samenvatting

De gemeente is op basis van de Omgevingswet verplicht tot het vaststellen van een Omgevingsvisie voor (delen van) haar grondgebied. De Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland is samen met inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De Ontwerp Omgevingsvisie is medio vorig jaar door de gemeenteraad vrijgegeven voor het inwinnen van zienswijzen. De zienswijzen zijn voor het college aanleiding geweest om de visie op onderdelen aan te scherpen. De aanscherpingen zijn met de raad gedeeld in een informatiebijeenkomst. De aanscherpingen zijn verwoord in de Nota van beantwoording zienswijzen en in de visie verwerkt.

De raad wordt thans voorgesteld om de Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland vast te stellen.

Aanleiding

Met het ingaan van de Omgevingswet moeten gemeenten, provincies en het rijk een Omgevingsvisie hebben. Medio vorig jaar heeft de gemeenteraad de Ontwerp Omgevingsvisie vrijgegeven voor het inwinnen van zienswijzen. Na de beoordeling en verwerking van de zienswijzen wordt de Omgevingsvisie ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

De zienswijzen zijn beantwoord in de Nota van beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland. Het college heeft kennis genomen van de zienswijzen en heeft naar aanleiding

daarvan aanscherpingen op de visie geformuleerd en deze met de raadsfracties gedeeld in een informatiebijeenkomst op 25 mei 2021. In de Nota van beantwoording is aangegeven op welke onderdelen de Omgevingsvisie is aangevuld en aangepast.

De gewijzigde tekst van de (online) Omgevingsvisie en de Nota van beantwoording zijn als bijlagen bij dit voorstel gevoegd.

De raad wordt thans voorgesteld om de (online) Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland vast te stellen.

Argumenten

1. *De gemeente is op basis van de Omgevingswet verplicht tot het vaststellen van een Omgevingsvisie voor (delen van) haar grondgebied.* De Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland is samen met inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De Ontwerp Omgevingsvisie is medio vorig jaar door de gemeenteraad vrijgegeven voor het inwinnen van zienswijzen. De zienswijzen zijn voor het college aanleiding geweest om de visie op onderdelen aan te scherpen. Deze aanscherpingen zijn verwoord in de Nota van beantwoording zienswijzen en in de visie verwerkt.
De Omgevingsvisie is vormvrij. Er is van aanvang af voor gekozen om een 'online' Omgevingsvisie te maken welke via de website van de gemeente te raadplegen is (zwartewaterland.nl/omgevingsvisie). De raad stelt de online Omgevingsvisie vast. De 'platte tekst' van de online Omgevingsvisie is als bijlage bij dit voorstel gevoegd.

De Omgevingsvisie is een dynamisch document; in de loop van de tijd kan deze, als gevolg van nieuwe ontwikkelingen of bestuurlijk/politieke wensen, geactualiseerd worden en kunnen nieuwe ambities, doelstellingen en keuzes worden toegevoegd. Omgevingsbeleid is een continu proces: de beleidscyclus van de Omgevingswet is een cyclus waarin aan de 'verbetering' van de leefomgeving wordt gewerkt en zo wordt feitelijk continu gewerkt aan een update van de Omgevingsvisie.

Een uitvoeringsparagraaf bij de Omgevingsvisie is niet verplicht, maar wel wenselijk. Daarmee wordt aangegeven hoe de ambities en doelstellingen van de visie gerealiseerd worden. Dat kan door reeds lopende of voorgenomen plannen en projecten, met doorvertaling in regels en normen in het Omgevingsplan en indien gewenst in nader op te stellen programma's voor onderdelen van de visie. De uitvoeringsparagraaf is via de website van de Omgevingsvisie te raadplegen. Net als de Omgevingsvisie is ook de uitvoeringsparagraaf niet statisch en wordt deze actueel gehouden met een jaarlijkse of tweejaarlijkse actualisatie. De uitvoeringsparagraaf dient als losse bijlage bij de Omgevingsvisie te worden beschouwd en hoeft niet te worden vastgesteld.

2. *De Nota van beantwoording zienswijzen* gaat allereerst in op de zienswijzen die niet slechts één thema uit de Ontwerp Omgevingsvisie betreffen maar die van meer algemene aard zijn. Dit betreft een groot aantal zienswijzen die een oordeel geven over de visie in zijn geheel. Vervolgens zijn de zienswijzen per thema beantwoord. Er is aangegeven of de zienswijzen aanleiding geven om de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland aan te passen en zo ja hoe.
De Nota van beantwoording gaat in op het Omgevingseffectrapport (OER). In het OER (anteagroup, 29 september 2020) zijn de zes integrale ambities van de Omgevingsvisie beoordeeld op hun impact op de leefomgeving van Zwartewaterland. Het OER doet aanbevelingen voor aanscherping van de visie zodat deze ook daadwerkelijk een positieve impact op de leefomgeving teweeg kan brengen. In de Nota van beantwoording is aangegeven welke aanbevelingen zijn overgenomen uit het OER.

De Nota van beantwoording is in februari in het college besproken. Besloten is toen om de Nota aan de raad toe te zenden ten behoeve van een technisch vragenuur met de raad op 1 maart 2021. De raadsfracties zijn hierbij in de gelegenheid gesteld om hun vragen over de zienswijzen en de beantwoording daarvan door het college te stellen. Zij hebben hierbij aangegeven behoefte te hebben aan een informatiebijeenkomst om door te praten over het concretiseren van de Omgevingsvisie.

Op 13 april 2021 heeft het college in een themabijeenkomst aanscherpingen op de visie geformuleerd. Het verslag van deze themabijeenkomst, met daarin de geformuleerde aanscherpingen, is in mei naar de gemeenteraad gestuurd ten behoeve van een informatieavond met de raad op 25 mei 2021. De raad is hierbij uitgenodigd om zich over de aanscherpingen van het college uit te spreken: zijn de genoemde thema's waarop het college aanscherpingen maakt, ook daadwerkelijk de thema's waar dit voor nodig is, en welke aanscherpingen wil de raad zelf aanbrengen. De raadsfracties gaven aan zich te kunnen vinden in de aanscherpingen. Aanvullende aanscherping vanuit de raad betreft de behoefte tot het ontwikkelen van een lange termijnvisie op sport- en verenigings-accomodaties. Deze aanscherping is meegenomen.

Wij hebben de visie naar aanleiding van de zienswijzen, de aanscherpingen van het college en de themabijeenkomst met de raad, op onderdelen aangevuld en tekstueel aangepast. Belangrijkste wijzigingen betreffen de onderwerpen Wonen, Bedrijventerreinen, Energietransitie en Buitengebied, en het opnemen en uitwerken van het thema Landschap en Natuur in de visie.

Middeleninzet

Het voorstel heeft geen directe financiële gevolgen. De uitvoering van de Omgevingsvisie vindt plaats binnen de gestelde kaders van de Programmabegroting.

Communicatie en participatie

De Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland is samen met inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De gemeente is met Reisbureau Kijk '38 (voorjaar 2018) en tijdens de Ontmoetingen (voorjaar 2019) in gesprek gegaan met bewoners om hun ideeën, ambities en perspectief op te halen. Op 25 mei 2020 is de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland, vanwege de coronamaatregelen, online gepresenteerd aan de samenleving met de oproep om hierop te reageren. Hierover is ook een persbericht uitgestuurd naar de lokale en regionale media. Op 27 mei 2020 is in De Stadskoerier een uitgebreid artikel geplaatst over de Omgevingsvisie. In deze informele ronde (die liep van 25 mei 2020 tot en met 8 juni 2020) zijn in totaal 22 reacties ontvangen. De reacties die in deze periode zijn ontvangen zijn ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. De reacties zijn opgenomen in de bijlage bij het voorstel om de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland formeel ter inzage te leggen.

De formele terinzagelegging van de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland omvat een periode van zes weken, namelijk vanaf donderdag 8 oktober tot en met woensdag 18 november 2020. De terinzagelegging en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen zijn op 8 oktober 2020 digitaal via de Staatscourant, de gemeentelijke website en het weekblad De Stadskoerier bekend gemaakt. In deze periode kon iedereen schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen. Tijdens deze periode organiseerde de gemeente Zwartewaterland vier informatieavonden over de Omgevingsvisie. Er zijn toen 33 zienswijzen ontvangen, waarvan sommige dezelfde zijn als die tijdens de informele ronde zijn ingediend. Door het College is eerder besloten om de 22 reacties die tussen 25 mei en 8 juni zijn ingediend in de informele ronde ook mee te nemen als officiële zienswijzen. In totaal zijn er zo 55 zienswijzen ingediend.

Op 21 januari 2021 heeft wethouder Rietman een overzicht naar de gemeenteraad gestuurd van de ingediende zienswijzen op de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland.

Op 9 februari heeft het College gesproken over de Nota van Beantwoording zienswijzen Omgevingsvisie en besloten om de raad de gelegenheid te bieden om hier technische vragen over te stellen, vooruitlopend op de nog komende raadsbehandeling over de Omgevingsvisie.

De raadsfracties zijn in de gelegenheid gesteld om hun vragen over de zienswijzen en de beantwoording daarvan door het college te stellen tijdens een digitaal vragenuur op 1 maart 2021.

Op 25 mei 2021 heeft een informatiebijeenkomst met de raad plaatsgevonden over de aanscherpingen van de Omgevingsvisie.

Na vaststelling van de Omgevingsvisie door de raad zullen de indieners van zienswijzen de Nota van beantwoording zienswijzen ontvangen.

De Omgevingsvisie vormt het kader voor het Omgevingsplan en krijgt hier een vertaling in. Voor het Omgevingsplan is een plan van aanpak in voorbereiding. Net als bij de Omgevingsvisie worden inwoners, organisaties en partners betrokken bij het totstandkomingsproces van het Omgevingsplan. Zij kunnen op deze manier in het vervolgproces van de implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente participeren en op de hoogte blijven.

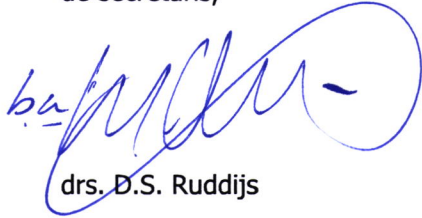
Planning

Als uw raad de visie heeft vaststelt wordt deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd. Indieners van zienswijzen ontvangen de Nota van beantwoording zienswijzen.

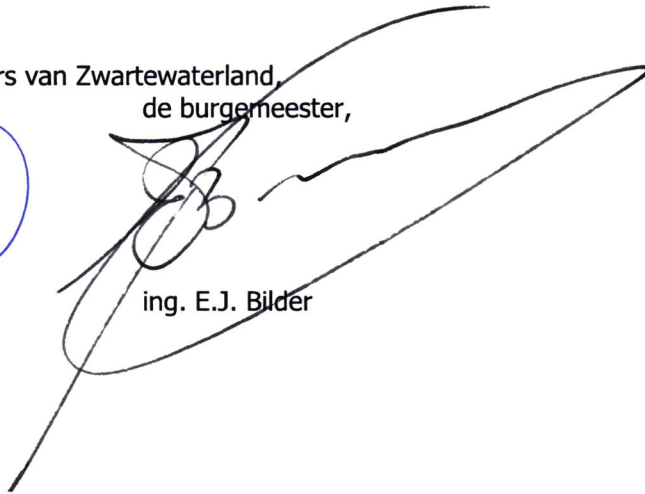
Wij stellen u voor te besluiten conform bijgevoegd ontwerp raadsbesluit.

Burgemeester en wethouders van Zwartewaterland,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. D.S. Ruddijs

ing. E.J. Bilder

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Zwartewaterland;

Overwegende, dat

- De Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland samen met inwoners en organisaties uit de gemeente is ontwikkeld;
- De raad de Ontwerp Omgevingsvisie medio vorig jaar heeft vrijgegeven voor het inwinnen van zienswijzen;
- De raad kennis heeft genomen van de Nota van beantwoording zienswijzen Ontwerp Omgevingsvisie en de wijzigingen op de Ontwerp Omgevingsvisie die hierin zijn voorgesteld;

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, d.d. 24 augustus 2021;

Gelet op het bepaalde in artikel 3.30 Wet ruimtelijke ordening en paragraaf 2.5.3. van de Algemene wet bestuursrecht

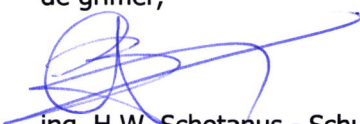
Besluit:

1. De Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland vast te stellen.

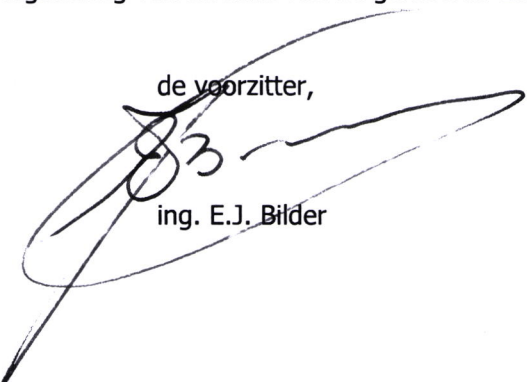
geamendeerd (3 stuks)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zwartewaterland van 16³⁰ september 2021.

de griffier,

ing. H.W. Schotanus - Schutte

de voorzitter,

ing. E.J. Bilder

ChristenUnie

SGP **BGGZ**
BuitenGewoon Zwartewaterland

PvdA

Amendement Bouwsteen wonen Omgevingsvisie

De raad van de gemeente Zwartewaterland, in vergadering bijeen op donderdag 30 september 2021,

Gelezen het raadsvoorstel 'Omgevingsvisie',

Constateerende dat:

- In het traject voor het maken van de omgevingsvisie een aantal bouwstenen zijn gemaakt zoals de bouwsteen Klimaatadaptatie en de bouwsteen Energie;
- Niet voor alles een aparte bouwsteen nodig is en dat een bouwsteen Wonen niet is opgesteld;

Overwegende dat:

- De woningmarkt overspannen is en het aantal woningzoekenden stijgt;
- Er regionaal gesproken wordt over de mogelijkheid om 40.000 tot 80.000 woningen in deze regio te bouwen;
- De omgevingsvisie gebruikt heeft gemaakt van de bestaande woonvisie en het uitgevoerde woonbehoefte onderzoek, waar bovengenoemde ontwikkelingen nog minder een plek in hebben;
- Het gewenst is om een bouwsteen Wonen op te stellen die wordt gebruikt voor het verrijken van deze omgevingsvisie;

Besluit:

In het uitvoeringsprogramma een bouwsteen Wonen toe te voegen om deze in korte termijn op te laten stellen. Deze bouwsteen gaat in op locaties voor woningbouw, de afweging tussen inbreiden en uitbreiden, sociale woningbouw en het woningbouwprogramma met daarin bijzondere aandacht voor starters en levensloopbestendige woningen.

De gemeenteraadsfracties van :

CU

C.J.M. Ooms

SGP

A. Beens

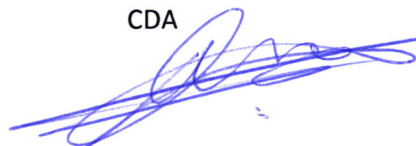

BGZ

H. Fijn-Bulten

CDA

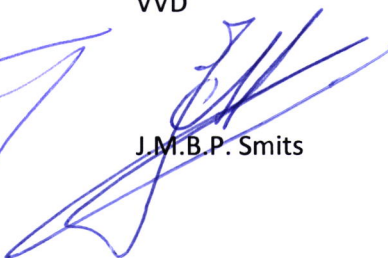
R.D. van Zandwijk

PvdA

A.I. Dijkstra

VVD

J.M.B.P. Smits

Arendement unaniem
aangenomen

ChristenUnie

SGP **BGGZ**
BuitenGewoon Zwartewaterland

PvdA

Amendement Actualisatie Omgevingsvisie

De raad van de gemeente Zwartewaterland, in vergadering bijeen op donderdag 30 september 2021,

Gelezen het raadsvoorstel 'Omgevingsvisie',

Constateerende dat:

- Een visie op het buitengebied wordt aangekondigd in de Omgevingsvisie en het uitvoeringsprogramma (pagina 29);
- Deze visie op het buitengebied nog gemaakt wordt en gebruik maakt van de resultaten van het IBP Vitaal Platteland;
- De zoekgebieden voor grootschalige opwek van duurzame energie nog niet zijn vastgesteld;

Overwegende dat:

- Er veel op ons buitengebied afkomt en zeker op het gebied dat door de agrarische sector in gebruik is. Het gaat dan om onder andere om klimaatbeleid, biodiversiteit en de omgang met bodemdaling door klink en oxidatie van veen;
- Daarbij komt dat de nog vast te stellen zoekgebieden voor energie met name in het buitengebied zijn gelegen;
- De visie op het buitengebied ook gevolgen heeft voor de verhouding tussen onze kernen met bebouwing en het buitengebied;

Tevens overwegende dat:

- Integrale afweging bij de omgevingsvisie op zijn plaats is als de visie op het buitengebied en/of bouwsteen wonen zijn opgesteld;
- De inbreng van de inwoners van Zwartewaterland bij een integrale afweging gewaardeerd wordt en een vereiste is;
- Het voorstel voor actualisatie zoals omschreven op bladzijde "Up to date houden van de omgevingsvisie daar nu niet in voorziet;

Besluit:

De laatste alinea van de tekst over de actualisatie (pagina 14):

Bovenstaande is het uitgangspunt voor actualisatie van de Omgevingsvisie Zwartewaterland. De ervaringen die we in de komende jaren hiermee opdoen, kunnen leiden tot aanpassing van dit actualisatieproces aanpassing van dit actualisatieproces.

Te wijzigen in:

Een beleidsarme actualisatie van de omgevingsvisie is dus het uitgangspunt bij het jaarlijks aanpassen van de Omgevingsvisie. Het gaat dan met name om beperkte wijzigingen die het integrale karakter van de omgevingsvisie niet aantasten. Het inpassen van de gewenste bouwsteen Wonen en van de visie op het buitengebied leiden naar verwachting tot een bredere wijziging en afweging voor de omgevingsvisie. Voor die wijzigingen wordt een uitgebreider proces gestart om zo inbreng van onze inwoners op te halen en een integrale afweging ook voor de omgevingsvisie goed mogelijk te maken.

De gemeenteraadsfracties van :

CU

C.J.M. Ooms

SGP

A. Beens

BGZ

H. Fijn-Bulten

CDA

R.D. van Zandwijk

PvdA

A.I. Dijkstra

VVD

J.M.B.P. Smits

Arendement waniem
aangenomen

ChristenUnie

SGP **BGGZ**
BuitenGewoon Zwartewaterland

Zwartewaterland

PvdA

Amendement Evaluatie proces Omgevingsvisie

De raad van de gemeente Zwartewaterland, in vergadering bijeen op donderdag 30 september 2021,

Gelezen het raadsvoorstel 'Omgevingsvisie',

Constateernde dat:

- Het raadsvoorstel niet uitgaat van evaluatie van de totstandkoming van deze visie;
- Voor het maken van de omgevingsvisie veel inbreng is gevraagd van onze inwoners buiten de formele procedure;

overwegende dat:

- Het opstellen van de omgevingsvisie een mooie en lange reis is geweest met inbreng van velen;
- Het goed is om deze reis te evalueren en daarvan te leren;

Besluit:

Aan het besluit in het raadsvoorstel een tweede besluit toe te voegen:

2. Een evaluatie uit te voeren over het proces van totstandkoming van deze omgevingsvisie. Daarbij wordt in ieder geval ingegaan op de leerervaringen van het participatieproces van inwoners en raad. De evaluatie wordt in april 2022 aan de raad aangeboden.

De gemeenteraadsfracties van :

CU

C.J.M. Ooms

SGP

A. Beens

BGZ

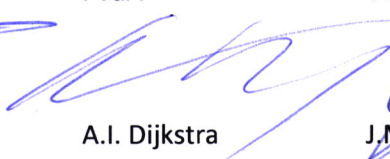
H. Fijn-Bulten

CDA

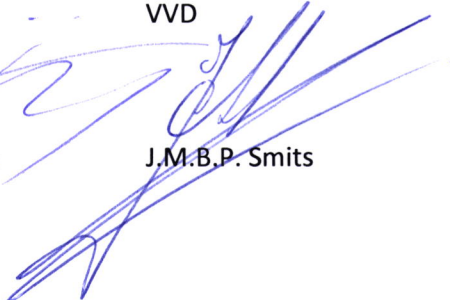
R.D. van Zandwijk

PvdA

A.I. Dijkstra

VVD

J.M.B.P. Smits

*Amendement waarin
aangenomen*

Nota van beantwoording zienswijzen Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Augustus 2021

1. Inleiding

De Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland is samen met inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De gemeente is met Reisbureau Kijk '38 (voorjaar 2018) en tijdens de Ontmoetingen (voorjaar 2019) in gesprek gegaan met bewoners om hun ideeën, ambities en perspectief op te halen. Hoe zien bewoners de toekomst? Wat betekenen ontwikkelingen op het gebied van innovatie, digitalisering en duurzaamheid voor de inwoners van Zwartewaterland, voor bedrijven en organisaties en voor de gemeente? Wat vinden we belangrijk met elkaar in Zwartewaterland? Deze inbreng is verwerkt in de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland.

Oorspronkelijk was het idee om de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland op verschillende locaties in de gemeente te presenteren aan de samenleving. Dit als afronding van het participatieproces. Het idee was om, voortgaand aan de formele ter inzage leggingsperiode, de samenleving op informele wijze op de hoogte te brengen van hoe de resultaten van het participatietraject verwerkt zijn in de Ontwerp Omgevingsvisie. Op deze manier wordt de samenleving in deze fase betrokken en ronden we zo het gelopen participatieproces af.

Echter door de coronamaatregelen was deze aanpak niet mogelijk. Als alternatief is op 25 mei 2020 de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland online gepresenteerd aan de samenleving met de oproep om hierop te reageren. Hierover is ook een persbericht uitgestuurd naar de lokale en regionale media. Op 27 mei is in De Stadskoerier een uitgebreid artikel geplaatst over de Omgevingsvisie. In deze informele ronde (die liep van 25 mei tot en met 8 juni) zijn in totaal 22 reacties ontvangen. De reacties die in deze periode zijn ontvangen zijn ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. De reacties zijn opgenomen in de bijlage bij het voorstel om de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland formeel ter inzage te leggen.

De formele terinzagelegging van de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland omvat een periode van zes weken, namelijk vanaf donderdag 8 oktober tot en met woensdag 18 november 2020. De terinzagelegging en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen zijn op 8 oktober 2020 digitaal via de Staatscourant, de gemeentelijke website en het weekblad De Stadskoerier bekend gemaakt. In deze periode kon iedereen schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen. Er zijn toen 33 zienswijzen ontvangen, waarvan sommige dezelfde zijn als die tijdens de informele ronde zijn ingediend. Door het College is besloten om de 22 reacties die tussen 25 mei en 8 juni zijn ingediend in de informele ronde ook mee te nemen als officiële zienswijzen, voor zover deze zijn voorzien van contactgegevens, wat niet altijd het geval is. In totaal zijn er zo 55 zienswijzen ingediend.

Tijdens de ter inzageleggingsperiode organiseerde de gemeente Zwartewaterland vier informatieavonden over de Omgevingsvisie. Vanwege de coronamaatregelen waren deze avonden in tijdsblokken ingedeeld. In kleine groepjes van maximaal 4 personen konden vragen gesteld worden over de

Omgevingsvisie. De informatieavonden vonden plaats op 19, 20, 21 en 26 oktober 2020. Er zijn op deze avonden in totaal 17 gesprekken gevoerd.

2. Beantwoording zienswijzen

In bijlage 1 van deze nota is een lijst opgenomen met alle zienswijzen, zowel die zijn binnengekomen tijdens de informele ronde als die zijn ingediend gedurende de officiële zienswijzeperiode. Dubbele zienswijzen (die door een indiener meerdere keren zijn ingediend) zijn eruit gefilterd en als één zienswijze meegenomen. Bij de beantwoording wordt naar de nummering in deze lijst verwezen. Vanuit privacyoverwegingen zijn de zienswijzen in de lijst, voor zover het natuurlijke personen betreft, geanonimiseerd.

Allereerst wordt ingegaan op de zienswijzen die niet slechts één thema uit de Ontwerp Omgevingsvisie betreffen maar die van meer algemene aard zijn. Dit betreft een groot aantal zienswijzen die een oordeel geven over de visie in zijn geheel.

Vervolgens worden de zienswijzen per thema beantwoord.

Aangegeven is of de zienswijzen aanleiding geven om de Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland aan te passen en zo ja hoe.

2.1 Zienswijzen algemeen

Zienswijze 1: "De visie geeft geen visie en maakt geen keuzen"

Meerdere zienswijzen gaan in op het ontbreken van een duidelijke visie, een keuze voor de richting die de gemeente in wil slaan. De doelstellingen en ambities zijn weinig concreet en niet SMART-geformuleerd. Het is veel beschrijven van de huidige situatie en wensdenken zonder dat er goed onderbouwde belangenafwegingen en keuzen voor de toekomst worden gemaakt. De economie staat voorop en met de gevolgen daarvan voor andere onderwerpen als natuur, landschap en cultuur moet worden omgegaan. De visie mist scherpte.

Zienswijzen: 10, 15, 20, 23, 24, 28, 30, 32, 31, 35, 46, 52.

Beantwoording:

De Ontwerp Omgevingsvisie is samen met veel inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De verschillende bijdragen weerspiegelen het karakter van Zwartewaterland: een plattelandsgemeente, maar met een industrieel karakter. Die verscheidenheid is prachtig maar kan bij het nemen van beslissingen tot tegengestelde belangen en opvattingen leiden. De Omgevingsvisie is geen blauwdruk waarin alle keuzes voor de toekomst al vastliggen maar biedt richtinggevende ambities die dienst doen als het overkoepelende kader waaraan afwegingen en keuzen die de komende jaren worden gemaakt getoetst

worden. Dat kan zijn in het Omgevingsplan, in programma's en projecten en in uitvoeringsplannen. In deze plannen, programma's en projecten wordt de visie concreet uitgewerkt. De Omgevingsvisie gaat over ambities en doelstellingen en legt vast wat er op dit moment al vastligt. Door actualisaties van de Omgevingsvisie, die periodiek plaatsvinden, worden toekomstige keuzes toegevoegd.

Naar aanleiding van deze algemene zienswijze heeft het College geconcludeerd dat er aanscherping van de visie nodig is op een aantal thematische onderwerpen in relatie tot behoud van de kwaliteiten van het landschap. Het gaat om de onderwerpen Wonen, Bedrijventerreinen, Energietransitie en Buitengebied. Onderstaand worden de aanscherpingen beschreven. De aanscherpingen worden verwerkt in de tekst van de betreffende thema's in de visie, respectievelijk Wonen, Economie, Energie en Buitengebied en in de tekst van de verschillende deelgebieden.

Aanpassing van de Omgevingsvisie:

Ja. Om de betekenis van de visie beter te duiden wordt bovenstaande tekst over het dynamische karakter van de visie verwerkt in de Ontwerp Omgevingsvisie.

Tevens worden de thematische aanscherpingen die het College heeft geformuleerd verwerkt. Het gaat om onderstaande aanscherpingen:

Wonen:

1. Zwartewaterland heeft de Regionale Woonagenda ondertekend en geeft gevolg aan de afspraken die hierin zijn gemaakt:
 - inzet om te voorzien in de lokale woningbehoefte tot 2030 (750 woningen), netto-plancapaciteit tot 2030 is 759 woningen. Tag-West in Genemuiden en Hasselt Om de Weede zijn de twee belangrijkste woningbouwlocaties die in de behoefte moeten voorzien. Tot en met 2025 ligt de focus op realisatie van de bestaande harde plancapaciteit en het versneld ontwikkelen van de zachte plancapaciteit. Voor de periode tot 2030 wordt gezocht naar extra plancapaciteit, mede in relatie tot de bestaande achterstanden in de woningbouw en de verstedelijkingsambities in de regio Zwolle.
 - versnelling in het realiseren van de woningbouwopgave. Tag-West 2e fase (status zacht plan) is een regionaal sleutelproject woningbouwimpuls (240 woningen vanaf 2022).
2. De nu bekende plancapaciteit in Zwartewaterland (hard en zacht) wordt in de visie aangegeven.
3. Er wordt gezocht naar (extra) ontwikkellocaties voor Zwartsluis en Kamperzeedijk onder de volgende voorwaarden:
 - Zwartsluis: toevoeging aan de woningvoorraad is beperkt tot gemiddeld 10-15 woningen/jaar. Combinatie van in- en uitbreiding. Interffloor en locatie voetbalvelden worden onderzocht. Uitbreiding in kleinschalige projecten.
 - Kamperzeedijk: toevoeging aan de woningvoorraad is beperkt tot gemiddeld 1 à 2 woningen/jaar. Uitbreidingen in de vorm van kleinschalige eenheden (b.v. korte rijtjes, kleine hofjes e.d.). Doel is om de leefbaarheid en sociale cohesie in stand te houden.

4. Woningbouw in polder Mastenbroek is mogelijk op zeer beperkte schaal en onder voorwaarden: geen nieuwbouw in de vorm van clusters, en binnen bestaande lintstructuren. Voorkeur bestaat voor het faciliteren van woningbouw op agrarische erven en in de kern Mastenbroek, onder duidelijk gestelde ruimtelijke voorwaarden. Deze voorwaarden gelden in zijn algemeenheid voor het bouwen in het buitengebied waarbij het gaat om:
- behoud van waardevolle gebouwencomplexen
 - behoud of versterking van landschappelijke kwaliteit en het karakter van het buitengebied
 - aantal en verschijningsvorm van toe te voegen woningen moet in verhouding staan tot de aard en omvang van aanwezige bebouwing en de grootte van percelen.
- Voorwaarde is ook dat de agrariër in het gebied moet kunnen doorgaan met zijn bedrijfsuitoefening.

Bedrijventerreinen:

1. Voor de komende 10 jaar wordt verwacht in Genemuiden met Zevenhont Oost en Zuid in de behoefte te voorzien. De mogelijkheden voor grootschalige uitbreiding zijn beperkt in Genemuiden. Ingezet wordt op het zo efficiënt mogelijk benutten en intensiveren van beschikbare ruimte en combinatiemogelijkheden met Hasselt.
2. Ontwikkelruimte wordt geboden aansluitend bij bedrijventerrein Hasselt.
3. Ook voor bedrijvenlocaties geldt dat inbreiding en revitalisering nadrukkelijk vóór uitbreiding gaat. We onderzoeken de haalbaarheid van het revitaliseren van Tapijtwijk in Genemuiden. In Zwartsluis doen we dit voor Kranerweerd en onderzoeken we waar er in Zwartsluis beperkte uitbreidingsmogelijkheden zijn zonder nadelige effecten op de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.

Energietransitie:

1. Met de gebiedspartners worden de mogelijkheden voor de realisatie van grootschalige opwek in de gemeente in beeld gebracht in het kader van de RES en de visievorming op het buitengebied. We onderzoeken hierbij of grootschalige opwek in het Nationaal Landschap onder voorwaarden mogelijk is, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de bijzondere kenmerken van het landschap. Deze locaties komen pas in beeld wanneer er elders onvoldoende mogelijkheden worden gevonden.
2. De gemeente spant zich ervoor in om lokaal eigenaarschap van energie-opwek in zoekgebieden te stimuleren en werkt hiervoor de financiële en juridische kaders uit en legt dit vast in het duurzaamheidsbeleid. Hierbij is het streven minimaal 75% lokaal eigenaarschap per gebied.

Buitengebied:

1. We zetten in op het behoud van de agrarische sector in ons buitengebied. Tegelijkertijd spelen er een aantal opgaven in het buitengebied. Samen met de regiogemeenten en andere partijen die deelnemen aan de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel beoordelen we hoe we hier een toekomstbestendige invulling aan kunnen geven. De uitkomst hiervan leggen we vast in een eerstvolgende actualisatie van de Omgevingsvisie.
2. Het buitengebied zonder een duidelijk aanwezige agrarische sector verandert fundamenteel van karakter. Behoud van de agrarische sector en de beleefbaarheid daarvan is daarom uitgangspunt. Door alle andere ruimtedaams die ook op het buitengebied afkomen (wonen, energie, natuur, recreatie) betekent dat niet dat de agrarische sector de huidige omvang zal kunnen behouden. We houden er rekening mee dat behoud ook kan worden bereikt door (gedeeltelijke) transities in de sector. Van belang is dat het agrarisch ondernemerschap niet in gevaar wordt gebracht.

Zienswijze 2: Het thema Landschap en Natuur en de visie op het buitengebied.

Meerdere zienswijzen geven aan dat het jammer is dat er in de Omgevingsvisie niet een visie wordt gegeven op de ontwikkeling van het buitengebied. Het buitengebied vormt 88 % van het oppervlak van de gemeente. Dan is het vreemd dat Landschap en Natuur als zelfstandig te beschouwen waarden ontbreken in de Omgevingsvisie. Want deze landschaps- en natuurwaarden vormen mede het kapitaal van Zwartewaterland en de gemeente ontleent voor een groot deel hieraan haar identiteit. Er wordt voor gepleit om een uitgewerkte visie op het buitengebied integraal op te nemen in de Omgevingsvisie en op die manier vanuit een brede afweging van belangen keuzen te maken over wat er wel en niet kan in het buitengebied. Zo geeft de gemeente de gewenste toekomstige ontwikkelrichting aan voor het buitengebied. Omdat dit nu in de Omgevingsvisie ontbreekt zijn er zorgen over het behoud van voldoende ruimte voor de landbouw en voor versterking en behoud van natuur en van de kwaliteiten van het landschap.

Zienswijzen: 8, 14, 15, 18, 22, 29, 30, 32, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 45, 46, 49, 51, 52.

Beantwoording:

De mening wordt gedeeld dat in de Omgevingsvisie de landschappelijke en natuurwaarden een volwaardige plek horen in te nemen. De visie wordt daarom aangevuld met het thema Landschap en Natuur, waarin ook de waardevolle kenmerken van het cultuurlandschap worden benoemd.

Ook wordt de behoefte aan een toekomstbestendige visie op het buitengebied erkend. Daarom is deze opgenomen in de uitvoeringsparagraaf bij ambitie 6 "Ons buitengebied is klaar voor de toekomst". Er wordt voor gekozen om hierbij een zorgvuldig proces te doorlopen met alle betrokken partijen. Om die reden is de visie op het buitengebied niet nu op te nemen in de Omgevingsvisie. Dat is niet erg. Want de Omgevingsvisie is geen statisch document maar zal door de jaren heen moeten blijven aansluiten bij veranderende (maatschappelijke) omstandigheden en opgaven die deze met zich meebrengen. Daarvoor zijn actualisaties nodig. Het opnemen van een visie op het buitengebied is zo'n actualisatie. De visievorming op het buitengebied komt gefaseerd tot stand. Er wordt nu gewerkt aan de uitwerking van een veenweidestrategie voor NW Overijssel, de gebiedsgerichte aanpak stikstofdepositie en aan de Agenda Vitaal Platteland Noordwest Overijssel. Dit zijn bouwstenen voor de visie op het buitengebied.

In de visievorming op het buitengebied zullen afwegingen gemaakt worden tussen enerzijds de bescherming van landschappelijke en natuurwaarden en anderzijds de ontwikkelmogelijkheden in het buitengebied. Het buitengebied kan immers niet op slot worden gegooid, gezien de grote veranderingen die op ons afkomen en die ons voor verschillende opgaven stellen. Deze opgaven in het buitengebied kunnen alleen in onderlinge samenhang aan de orde komen omdat alleen dan verantwoorde en goed onderbouwde keuzen kunnen worden gemaakt. Het gaat om opgaven zoals het behoud van cultuurlandschappen, natuurgebieden en biodiversiteit, terugdringen stikstofdepositie, de veenweidebodem-daling, klimaatadaptatie, energietransitie en de ontwikkelingen in de agrarische sector (afname van het aantal agrarische bedrijven, vrijkomende agrarische bebouwing, biologische landbouw, functieverbreiding en nieuwe verdienmodellen). De opgaven en ambities worden, waar relevant en mogelijk, verder uitgewerkt tot regels en meetbare criteria in het Omgevingsplan.

Bij de verschillende bouwstenen die samen de visie op het buitengebied vormgeven zijn bewoners, agrariërs, overheidsinstanties en natuur- en landschapsorganisaties betrokken.

Aanpassing van de Omgevingsvisie:

Ja, door toevoeging van het thema Landschap en Natuur.

3. Zienswijzen thematisch

In het onderstaande zijn de ingekomen zienswijzen naar thema geordend. Binnen een thema zijn er meerdere zienswijzen die op inhoud vaak gelijklopend zijn. Deze zijn bij de behandeling op inhoud samengenomen, waarbij er verwezen wordt om welke zienswijzen het gaat.

Thema	Inhoud zienswijze	Reactie zienswijze	Aanpassing Omgevingsvisie
Cultuur	Wat is visie van de gemeente op het behouden van het <i>varend cultureel erfgoed (bruine vloot)</i> en hoe wil de gemeente de bruine vloot verleiden om zich weer (deels) in Zwartsluis te vestigen, zoals past bij de historie van Zwartsluis? (zienswijze 10)	Varend cultureel erfgoed hoort bij een gemeente als Zwartewaterland. Waar mogelijk faciliteren wij het behoud van en de faciliteiten voor dit erfgoed. In Zwartsluis hebben wij de restauratie en exploitatie van de ZS-13 ondersteund en het behoud van de ZS-5 en ZS-8 gefaciliteerd. Tevens bieden wij cultuurhistorische schepen gratis ligplaatsen aan. De Bruine Vloot ligt in de wintermaanden in Zwartsluis, echter een vestiging van de Bruine Vloot in Zwartsluis is van vele factoren afhankelijk (waaronder sluis- en brugbedieningstijden, ligplaatsruimte) die de gemeente Zwartewaterland niet allemaal in eigen hand heeft. De schippers van deze vloot bepalen zelf waar zij, met name in verband met een optimale klantrelatie, in de zomermaanden een ligplaats kiezen.	Nee
	Culturele activiteiten en instellingen meer onder 1 dak brengen. Veel ruimtes in de gebouwen staan leeg of worden niet maximaal gebruikt. Voorbeeld Olde Stadhuis/Overtoom en Teeuwland/Prinsenhof. Hasselt en	De gemeente bevordert onderlinge en kernoverstijgende samenwerking van culturele instellingen. We gaan hierbij uit van de kernpunten van de door de gemeente vastgestelde visie 'Krachtig accommoderen' en het daarbij horende uitvoeringsprogramma.	Nee

	Genemuiden kunnen makkelijk met 1 gebouw toe. Daarnaast meer samenwerking op cultuurgebied tussen kernen. Met betrekking tot de gebouwen ook op personeel en facilitair gebied (zienswijze 16)	Instellingen (besturen en hun vrijwilligers) moeten dit ook zelf willen en mogelijk maken.	
	Geen woord in de Omgevingsvisie over de eeuwenoude cultuurlandschappen en terpen met een hoge cultuurhistorische waarde. De polder Mastenbroek is immers de oudste geometrische polder in Nederland. (zienswijzen 30, 33, 36, 41)	Dit is een terecht aangehaald punt. De cultuurlandschappen worden weliswaar belangrijk onderdeel van de op te stellen visie voor het buitengebied maar verdienen ook in de Omgevingsvisie aandacht. Zij zijn van onschatbare waarde en bepalen mede de identiteit van de gemeente. In de uitvoeringsparagraaf die aan de visie wordt toegevoegd is aangegeven dat er een Cultuurhistorische waardenkaart wordt opgesteld (CHWK). De CHWK wordt vervolgens verwerkt in het nog op te stellen Omgevingsplan. Ook stellen we een cultuurhistorische beleidskaart (CHBK) op. Deze kaart geeft per zone/gebied richting aan het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen en het aanpassen van bestaande. Een CHBK maakt ook dat er makkelijker verbindingen gelegd kunnen worden tussen erfgoed en veranderingen in onze leefomgeving, zoals energietransitie en klimaatadaptatie. De CHBK wordt vervolgens verwerkt in het nog op te stellen Omgevingsplan.	Ja. In de Omgevingsvisie wordt het thema Landschap en Natuur toegevoegd waarin ook de cultuurlandschappen hun plek krijgen.
Economie	1. Wat verstaat de gemeente onder een goed vestigingsklimaat? 2. Is de huidige industrie toekomstbestendig? 3. Welk type industrie wil de gemeente aantrekken?	1. Een goed vestigingsklimaat is van verschillende factoren afhankelijk. In hoofdzaak worden drie thema's onderscheiden: duurzaam & gezond, fysiek-ruimtelijk en sociaal-economisch. 2. Ten aanzien van het tapjtccluster: er kan onderscheid gemaakt worden in verschillende	Ja, tekstueel aanvullen: Van een goed vestigingsklimaat in de gemeente is sprake wanneer dit voldoet aan de uitgangspunten op het gebied van duurzaamheid en gezondheid (circulaire economie, energiebesparing en -transitie, milieunormen) en fysiek-ruimtelijke

	4. Wat is de visie van de gemeente op de economie van Zwartsluis (zienswijzen 10, 17, 51)	marktsegmenten en hoe die zich ontwikkelen, maar mede dankzij de internationale oriëntatie is de vraag naar tapijt stabiel en toekomstbestendig te noemen. Het tapijtcuster Genemuiden/Hasselt werkt aan de verduurzaming van het product en het productieproces. Hierbij kan gedacht worden aan de projecten en activiteiten binnen de werkgroep duurzaamheid van het programma Topwerklocatie, waarin ondernemers, gemeente en provincie actief zijn. Onze gemeente wil ruimte bieden aan lokale ondernemers. Hierbij zetten we bij uitbreidingen, transformatie en nieuwbouw in op een duurzame ontwikkeling. Stikstofdepositie en het reduceren van de emissie van broeikasgassen is één van de doelstellingen van de op te stellen Veenweidestrategie voor Noordwest Overijssel. 3. De gemeente stuurt niet op het aantrekken van industrie omdat er weinig of geen uitbreidingsruimte is. Wel worden er (planologische) kaders gesteld zodat vanuit milieu-hygiënisch oogpunt voldoende afstand is tussen bedrijven en woningen. Hoe zwaarder het bedrijf, hoe groter de afstand. In Genemuiden en Zwartsluis zijn er in de bestemmingsplannen enkele accenten aangebracht. Zo is in Genemuiden in het bijzonder ruimte voor de tapijtindustrie. In Zwartsluis is watergebonden bedrijvigheid specifiek bestemd en is toerisme een belangrijke bron van inkomsten. 4. De industrie in de gemeente is gemêleerd. Relatief gezien is er veel watergebonden	(bereikbaarheid, veiligheid) en sociaal-economische voorwaarden (woon- en werkklimaat, werkgelegenheid, beroepsbevolking). Sterke en kansrijke bedrijvigheid in de gemeente zijn de tapijt- en textielindustrie, watergebonden industrie en bouw- en nijverheidsbedrijven. Deze bedrijven krijgen binnen de gemeente de ruimte binnen de gestelde kaders voor duurzaamheid en ruimtelijke inpassing.
--	--	--	--

		industrie, bouw- en nijverheidsbedrijven en textielbedrijven. Voor Zwaartsluis zijn in de bestemmingsplannen enkele accenten aangebracht. Zo is watergebonden bedrijvigheid specifiek bestemd.	
	Is de uitbreiding van industrie nodig? Iedereen heeft bijna een andere mening hierover, de crisis biedt in dit opzicht kansen. Oude industrieterreinen aanpakken. Bijvoorbeeld in Genemuiden het gebied rond de Industriestraat. Was ooit al eens sprake van om daar de Tapijtijk te ontwikkelen. Misschien nu gewaagd, maar onderzoek waard. Geen uitbreiding van Zevenhont, gaat ten koste van Natuur en landbouw en is niet in lijn met de adviezen in de MER. (zienswijzen 16, 31, 36, 37, 39, 41, 42, 43)	Om de uitbreidingsbehoefte te peilen wordt gebruik gemaakt van verschillende methoden. In regionaal verband wordt aan de hand van prognoses en modellen op gemeenteniveau de behoefte bepaald. Daarnaast is voor de uitbreiding Zevenhont een concrete behoeftepeiling onder ondernemers uitgevoerd. Uit beide methoden blijkt dat er behoefte is aan extra ruimte. Onderzoek wijst verder uit dat op de bestaande bedrijventerreinen weinig ongebruikte ruimte is en een zeer laag leegstandsniveau. Indien door marktontwikkelingen dit beeld verandert en er ontstaat ruimte op de bestaande terreinen, dan dient hiervoor een goede invulling te worden gevonden.	Ja. De visie wordt zodanig aangescherpt dat duidelijk is waar uitbreiding mogelijk en gewenst is en waar de haalbaarheid van de revitalisering van bedrijventerreinen wordt onderzocht. Zie hiervoor de beantwoording bij de algemene zienswijze 1, onderdeel Bedrijventerreinen.
Energie	1. Heeft de gemeente al zoeklocaties aangewezen voor de opwekking van duurzame energie (zon en wind)? Bescherm het buitengebied tegen zonneparken. 2. Wat is de visie van de gemeente op het beperken van de energievraag (woningbouw en industrie)? 3. Wat is de visie van de gemeente op biogas en groen gas en energie uit water? 4. Wat bedoelt de gemeente met pilotprojecten zonnevelden? Ik neem aan dat het hier gaat om zon-PV, maar dat is mature technologie en parken staan er	1. De gemeenteraad heeft zich in januari 2021 uitgesproken over de zoeklocaties voor de opwekking van duurzame energie. Natuurgebieden (Natura2000, Natuurnetwerk Nederland) zijn geen onderdeel van de zoekgebieden. Grootchalige opwek in of grenzend aan het Nationaal Landschap wordt op voorhand niet uitgesloten. Wanneer er elders onvoldoende mogelijkheden worden gevonden onderzoeken we of grootchalige opwek hier onder voorwaarden mogelijk is, waarbij aansluiting wordt gezocht bij de bijzondere kenmerken van het landschap. Niet de gemeente maar andere bestuursorganen	Ja, bij het thema Energie wordt toegevoegd dat in de loop van 2021 de zoekgebieden voor duurzame energie-opwek (zon, wind) door de gemeenteraad worden vastgesteld. Duurzame opwek van energie in of aan de randen van het Nationaal Landschap is onder nader te onderzoeken voorwaarden mogelijk. Deze locaties komen pas in beeld wanneer er elders onvoldoende mogelijkheden worden gevonden.

	voor minimaal 20 jaar. Dus waarom spreekt de gemeente van pilotprojecten? 5. De gemeente wil PV op gebouwen stimuleren en heeft een doelstelling van 160.000 + 251.000 panelen op gebouwen. Verzekeraars keren zich echter steeds vaker tegen zon op dak. Welke maatregelen wil de gemeente inzetten om eigenaren (ook woningeigenaren) te stimuleren? (zienswijzen 10, 18, 21, 29, 30, 32, 33, 34, 36, 40, 41, 45, 47, 49, 51)	hebben zeggenschap over het Nationaal Landschap. In 2021 is het participatieproces gestart rond de aanwijzing van zoekgebieden in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES). De RES is opgesteld samen met de gemeenten in Noordwest Overijssel en de provincie Overijssel. Hierin zijn de doelstellingen ten aanzien van duurzame energie-opwek geformuleerd. De Handreiking zonnevelden van de provincie Overijssel van 21 april 2020 wordt hierbij betrokken, evenals andere rapporten die zijn uitgebracht op het onderwerp duurzame energie in relatie tot landschappelijke waarden. Rond het proces zoekgebieden wordt uitgebreide participatie en communicatie georganiseerd. 2. Het beperken van de energievraag is de eerste stap en belangrijk uitgangspunt voor de toekomstige energiebehoefte. Het beperken en besparen van energie is ook in het gemeentelijk Programma Energietransitie opgenomen. Ingezet wordt op een besparing ten opzichte van 2016 van 772 TJ (Terra Joule) in de periode 2030-2040. Dat wat aan energie bespaard wordt, hoeft niet opgewekt/geproduceerd te worden. Onder meer via de Warmtetransitie-visie, het Energieloket en de Topwerklocatie Tapijt zijn we als gemeente hiermee aan de slag. 3. Biogas en groen gas worden als mogelijke bronnen meegenomen in de energie- en warmtetransitie. Het is onderdeel van de energiemix. Wel blijkt deze vorm steeds meer ter discussie te staan. Er vindt immers nog steeds CO2-uitstoot plaats. Energiealternatieven met behulp van water worden	
--	---	--	--

		meegenomen in het bronnenonderzoek voor de Warmtetransitie-visie en de Wijkuitvoeringsplannen. Inzet van waterkracht voor de opwek van elektriciteit speelt in Zwartewaterland geen rol omdat hiervoor een groter verval van water nodig is. 4. De technologie op zichzelf is volwassen maar het proces en de regie bij locatiekeuze, planontwikkeling, realisatie en exploitatie bevinden zich nog in een oriënterend stadium. Met de pilotprojecten wil de gemeente ervaring opdoen met de mogelijke ontwikkelingen van grondgebonden zonneparken. De pilotfase bestaat uit het proces om tot een zonneveld te komen. De gemeente probeert hiermee te kijken of het afwegingskader dat de gemeente heeft voldoende handvatten biedt voor de initiatiefnemer en voor de gemeente. 5. De gemeente zet in op bewustwording, voorlichting en gerichte individuele hulp via het Energieloket. In regionaal verband werkt de gemeente er aan mee om belemmeringen in de energietransitie weg te nemen.	
	Verzoek om de benodigde infrastructuur voor de energietransitie in de Omgevingsvisie mee te nemen. Indiener werkt graag samen met de gemeente bij het op duurzame wijze opnemen van het hoogspanningsnet in omgevingsplannen. (zienswijze 44)	De benodigde infrastructuur voor de energietransitie krijgt haar uitwerking en verbeelding in het Omgevingsplan. De door indiener opgestelde staalkaart is hierbij uitgangspunt. De gemeente is blij met het aanbod tot samenwerking en blijft dit graag doen, onder meer in het kader van het Omgevingsplan en het Programma Energietransitie. Het is van groot belang dat er voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet is en blijft.	Nee

Gezondheid	De gemeente is er goed in geslaagd om in de Omgevingsvisie een verbinding te maken tussen ruimtelijke opgaves en lokaal gezondheidsbeleid. Indiener werkt graag hierin verder samen met de gemeente in het Omgevingsplan. (zienswijze 27)	De complimenten worden met dank in ontvangst genomen. De gemeente zal indienen blijven betrekken bij de verdere uitwerking van dit thema in het Omgevingsplan en de Regionale Omgevingstafel.	Nee
	AED dekking beter in beeld brengen en coördineren(Rode Kruis, EHBO) (zienswijze 16)	Eén van de speerpunten van het lokaal gezondheidsbeleid is een hartveilig Zwartewaterland. Samen met de drie EHBO-verenigingen uit de kernen is het AED-netwerk in Zwartewaterland in kaart gebracht. Bekeken wordt op welke punten dit netwerk nog kan worden versterkt. De gemeente onderschrijft het belang van een goed alarmeringssysteem en de opleiding van voldoende burgerhulpverleners.	Nee
	Waarom is er in de visie geen aandacht voor de luchtkwaliteit? (zienswijze 30)	Ingezet wordt op gebiedsgericht milieubeleid voor het bepalen van normen in verschillende type gebieden (bijvoorbeeld centra en woongebieden). Zo wordt leefbaarheid nader gedefinieerd door het te koppelen aan normen voor lucht, bodem, water en geluid. Deze normen worden opgenomen in het omgevingsplan. Als de normen niet gehaald worden, kan een programma met maatregelen worden opgesteld om de normen te halen.	Ja, tekstueel aanvullen: De gemeente voert een gebiedsgericht milieubeleid. Door specifiek per type gebied de normen te bepalen voor lucht-, bodem- en waterkwaliteit, wordt leefbaarheid per gebied nader gedefinieerd. De normeringen worden in het Omgevingsplan opgenomen.
Klimaat	1. De gemeente stelt dat "in de planvorming eisen gesteld worden aan nieuwbouw, herontwikkelingslocaties en ontwikkelingen op bedrijventerreinen", zoals voldoende groen, opslaan van hemelwater, erfinrichting. Gaan deze	1. Om de gemeente klimaatadaptief in te richten zijn er maatregelen nodig in de openbare ruimte, op bedrijventerrein en ook bij het (particuliere) woningbezit. Landelijke afspraken stellen dat alle perceeleigenaren verantwoordelijk zijn voor de opvang van	Nee

	eisen nu gelden voor bedrijventerreinen of ook voor nieuwbouw van woningen? 2. Is de gemeente ook van plan om woningeigenaren te stimuleren om hun erf groen in te richten? Steen eruit, groen erin regelingen? (zienswijzen 10, 30, 32, 34, 48)	hemelwater op het eigen terrein. Dat geldt zowel voor bedrijventerreinen, alsook voor de nieuwbouw van woningen. In het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie nemen we gerichte normen en streefpercentages op. 2. Er is in de bestaande omgeving veel winst te behalen door vergroening op particulier terrein. De gemeente stimuleert dit door gerichte voorlichting en communicatie naar de inwoners.	
	Wat zijn de visionaire maatregelen die bijdragen aan het voorkomen van hittestress en die moeten voorkomen dat we natte voeten krijgen in perioden dat er enorme hoosbuien over de gemeente trekken? (zienswijzen 30, 32)	Onder het thema Klimaat is dit in de Omgevingsvisie aangegeven. In het nog vast te stellen Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie nemen we gerichte normen en streefpercentages op.	Nee
	Aandacht voor afkoppelen regenwater en vergroenen openbare ruimte, waterkwaliteit, resultaten stresstesten en opgaven klimaatadaptatie opnemen in Omgevingsvisie. Willen betrokken blijven. (zienswijze 48)	We trekken graag als partners samen op bij het inspelen op het veranderende klimaat, o.a. via de samenwerkingsorganisatie RIVUS en het gebiedsproces om te komen tot een Veenweidestrategie. Bij de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie tot omgevingsplan en -programma's werken wij deze thema's samen verder uit.	Nee
Onderwijs	Op scholen educatie over natuur, landschap en cultuur in de IJsseldelta. (zienswijze 30)	Onderwijs en schoolprogramma's zijn in beginsel een taak van de scholen. De gemeente ondersteunt waar nodig of gewenst.	Nee
Openbare ruimte	1. Wat is de (hogere) ambitie van de gemeente voor een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is? Dit wordt niet verder uitgediept.	1. Het gaat hier niet alleen om het bereiken van hogere standaarden, maar ook om het behoud van bestaande kwaliteiten, beide onder veranderende omstandigheden. De visie beschrijft deze veranderende	Nee

	2. Wat is de visie van de gemeente op huishoudelijk, grof en groen afval? Hoe gaat zij de inwoners en bedrijven stimuleren om verder te recyclen? En als de inwoners meer gaan recyclen, wat betekent dat voor de afvalstoffenheffing en -tarieven? 3. Wat doet de gemeente ertegen dat openbare vuilnisemmers en vangnetten gebruikt worden om huisvuil te dumpen? 4. De gemeente spreekt uit dat de leefomgeving en openbare ruimte in de wijk Nieuwe Sluis aandacht nodig heeft. Andere wijken glijden inmiddels ook af. Hoe gaat de gemeente voorkomen dat andere wijken (bijv. Prinsessenbuurt) zich in dezelfde richting ontwikkelen? (zienswijze 10)	omstandigheden en geeft daarmee het kader aan voor uitwerkingen en het maken van nadere keuzes, onder meer via het Omgevingsplan, in de Leefbaarheidsplannen voor elke kern en in het Buitenruimteplan. Deze uitwerkingen gaan onder meer over zwerfafval en hondenpoep. In het Uitvoeringsprogramma Werken zijn kwaliteitsbeelden en standaarden opgenomen die de gemeente jaarlijks vaststelt. 2. Zo veel mogelijk circulair grondstoffenbeleid, in overeenstemming met de wet- en regelgeving van hogere overheden zoals het Rijk en de EU. Dit doet de gemeente in overleg met de afvalverwerkende partijen. Inwoners worden gestimuleerd tot afval scheiden door het gescheiden aanbieden voor hen zo makkelijk mogelijk te maken. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast en een variabel deel (zogenoemde Diftar-systeem); hoe minder restafval een inwoner aanbiedt hoe minder deze hoeft te betalen. Ook de gemeente betaalt minder aan ROVA wanneer het aandeel restafval kleiner is. 3. Dit valt buiten de reikwijdte van de Omgevingsvisie. Via toezicht en handhaving wordt tegen deze overtredingen opgetreden. 4. Opgaven die de Omgevingsvisie stelt worden verwerkt en uitgewerkt in het Omgevingsplan, in beleids- en uitvoeringsplannen en waar nodig in programma's. Dit geldt ook voor de onderwerpen leefomgeving en openbare ruimte. Opgaven in de Omgevingsvisie zijn niet statisch; uit actualisaties van de visie kunnen andere opgaven voortkomen, naar gelang de situatie van dat moment.	
--	--	---	--

	Buurt meer betrekken bij het onderhoud van het groen. Hiervoor middelen beschikbaar stellen. Het vereist ook regie, een beheerplan en een goed voorbeeld van beheer vanuit de gemeente. (zienswijzen 16, 30)	Het Groenbeleidsplan is opgesteld samen met inwoners. Via Samen Actief kunnen inwoners maximaal € 500,- euro aanvragen als ze samen in hun buurt iets willen. Dat geldt ook voor de aanpak van groenstroken.	Nee
	1. Bij het obstakelvrij maken niet alleen aandacht voor de ouderen maar ook voor de mindervalide medemens. Bijvoorbeeld stoepen/stroken waar rolstoelgebruikers veilig overheen kunnen zonder te hoeven uitwijken voor auto's. (zienswijze 21) 2. Combineer zoveel mogelijk beheer- en onderhoudswerkzaamheden (zienswijze 21)	1. In het Buitenruimteplan is opgenomen dat de openbare ruimte in de kernen zo ingericht wordt dat iedere inwoner van Zwartewaterland toegang heeft tot een passend aanbod om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten en dat er gezorgd wordt voor voldoende rustpunten op wandelroutes. In Genemuiden en Hasselt zijn al beweegroutes gerealiseerd en zijn er speelplekken en ouderen-beweegtuinen aangelegd. De wandelmogelijkheden voor mindervaliden zijn beperkt. Binnen de leefbaarheidsplannen is voor Genemuiden en Zwartsluis opgenomen dat er veilige routes naar het centrum worden gerealiseerd. Verder wordt er in Zwartsluis in de buurt van De Schans een beweegpad (voor minder validen) aangelegd. Uit de gesprekken met inwoners en een enquête gehouden onder inwoners blijkt dat er behoefte is aan ontmoetingsplekken voor jong en oud in de buurt. 2. Werkzaamheden worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd in de beheer- en onderhoudsplannen en in plannen als de Transitievisie Warmte.	Nee
Toerisme en recreatie	<i>Genemuiden:</i>	Sinds het begin van 2020 is de gemeente bezig om met vele Gaellemuuniger organisaties het thema recreatie en toerisme binnen het	Nee

	Verzoek om een werkgroep te vormen die zich voor m.n. Genemuiden bezig gaat houden met het thema recreatie. (zienswijze 1)	Leefbaarheidsplan Genemuiden vorm te geven. Vanaf volgend jaar wordt een start gemaakt met de uitvoering. Binnen het proces om te komen tot het leefbaarheidsplan Genemuiden is ook een Werkgroep Recreatie & Toerisme actief. Hierin hebben onder andere de TIP Genemuiden en de VOG (ondernemersvereniging Genemuiden) zitting. Deze Werkgroep stemt waar nodig af met Gaellemuuniger organisaties die gerelateerd zijn aan recreatie en toerisme, zoals het Tapijtmuseum, het Historisch Centrum Genemuiden, en de beheersorganisatie van de (toeristische) haven. Of er tijdens de uitvoeringsfase een Werkgroep Recreatie en Toerisme blijft bestaan, en of dat de huidige werkgroep in de huidige samenstelling zal zijn, is op dit moment nog niet duidelijk. Dit is een onderwerp van nader overleg binnen de totstandkoming van het Leefbaarheidsplan Genemuiden, maar ook afhankelijk van de bereidheid tot deelname van Gaellemuuniger organisaties. De gemeente staat open voor initiatiefvoorstellen vanuit de Gaellemuuniger samenleving.	
	<i>Watertoerisme Zwartsluis:</i> Gevraagd wordt om meer aanlegplaatsen te creëren langs de vaarroutes en ligplaatsen in Zwartsluis. Dit bevordert het watertoerisme in en rond Zwartsluis. Uitbreiding van aanlegplaatsen aan de Handelskade wordt niet door iedereen wenselijk gevonden omdat dit ten koste gaat van ruimte voor de bruine vloot en voor waterevenementen. (zienswijzen 2, 10)	Op basis van regionale toeristische samenwerking willen de gemeenten Steenwijkerland en Zwartewaterland de aankomende jaren meer gaan afstemmen, dan wel samenwerken. Watertoerisme en aantrekkelijke aanlegplaatsen zijn daar onderdeel van. In het proces rond de leefbaarheidsplannen werd duidelijk dat er behoefte is aan extra ligplaatsen in het centrum van Zwartsluis. Met de betrokken partijen geven we hier uitwerking aan en kijken we naar de doelgroep passanten maar ook naar voorzieningen voor dagjesmensen. Ook via een	Nee

	Meer uitwerking en ambitie in de bevordering van het watertoerisme rond Zwartsluis. Zet Zwartsluis neer als bestemming of als een hub, en niet alleen als poort. Het moet een bestemming zijn met goede voorzieningen, goed onderhouden cultureel erfgoed, winkels, kwalitatieve horeca, een hotel, campings, havens en een goede bereikbaarheid met openbaar vervoer, leenfietsen e.d. (zienswijzen 10, 20, 24)	effectiever ligplaatsenbeleid van de St. recreatiecentrum Zwartewater streven we naar meer capaciteit in de zomermaanden. Wij zien de Handelskade, Kolksluis en omgeving als het toeristische hart van Zwartsluis. We gaan dit gebied opknappen en de toeristische voorzieningen optimaliseren. Sluispoort zetten we neer als toeristisch startpunt voor een aantal arrangementen die worden ontwikkeld. De gemeenteraad heeft hiervoor middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van wat daar mag en kan gaan we in overleg met de eigenaar van het gebied, Rijkswaterstaat. Voor ons is dit het toeristisch hart van Zwartsluis en een belangrijke bron van inkomsten voor ondernemers.	
	Wat is de visie van de gemeente op het behoud van het snelvaarwater tussen Zwartsluis en Hasselt? Hoe wil zij zich daarvoor inzetten? (zienswijze 10)	Rijkswaterstaat bepaalt met betrekking tot het 'grote' water Zwartsluis – Hasselt de beleidsmatige lijn. Op gezette tijden wordt dit RWS-beleid op provinciale dan wel regionale schaal afgestemd, en kunnen betrokken gemeenten hun bevindingen inbrengen. Zwartewaterland wil voortsnog het door indier bepleite 'snelvaarwater', met het oog op toeristisch gebruik, behouden.	
	Leg een meer aan tussen Zwartsluis en Genemuiden (buitendijks van Cellemuiden – Ringweg). (zienswijze 10)	Het aanleggen van een meer tussen Zwartsluis en Genemuiden is op dit moment beleidsmatig niet aan de orde. Niet bij de gemeente, en, voor zover bekend, ook niet bij andere beleidsmatige partners.	
	Belangrijk voor Zwartsluis en Hasselt zijn de nationale sleepbootdagen, Zwartsluis onder zeil en Hassalt. (zienswijze 11)	Vanuit recreatief-toeristisch oogpunt wordt dit standpunt onderschreven. Evenementen zijn van belang voor zowel de eigen inwoners als voor de toeristen. Door het houden van evenementen	

		ontstaat cultuur-toeristische en economische reuring en verbondenheid, die goed zijn voor de lokale economie en de leefbaarheid van Zwartsluis en Hasselt. De gemeente Zwartewaterland faciliteert daarom op diverse manieren (waaronder financieel) een behoorlijk aantal evenementen binnen haar gemeentegrenzen.	
	Verzoek uitbreiding van de dierenweide naast het verzorgingshuis in Hasselt (zienswijze 9)	Een dergelijk verzoek is een goed voorbeeld van Inwoners die zelf met ideeën en initiatieven komen en die, passend bij de geest van de Omgevingswet, door de gemeente zoveel mogelijk worden gefaciliteerd. Advies aan de indiener is om hiervoor contact op te nemen met de kerncoördinator van Hasselt om het initiatief door te spreken.	Nee
	Hoe wil de gemeente samenwerken met de grondeigenaren en andere relevante partners om natuur meer toegankelijk te maken voor toerisme en recreatie? (zienswijze 10)	De gemeente werkt in een duurzame relatie samen met betrokken partijen en vult haar (nieuwe) rol binnen het kader van de Omgevingswet in: een juiste balans brengen in loslaten, vertrouwen en samenwerken zoals verwoord in ambitie 1 'Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer'. De gemeente respecteert daarbij de zeggenschap van grondeigenaren. Met betrekking tot de toeristische ontwikkelingen werkt de gemeente veel met lokale en regionale natuurorganisaties en grondeigenaren samen. Dit doet zij in gebieds-gerichte verbanden. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking in het gebied De Oldematen, waar de gemeente samenwerkt met Staatsbosbeheer (grondeigenaar) en andere gebiedspartners. Partners werken hier aan het opstellen van een gedragen (toeristisch) Uitvoeringsplan voor de aankomende jaren.	Nee

	Meer overnachtingsmogelijkheden. Alleen in Zwartsluis is er een hotel. Mogelijkheden als Bed & Breakfast of Kamperen bij de boer zou zeker een mogelijkheid kunnen zijn. (zienswijze 21)	Er wordt al enige tijd ingezet op het aanjagen en faciliteren van uitbreiding van gebiedspassende (kleinschalige) verblijfsrecreatiemogelijkheden. Hierbij geldt: 'niet meer van hetzelfde, maar diversiteit en hoogwaardige kwaliteit'. In de afgelopen periode heeft de gemeente een aantal initiatieven voor de realisatie van bijvoorbeeld een B&B, camperplaatsen, kamperen bij de boer mogen faciliteren. Daar komen in 2021 een aantal initiatieven bij. De gemeente is hierbij wel steeds afhankelijk van de initiatieven van de betreffende ondernemers.	Nee
Veiligheid	Aangeboden wordt met de gemeente op te trekken bij bedrijfsbeëindiging en vrijkomende agrarische bebouwing, herbestemming en sloop. Sociale veiligheid en sociale cohesie in het buitengebied moeten behouden blijven. (zienswijze 40)	Dit aanbod wordt graag aangenomen bij de visievorming op het buitengebied.	Nee
	ondernemers/agrariërs in het buitengebied worden meer weerbaar gemaakt tegen criminaliteit. Door het specifiek te benoemen van één groep worden de andere burgers daarin niet meegenomen, het probleem geldt evenzo voor andere bewoners in het buitengebied. Dus niet één groep benoemen. (zienswijzen 22, 52)	De doelgroep ondernemers/agrariërs in het buitengebied wordt specifiek benoemd omdat zij met hun bedrijf ook andere risico's lopen. In het Integraal Veiligheidsplan staat beschreven wat de gemeente voor alle inwoners doet om hen weerbaarder te maken.	Nee
	Het thema Veiligheid is vooral gericht op sociale veiligheid. Verbreden tot fysieke veiligheid (externe veiligheid, rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandveiligheid en bouwveiligheid).	De gemeente heeft verschillende beleidskaders die de fysieke veiligheidsaspecten regelen. Deze zullen worden overgenomen en verwerkt in het omgevingsplan.	Nee

	En hierbij kennis te nemen van de Strategische beleidsagenda 2019-2023 van indiener. (zienswijze 50)		
Verkeer	Wat is de visie van de gemeente op de aanwezigheid van Interfloor in de dorpskern van Zwartsluis met alle verkeershinder die dat met zich meebrengt (verkeersveiligheid, geluid en trilling). (zienswijze 10)	De locatie van Interfloor in de dorpskern is inderdaad niet ideaal. Op het moment dat het bedrijf te kennen geeft daar weg te willen zal de gemeente dat zoveel mogelijk faciliteren.	Nee
	Verkeersveiligheid op de dijk bij Cellemuiden: voetgangers die niet rechts lopen en zich daarmee niet aan de regels houden, te hoge snelheden. Sluit de dijk af voor niet-bestemmingsverkeer (alleen toegankelijk voor aanwonenden en voor fietsers en voetgangers) en zorg voor veilige voorzieningen voor fietsers en voetgangers (zienswijzen 13, 30, 32, 36)	Verkeersveiligheid is zowel afhankelijk van een veilige en duidelijk herkenbare weginrichting en van de mate waarin verkeersdeelnemers zich aan de verkeersregels houden. Dit laatste heeft de gemeente niet in de hand. Als wegbeheerder zorgt de gemeente ervoor dat de weg logisch en begrijpelijk en zo veilig mogelijk wordt ingericht, en wordt er aandacht besteed aan gedragsbeïnvloeding door communicatie en educatie. De suggestie tot het afsluiten van de dijk Cellemuiden zal worden meegenomen en beoordeeld in het op te stellen Gemeentelijk verkeer en vervoerplan (Mobiliteitsplan).	Nee
	Aangeboden wordt mee te denken bij een veilige inrichting van wegen waarbij rekening gehouden wordt met de maatvoeringen en behoeften van landbouwverkeer. (zienswijze 40)	Dit aanbod wordt graag aanvaard bij de ontwikkeling van het gemeentelijk verkeer en vervoerplan..	Nee
	Er wordt gesproken om het aantal blauwe zones uit te breiden. Als dit in de toekomst wordt gerealiseerd is een goede communicatie met inwoners belangrijk. Qua uitstraling voor de	Bij het maken van plannen proberen we de belanghebbenden zoveel mogelijk te betrekken en gezamenlijk tot plannen te komen. Daarnaast is er een opgave om het verharde oppervlak zoveel mogelijk te gaan verminderen om (natuurlijke)	Nee

	parkeerplaatsen lijkt het mij goed om geen 'saai' parkeerplaatsen te realiseren. Maar meer iets wat bij de locatie past. Ook kan hierbij rekening gehouden worden met het openbaar groen. Bijvoorbeeld om de parkeerplaats te 'camoufleren'. (zienswijze 21)	infiltratie te bevorderen. We zijn terughoudend met het realiseren van extra parkeerplaatsen om zoveel mogelijk groen te behouden en de duurzame alternatieven als fiets en OV te bevorderen. De mening wordt gedeeld om parkeerplaatsen locatie-specifiek te maken met een inrichting die bij de omgeving past.	
	Verkeersonveiligheid op de Gennerdijk (zienswijze 22)	Het gevoel van verkeersonveiligheid wordt herkend. Gehele afsluiting is niet gewenst om wel de mogelijkheid te bieden aan de mensen die er wel moeten zijn. Om de snelheid van de fietsers te remmen is in overleg met de buurt ervoor gekozen om een soort wildroosters te plaatsen.	Nee
	Bezwaar tegen de plannen en uitgangspunten m.b.t. de verkeerscirculatie in Hasselt centrum e.o. Door het verkeer nabij afslag Bodewes in twee-richtingen in te richten, komen er o.a. op de gehele van Nahuysweg vele malen meer verkeersbewegingen dan in de door u berekende modellen. We hebben het dan over het meervoud van 1000 voertuigen per etmaal, gedurende het gehele jaar! Op geen enkele wijze is er dan nog sprake van een gezonde leefomgeving. (zienswijze 38)	De verkeerscirculatie in Hasselt is onderdeel van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (Mobiliteitsplan). Dit wordt in samenspraak met inwoners en andere belanghebbenden opgesteld en in 2021 aan de gemeenteraad aangeboden. Een verantwoord evenwicht tussen bereikbaarheid en leefbaarheid is hierbij het uitgangspunt. In voorbereiding hierop heeft de gemeenteraad in december 2020 een principebesluit genomen over de verkeerscirculatie in Hasselt.	Nee
Voorzieningen	Combineer de opgaven om de leefbaarheid in kernen in stand te houden (woningbouw, scholen, zorg- en culturele voorzieningen, toerisme en recreatie) (zienswijze 49)	In de geest van de Omgevingswet werken we op een integrale wijze samen met alle betrokken partijen om de leefomgeving op peil te houden en te verbeteren. Hierbij maken we gebruik van alle beleidskaders en plannen die er in het ruimtelijke	Nee

Wonen	Zorg over de <i>betaalbaarheid</i> van woningen voor starters. Daarnaast zou er meer aandacht moeten zijn voor <i>zorgconcepten</i> voor <i>het huisvesten van ouderen</i>. Pas op met hoge dichtheden (kosten, leefbaarheid) en bouw klimaatadaptief en waterrobuust. (zienswijze 26)	en het sociaal domein zijn en brengen die samen en met elkaar in verband.	Ja, tekstueel aanvullen over wonen en zorg: Vanwege de toenemende vergrijzing is aandacht voor de bouw van levensloopbestendige woningen belangrijk bij de totstandkoming van nieuwbouwplannen. Bij nieuwe zorgconcepten voor het huisvesten van ouderen beziet de gemeente vanuit een positieve grondhouding of medewerking mogelijk en gewenst is.
		De betaalbaarheid van woningen voor starters is een onderwerp waar de gemeente nauwelijks invloed op heeft. Wat we wel kunnen is gunstige voorwaarden scheppen voor starters om een woning te kunnen kopen. Daarvoor heeft de gemeente de regeling 'startersleningen'. De gemeenteraad heeft besloten om deze regeling te verlengen. Het streven is om voor iedere doelgroep voldoende woningen te kunnen aanbieden. Tweejaarlijks wordt onder andere hiervoor een woonbehoefteonderzoek gehouden. De Omgevingsvisie leent zich minder goed om specifiek in te gaan op verschillende zorgconcepten voor het huisvesten van ouderen. Deze zijn ook voortdurend in ontwikkeling. De gemeente heeft een positieve grondhouding ten aanzien van dergelijke concepten, met als voorbeeld de Knarrenhof. Het bouwen in lagere dichtheden heeft hogere (grond)kosten tot gevolg en staat daarmee haaks op de betaalbaarheid. Ook vraagt het om een grotere bebouwde oppervlakte bij hetzelfde aantal woningen. Het is ook een stedenbouwkundige afweging. Zie voor klimaatadaptief bouwen het antwoord bij het thema 'Klimaat'	
	Duidelijk beleidskader stellen voor de huisvesting van buitenlandse werknemers in de verschillende kernen. (zienswijze 4)	Bij het thema Wonen en het thema Verkeer wordt gesproken over arbeidsmigranten. De gemeente Zwartewaterland wil goede huisvesting voor arbeidsmigranten. Door hier nieuw beleid voor te maken wil de gemeente zorgen voor voldoende kwalitatieve huisvesting op de juiste locaties.	Nee

		Leefbaarheid van woonbuurten is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Met het nieuwe beleid zal er stringenter worden gehandhaafd.	Hasselt Overwaters gaat ten koste van natuur en landbouw. Men zit niet te wachten op dure woningen voor de rijkere. Houd rekening met de continuïteit c.q. het voortbestaan van de ondernemingen in het buitengebied. Bouw meer binnen en aan de randen van stedelijk bebouwd gebied en zorg voor een goede landschappelijke inpassing van nieuwbouw in het algemeen. Wanneer een woningbouwontwikkeling niet past in het bestemmingsplan voor het buitengebied: hoe wordt dan de afweging gemaakt of de ontwikkeling wenselijk en mogelijk is? En wordt er daarbij naar alternatieven gekeken? (zienswijzen 6, 15, 29, 30, 31, 32, 40, 45, 51)	Hasselt Overwaters betreft een kleinschalige ontwikkellocatie (circa 17 woningen) in de vorm van landschappelijke woningbouwkavels. De ontwikkelvisie gaat uit van behoud en waar mogelijk versterking van de landschappelijke kwaliteiten van het gebied. Dat geldt voor zowel de landschappelijke inpassing -als voor de bouwtypologie en bouwvolumes van de te realiseren woningen. Beleidskaders zoals het Groenbeleidsplan worden hierbij in acht genomen. De locatie past in de woningbouwafspraken die met de regio en de Provincie zijn gemaakt. Ontwikkelingsruimte (voor woningbouw en bedrijven) moet voldoen aan de 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving'. Het is gebaseerd op het provinciale beleid dat ervanuit gaat dat nieuwe ontwikkelingen mogen als zij bijdragen aan het in-standhouden van en versterken van de ruimtelijke kwaliteit (landschappelijke inpassing en landelijk beeld, groen, natuurontwikkeling, uiterlijke kenmerken bebouwing). Algemeen gesteld geeft de gemeente de voorkeur aan bouwen binnen de bestaande bebouwde omgeving (inbreiding) boven uitbreiding van het bebouwd gebied. Zo is er binnen de kernen Hasselt en Genemuiden nog ruimte beschikbaar voor woningbouw. In Zwartsluis en Kamperzeedijk is dit minder het geval en zal bekeken worden hoe en waar in de lokale woonbehoefte kan worden voorzien met zo weinig mogelijk druk op groen en landschap. Hier ligt een dilemma tussen wonen en leefbaarheid	Ja, tekst aanvullen en aanscherpen: de koers bij woningbouwontwikkeling is erop gericht om zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwde omgeving te bouwen. Dit gaat vóór uitbreiding van het bebouwd gebied. Echter, bouwen buiten bestaand bebouwd gebied zal niet altijd te voorkomen zijn. In die gevallen zorgen we voor een zorgvuldige inpassing in groen en landschap volgens de 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' en het Groenbeleidsplan. Zie ook de beantwoording bij de algemene zienswijze 1, onderdeel Wonen.
--	--	--	--	---	---

		enerzijds en behoud van groen en landschap anderzijds. Herbestemming van gebouwen en vrijkomende agrarische bebouwing kunnen hierbij een rol spelen.		
	Hoe ziet de demografische ontwikkeling eruit en wat is de <i>woonbehoefte</i> over 20 jaar? Is dit ook per kern en doelgroep bekend? Wat doet de gemeente eraan om meer sociale huurwoningen te ontwikkelen? (zienswijzen 10, 26)	De woonbehoefte wordt om de paar jaar geactualiseerd waarbij ook demografische ontwikkelingen een belangrijke rol spelen. De laatste actualisatie is bijna gereed. Tot 2030 zijn er in de gemeente in totaal 750 nieuwbouwwoningen nodig, in overeenstemming met de landelijke Pearl prognose. Het woningbouwprogramma dient zo goed mogelijk aan te sluiten op de ontwikkeling van de woningbehoefte, naar doelgroep en naar de locatie binnen de gemeente. Daarin hebben ook sociale huurwoningen een plaats. De wachttijden voor een sociale huurwoning zijn in de gemeente relatief kort, zodat daar geen grote opgave ligt. Via monitoring en door actualisatie van de woonbehoefte wordt ook de Omgevingsvisie actueel gehouden.	Ja, tekstueel aanvullen met de informatie over de verwachte woningbehoefte tot 2030.	
	Wat is visie van de gemeente op bodemdaling, de effecten op bestaande bouw (ook woningen, die op houten palen staan). Hoe gaat de gemeente woningeigenaren ondersteunen bij het oplossen van deze problemen. (zienswijze 10, 40)	Er is een samenhang tussen bodemdaling en waterpeilbeheer. Het waterschap is verantwoordelijk voor het nemen van peilbesluiten. Gemeente, waterschap, natuur- en landchapsorganisaties en de agrarische sector werken intensief samen bij het in beeld brengen van de problemen en het bepalen van een gezamenlijke strategie die zowel recht doet aan waterveiligheid, landbouw en natuur als gebouwde omgeving.	Nee	

	Meer ruimte bieden voor alternatieve woningplannen. Tiny Houses, Off Gritt bouwen en mogelijkheden bieden voor het vormen van woongroepen. Bijvoorbeeld oude boerderijen die geen functie hebben aanbieden aan mensen die een woongroep willen vormen, en duurzaamheid en zelfvoorzienend zijn hoog in het vaandel hebben en daarnaast ook een rol in de omgeving willen spelen. Geen Knarrenhof of zorgboerderij. Dus ook voor jonge mensen. Daarnaast starterwoningen voor laten gaan op de "duurdere woningen". Jongeren in Zwartewaterland gaan anders vertrekken. Hebben we nodig voor een levendige gemeente. (zienswijze 16)	Tiny houses en off-grid bouwen zijn nieuwe ontwikkelingen die de gemeente niet zelf realiseert maar die starten bij particulier initiatief. De gemeente staat er niet negatief tegenover maar realiseert zich ook dat het gaat om kleine, op zichzelf staande projecten die hooguit voor een beperkt deel invulling kunnen geven aan de woningbehoefte. Woongroepen die een oude boerderij of iets dergelijks op het oog hebben zijn van harte welkom bij de gemeente om over de plannen te praten om te zien welke mogelijkheden er zijn om tot realisatie te komen. Het vertrek van jongeren is voor een deel niet te beïnvloeden: zij verlaten de gemeente voor studie, werk of de liefde. Maar andersom komt gelukkig ook voor. Het bouwen van voldoende woningen voor starters is één van de doelstellingen in de woonvisie en de gemeente zet zich daar ook voor in.	Nee
	Advies om voor sociale koopwoningen een zelfbewoningsplicht vast te leggen en uit te gaan van een prijs rond de twee ton. Dit biedt ook starters een kans op de lokale woningmarkt. (zienswijze 26)	De gedane suggestie kan inderdaad helpen om woningen beter bereikbaar te maken voor starters, want het komt ook in Zwartewaterland voor dat woningen worden opgekocht door investeerders die de koopwoningen vervolgens te huur aanbieden. Samen met corporaties en projectontwikkelaars wordt bekeken wat de mogelijkheden hierin zijn. Regelgeving kan worden vastgelegd in het omgevingsplan.	Nee
	Hoe verhoudt het woonbeleid van Zwartewaterland zich tot de Nationale Omgevingsvisie (NOVI en PlanMER). (zienswijze 39)	Het Rijk heeft met haar Nationale Omgevingsvisie (NOVI) de landelijke doelstellingen geformuleerd binnen welk kader medeoverheden (Provincies, waterschappen en gemeenten) hun eigen Omgevingsvisie opstellen. Op een aantal thema's/doelen neemt het Rijk de regie, zoals het terugdringen van het woningtekort. De (regionale en lokale) uitwerking legt zij in handen van de	Ja. Tekstueel aanvullen: De gemeente formuleert het woonbeleid in het kader van de provinciale Woonagenda. Hierin is terugdringen van het woningtekort één van de belangrijke thema's.

Overig	Wat is de visie op <i>Kamperzeedijk</i> , hoe zorgt de gemeente ervoor dat de gemeenschap daar levend wordt gehouden? (zienswijze 12)	medeoverheden die hierbij hun eigen ruimtelijke afwegingen maken.	Ambitie 1 "Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer" biedt maatschappelijke initiatieven ruimte om zelf initiatieven te nemen als die er voor Kamperzeedijk en buitengebied zijn. De gemeente werkt mee aan het mogelijk maken van nieuwbouw van woningen bij de locatie Kamperzeedijk, passend bij de schaal van het dorp. Het is de gemeenschapszin van de inwoners zelf die de levendigheid van de lokale samenleving bepaalt. Dat is iets wat de gemeente kan ondersteunen, maar waarvoor de mensen zelf de belangrijkste factor zijn.	Ja. De tekst over woningbouw in de beschrijving van het gebied Kamperzeedijk wordt aangevuld met de visie op uitbreiding zoals deze is beschreven bij de beantwoording van algemene zienswijze 1, onderdeel Wonen.
	Deze Omgevingsvisie wordt voor meerdere jaren vastgesteld. Als op bepaalde punten iets gewijzigd wordt zou een inspraakmogelijkheid goed zijn. Dit om de inwoners erbij te betrekken. (zienswijze 21)	Deze Omgevingsvisie heeft de gemeente Zwartewaterland samen met veel inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. Deze manier van werken zetten we ook voort bij de actualisatie van de Omgevingsvisie Zwartewaterland in de toekomst.	Nee	
	Wanneer is uw omgevingsplan klaar? Wie zijn er betrokken bij de ontwikkeling van het omgevingsplan? (zienswijze 30)	Het Plan van aanpak wordt in 2021 aan de raad aangeboden. Het Omgevingsplan komt vervolgens gefaseerd tot stand. Bij het omgevingsplan worden dezelfde belanghebbenden betrokken als bij de Omgevingsvisie.	Nee	
	Hoe is het Rijk betrokken in deze Omgevingsvisie? (zienswijzen 30, 52)	Het Rijk heeft in principe de mogelijkheid om op Omgevingsvisies van lagere overheden te reageren maar vanuit de decentralisatiedachte binnen de Omgevingswet doet zij dit meestal niet.	Nee	

	De Omgevingsvisie heeft geen kaart die aangeeft waar de ambities gerealiseerd worden. Komt dit nog op de kaart Omgevingsplan? (zienswijze 52)	Niet alle doelstellingen zijn op kaart aan te geven. Waar dit wel kan is dat gedaan met de zogenoemde markers.	Nee
--	---	--	-----

4. Verwerking van het Omgevingseffectrapport (OER)

In het OER (anteagroup, 29 september 2020) zijn de zes integrale ambities van de Omgevingsvisie beoordeeld op hun impact op de leefomgeving van Zwartewaterland. Kansen en risico's die voortkomen uit de Omgevingsvisie zijn in beeld gebracht. Daarnaast is beoordeeld hoe concreet de uitwerking van de doelstellingen gewaarborgd wordt in de Omgevingsvisie. Biedt de Omgevingsvisie voldoende aanknopingspunten voor de uitwerking van de visie in programma's en/of het omgevingsplan of zijn er aanbevelingen te geven, zodat de visie ook daadwerkelijk een positieve impact op de leefomgeving teweeg kan brengen. De beoordeling helpt bij het verder uitwerken van de visie in bijvoorbeeld programma's of in het omgevingsplan.

Het OER oordeelt in hoofdzaak positief over de Ontwerp Omgevingsvisie. De visie brengt voor het merendeel van de ambities goed in beeld wat de impact ervan is op de leefomgeving en geeft voldoende aanknopingspunten voor nadere uitwerking en regulering van de leefbaarheidsaspecten.

Het OER doet aanbevelingen op die aspecten in de Ontwerp Omgevingsvisie die als (ruim) onvoldoende zijn beoordeeld. De kwalificatie van (ruim) onvoldoende luidt in het OER als volgt:

- Ruim onvoldoende: het betreffende aspect komt niet terug in de Omgevingsvisie terwijl er wel risico's voor de leefomgeving te benoemen zijn. Er worden aanbevelingen gedaan voor de uitwerking (bijvoorbeeld in programma's en/of het omgevingsplan) waarmee de risico's voor de leefomgeving beperkt kunnen worden.
- Onvoldoende: het betreffende aspect heeft een plek in de Omgevingsvisie gekregen, maar de Omgevingsvisie biedt onvoldoende aanknopingspunten voor de verdere uitwerking. Er worden aanbevelingen gedaan voor de uitwerking van de Omgevingsvisie.

Wij hebben gevolg gegeven aan de aanbevelingen in het OER door er een uitwerking aan te geven in de Ontwerp-Omgevingsvisie. Hoe deze uitwerkingen eruit zien is terug te vinden in het schema bij de beantwoording van de zienswijzen naar thema. Het gaat om de volgende onderwerpen:

Hittestress

Hittestress vormt voornamelijk in de centra van de kernen een gezondheidsrisico. Deze risico's kunnen voorkomen worden door meer groen- en waterstructuren te realiseren. In het omgevingsplan kan een minimaal percentage groen en water per buurt worden vastgelegd. Maatregelen waarmee hittestress beperkt worden en de monitoring van hittestress kunnen in de Aanpak Klimaatadaptatie worden opgenomen.

Groen op en rond bedrijventerreinen

Het vergroenen van bedrijventerreinen wordt nog onvoldoende gewaarborgd in de Omgevingsvisie terwijl hier juist grote winst te behalen valt met betrekking tot een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontmoeten en verblijven. De Omgevingsvisie kan aangescherpt worden door naar het Groenbeheerplan te verwijzen en aan te geven wat de ambitie is met betrekking tot de vergroening van bedrijventerreinen. Zet de gemeente bijvoorbeeld actief in op deze vergroening of wordt groen als aandachtspunt bij herinrichtingen meegenomen? Aanvullend op het groenbeheerplan kan een streefpercentage voor groen op bedrijventerreinen opgesteld worden. Deze waarde kan vervolgens opgenomen worden in het omgevingsplan.

Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland

Het vergroten van de toegankelijkheid van de natuur kan leiden tot verstoring van natuurgebieden door recreatie. De provincie draagt verantwoordelijkheid voor de natuurgebieden, maar de gemeente kan de Omgevingsvisie aanscherpen door meer de nadruk te leggen op extensief toerisme en recreatie.

Droogte

Droogte wordt in de Omgevingsvisie wel als aandachtspunt benoemd, maar wordt vervolgens niet nader toegelicht waardoor kaders voor verdere uitwerking ontbreken. Dit kan verder uitgewerkt worden in de Aanpak Klimaatadaptatie. De gemeente kan in samenwerking met het waterschap Drents Overijsselse Delta en de provincie Overijssel maatregelen treffen die de grondwaterstand bevorderen. Bijvoorbeeld door het opstellen van richtlijnen voor wateronttrekkende activiteiten of het verbeteren van de infiltratie van hemelwater in de bodem.

De opwekking van duurzame energie

Er kunnen zoekgebieden worden opgesteld waarbij de kwetsbaarheid van landschappelijke waarden in acht wordt genomen. Deze zoekgebieden kunnen worden opgenomen in het Programma Energietransitie. Daarnaast kunnen randvoorwaarden in deze zoekgebieden (bijvoorbeeld de maximaal toegestane hoogte van windmolens) opgenomen worden in het omgevingsplan, evenals richtlijnen waarmee het beschermd stadsgezicht van Hasselt behouden blijft. Door voldoende mogelijkheden te bieden voor duurzame energieopwekking op erven van boeren kunnen koppelkansen met de agrarische sector benut worden. Deze mogelijkheden kunnen uitgewerkt worden in het omgevingsplan.

Woningvoorraad

In de Omgevingsvisie kan aangescherpt worden welke afwegingen gemaakt zijn bij het aanwijzen van woningbouwlocaties. Deze onderbouwing verduidelijkt de kaders voor de woningbouwopgave. Is er op de ene plek gekozen voor inbreiding omdat landschappelijke waarden behouden moeten blijven? Op een andere plek kan juist gekozen zijn voor uitbreiding om een toename van hittestress of wateroverlast in de bestaande kernen te voorkomen. Dergelijke kaders bieden aanknopingspunten voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie.

Bereikbaarheid

In de Omgevingsvisie blijft de verwachte verkeerstoeiname door woningbouw onderbelicht. De ontsluiting van deze woningbouwontwikkelingen dient dan ook verder uitgewerkt te worden in het GVP.

De aandachtsgebieden voor OV-bereikbaarheid zijn niet opgenomen in de Omgevingsvisie. Bij het opstellen van een nieuw GVP dient dan ook aandacht te zijn voor het verbeteren van de OV-bereikbaarheid.

Biodiversiteit

Het stimuleren van de biodiversiteit buiten de natuurgebieden komt nog onvoldoende in de Omgevingsvisie naar voren. Dit kan verder uitgewerkt worden in de visie op het buitengebied waar in de Omgevingsvisie naar verwezen wordt,

Archeologische waarden

Het thema archeologie heeft nog geen plek gekregen in de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie kan benoemd worden dat archeologische waarden beschermd worden. Dit kan vervolgens uitgewerkt worden door de archeologische verwachting (en bijbehorende aanbevelingen voor archeologische onderzoek) op te nemen in het omgevingsplan.

Bijlage

bij de Nota van beantwoording zienswijzen Ontwerp Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Overzicht zienswijzen op Ontwerp Omgevingsvisie Zwartewaterland

In onderstaande tabel staan alle zienswijzen genummerd, met kort aangegeven het onderwerp (of onderwerpen) waar een zienswijze over gaat, en met de datum van indiening. Alleen voor zover het niet-natuurlijke rechtspersonen (geen burgers) betreft is aangegeven van wie de zienswijze afkomstig is.

Zienswijzen 1 tot en met 22 zijn binnengekomen in de informele ronde, de overige zienswijzen zijn binnengekomen in de formele zienswijzeperiode. Vijf zienswijzen zijn na afloop van de zienswijzeperiode ingediend.

Nr:	Onderwerp:	Ingediend op:	Indiener
1	Toerisme en recreatie Genemuiden	25 mei 2020	
2	Watertoerisme Zwartsluis	26 mei 2020	
3	Niet werkende link (= geen zienswijze)	26 mei 2020	Waterschap Drents Overijsselse Delta
4	Huisvesting arbeidsmigranten	27 mei 2020	
5	Ambities niet SMART (gelijk aan zienswijze 23)	28 mei 2020	
6	Hasselt Overwaters	27 mei 2020	
7	Kaart opent niet op website (= geen zienswijze)	30 mei 2020	
8	Buitengebiedsvisie (onderdeel van zienswijze)	30 mei 2020	
9	Uitbreiding dierenweide Hasselt	3 juni 2020	Dierenweide Hasselt
10	Brede reactie op verschillende onderwerpen	4 juni 2020	
11	Nationale sleepbootdagen en Zwartsluis onder zeil	4 juni 2020	
12	Kamperzeedijk en Buitengebied	5 juni 2020	
13	Verkeersveiligheid dijk Cellemuiden	5 juni 2020	
14	Landbouw en natuur geen aandacht genoeg	6 juni 2020	
15	Vaag geformuleerde ambities (gelijk aan zienswijzen 35 en 43)	6 juni 2020	
16	Brede reactie op verschillende onderwerpen	6 juni 2020	
17	Uitbreiding Zevenhont	7 juni 2020	
18	Buitengebied (gelijk aan zienswijze 29)	7 juni 2020	Gebiedscoöperatie IJsseldelta
19	Mogelijk reactie later aanleveren? (is zienswijze 40)	7 juni 2020	LTO Noord, afdeling West Overijssel
20	Mist ambitie, toerisme en recreatie Zwartsluis	8 juni 2020	

21	Brede reactie op verschillende onderwerpen	8 juni 2020	
22	Buitengebied, verkeer, veiligheid (gelijk aan en aangevuld met zienswijze 25)	12 juni 2020	
23	Ambities niet SMART (gelijk aan zienswijze 5)	22 oktober 2020	
24	Mist ambitie en visie, vooral beschrijvend. Reactie op Toerisme & Recreatie Zwartsluis en op Wonen	27 oktober 2020	
25	Buitengebied, verkeer, klimaat, cultuur (opgenomen in zienswijze 22).	27 oktober 2020	
26	Wonen	30 oktober 2020	Van der Steeg Ontwikkelen & Bouwen
27	Verbinding ruimtelijke opgaves en gezondheid, toekomstige samenwerking	3 november 2020	GGD IJsselland
28	Visie ontbreekt, is wensdenken	8 november 2020	
29	Buitengebied (gelijk aan zienswijze 18)	9 november 2020	Gebiedscoöperatie IJsseldelta
30	Visie op het buitengebied ontbreekt, omgevingsvisie is weinigzeggend en is geen visie op de toekomst (gelijk aan en aanvullend op zienswijze 6)	9 november 2020	
31	Geen visie, buitengebied	11 november 2020	
32	Brede reactie op verschillende thema's (onderdeel van zienswijze 30)	12 november 2020	
33	Ontbreken analyse cultuurlandschappen en aandacht cultureel erfgoed in buitengebied, energieopwekking buitengebied	16 november 2020	Erfgoedvereniging Heemschut
34	Ontbreken thema Natuur en Landschap, energieopwekking	16 november 2020	
35	Weinig zeggend document. Thema Natuur en Landschap, visie op buitengebied ontbreken (gelijk aan zienswijze 15 en 43)	18 november 2020	Agrarisch Natuurcollectief NW Overijssel
36	Geen aandacht voor thema Natuur, verkeer van/naar Cellemuiden, geen zonneparken, geen uitbreiding Zevenhont	17 november 2020	
37	Zevenhont-Oost, geen visie buitengebied, ontbreken totaalbeeld voor de toekomst (gelijk aan zienswijze 55)	17 november 2020	
38	Verkeer in Hasselt	17 november 2020	
39	Wonen volgens NOVI? Wil ontwikkelen. Behoud landbouw in Mastenbroekerpolder	18 november 2020	Hof Pelleboer Family Farming
40	Duurzame energie, visie buitengebied, beleving buitengebied, kwaliteit oppervlaktewater, biodiversiteit, verkeersveiligheid (gelijk aan zienswijze 19)	18 november 2020	LTO Noord afdeling West Overijssel
41	Polder Mastenbroek, visie buitengebied, thema Natuur en Landschap, versterking natuur, geen zonneparken en windmolens, uitbreiding Zevenhont	19 november 2020	Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJsseldelta

42	Tegen fietspad uitbreiding Zevenhont		28 november 2020 (buiten zienswijzeperiode)	
43	Landschappelijke inpassing Zevenhont, natuurcompensatie, geen zonneparken (gelijk aan zienswijzen 15 en 35)		30 november 2020 (buiten zienswijzeperiode)	
44	Benodigde infrastructuur voor de energietransitie in visie aangeven. Meedenken met het op duurzame wijze opnemen van het hoogspanningsnet in omgevingsplannen.		24 november (vooraf verzocht later reactie in te dienen)	TenneT TSO B.V.
45	Zoekgebieden energietransitie, zon op daken, veenweide- en stikstofproblematiek gevolgen uitwerken, natuur ontbreekt, woningbouw in Hasselt Overwaters niet passend		18 november 2020	
46	Weinig zeggend document. Thema Natuur en Landschap, visie op buitengebied ontbreken (zelfde inhoud als zienswijze 35).		18 november 2020	Agrarische Natuur Vereniging "Het Camperland"
47	Energie; alternatieven voor zonnevelden		18 november 2020	
48	Aandacht voor afkoppelen regenwater en vergroenen openbare ruimte, waterkwaliteit, resultaten stresstesten en opgaven klimaatadaptatie opnemen in omgevingsvisie. Willen betrokken blijven.		18 november 2020	Waterschap Drents Overijsselse Delta
49	Landschappelijke waarden benoemen, combineren van opgaven om leefbaarheid in kernen in stand te houden, proces zoekgebieden energie beschrijven.		18 november 2020	Provincie Overijssel
50	Thema Veiligheid is vooral sociale veiligheid. Verbreden tot fysieke veiligheid (externe veiligheid, rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandveiligheid en bouwveiligheid). Aandacht voor Strategische beleidsagenda 2019-2023.		17 november 2020	Veiligheidsregio IJsselland
51	Ook andere vormen van duurzame energie dan alleen wind- en zonne-energie, kwaliteit landschap en natuur, duurzaam ondernemen (thema Economie), visie op buitengebied hoort in de omgevingsvisie, bestaande milieuvergunningen versus woningbouwontwikkeling Hasselt Overwaters, thema Natuur en Landschap mist.		16 november 2020	M-tech Nederland
52	Relatie tot NOVI, biodiversiteit, landbouw, veiligheid, verbeelding visie op kaart.		16 november 2020	

53	Landschappelijke inpassing uitbreiding Zevenhont Oost (behoud groene buffers), bezwaar tegen nieuw wandelpad.	7 december 2020 (buiten zienswijzeperiode)	Agrivesta Wormgoor
54	Zelfde inhoud als 37, 53 en 55	7 december 2020 (buiten zienswijzeperiode)	
55	landschappelijke inpassing uitbreiding Zevenhont-Oost (gelijk aan zienswijze 37).	7 december 2020 (buiten zienswijzeperiode)	

Uitvoeringsparagraaf Omgevingsvisie Zwartewaterland

Augustus 2021

In de Omgevingsvisie Zwartewaterland zijn zes ambities opgenomen. Deze zijn in onderstaand schema nader uitgewerkt in concrete maatregelen en projecten.

Op de kaart van de omgevingsvisie is daarnaast een aantal markers opgenomen. Deze gemarkeerde projecten dragen eveneens bij aan het behalen van de verschillende ambities.

In de kolom 'Wanneer' wordt met korte termijn bedoeld de periode van de eerstkomende twee jaar (2021 en 2022), met langere termijn de periode daarna. Wanneer er zowel korte als lange termijn staat betekent dit dat beleidskaders en plannen op de korte termijn tot stand komen of daar over wordt besloten, en dat de uitvoering daarvan over langere tijd doorloopt.

Voor een aantal plannen en projecten is aangegeven dat deze lopend zijn, in 2021 worden afgerond of in 2021 worden gestart. Dat zijn:

- Parkeerbeleidsplan
- Cultuurhistorische waardenkaart (CHWK)
- Vaststellen van het Buitenruimteplan
- Visievorming op het buitengebied: Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel (veenweidestrategie, aanpak stikstofdepositie)
- Besluitvorming zoekgebieden wind- en zonne-energie
- Warmtetransitie-visie en wijkuitvoeringsplannen
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Beleid huisvesting van arbeidsmigranten

In 2021 wordt een plan van aanpak vastgesteld voor het opstellen van het Omgevingsplan. Dit plan komt gefaseerd tot stand. In deze uitvoeringsparagraaf bij de omgevingsvisie is aangegeven welke ambities en doelstellingen in regels en normen worden meegenomen in het Omgevingsplan:

- regels voor ruimtelijke kwaliteit in de kernen (woongebieden en bedrijventerreinen)
- normen voor gebiedsgericht milieubeleid (lucht, geluid, bodem, water)
- Uitwerking beleid in regels voor de huisvesting arbeidsmigranten

Onderwerpen die worden meegenomen bij een volgende actualisatie van de omgevingsvisie:

- Resultaten van de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel (veenweidestrategie, aanpak stikstofdepositie)
- Cultuurhistorische beleidskaart (CHBK)
- Verwerken keuzes voor woningbouwlocaties
- Visie op de gebieden Molenwaard en Bodewes

Ambitie/uitwerking	Maatregel/project/actie	Wanneer
<i>Ambitie 1 "Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer"</i>		
De samenleving verandert. Er ontstaan steeds meer maatschappelijke initiatieven. Als gemeente geven we ruimte aan inwoners om zelf initiatief te nemen en zijn we een betrouwbare samenwerkingspartner.	We hebben een duurzame relatie met alle betrokkenen en zoeken in onze nieuwe rol naar de juiste balans tussen loslaten, vertrouwen en samenwerken. Onze rol is afhankelijk van het type project en gebied, hierbij passen we maatwerk toe. We zetten waar mogelijk in op 'werk met werk maken'. Dat betekent dat ingrepen in de openbare ruimte zoveel mogelijk gecombineerd plaatsvinden om hinder tot een minimum te beperken. Ook besparen we zo op kosten, energie en grondstoffen. In de samenwerking maken we goede afspraken. Dit betekent dat we kaders stellen voor het "wat", meer vrijheid geven over het	Loopt en wordt gecontinueerd

	"hoe" en de regie houden in de samenwerking met inwoners, ondernemers en andere partners. Daar waar mogelijk voeren we projecten samen met inwoners uit.	
Er is een sociale digitale kaart waar het aanbod van activiteiten, basisvoorzieningen op 1 centraal punt toegankelijk is voor onze inwoners	Via de netwerkgroep Samen Zwartewaterland werken organisaties samen aan de doorontwikkeling van de sociale digitale kaart. De bestaande sociale kaart wordt ge-update en voorzien van een nieuwe website, waarop alle informatie gemakkelijk toegankelijk is voor onze inwoners. Er is een beheerder beschikbaar om de website up-to-date te houden. Vrijwilligers- en maatschappelijk betrokken organisaties, bieden overzicht van het actuele aanbod in gemeente Zwartewaterland.	1/2 ^e kwartaal 2021
Ambitie 2 "Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven"		
We zorgen ervoor dat de leefomgeving van onze inwoners zo is ingericht dat deze bijdraagt aan een positieve gezondheid, onder andere door aanwezigheid van groen in de directe leefomgeving.	In het Groenbeleidsplan is de ambitie opgenomen van 75 vierkante meter groen per (nieuw te bouwen) woning (in een straal van 300 tot 500 meter). Dit wordt verankerd in ruimtelijk beleid en het bewegen en ontmoeten in de kernen wordt verankerd in het Buitenruimteplan.	Korte termijn
We streven naar een goede scheiding tussen wonen en werken, bijvoorbeeld door een robuuste groene inpassing van bedrijventerreinen in hun omgeving.	In het coalitieakkoord 'Inwoners maken Zwartewaterland mogelijk' wordt ingezet op meer groen bij de industrieterreinen: "Voor elke vierkante meter een bepaald percentage groen". In het Omgevingsplan wordt gezien hoe dit in regels kan worden vastgelegd. In de Nota van Uitgangspunten Uitbreiding Zevenhont is hier invulling aan gegeven ten behoeve van de verdere planvorming. Ten aanzien van de oostrand is aangegeven dat er gestreefd wordt naar de aanleg van een robuuste groenstrook langs het bedrijventerrein zodat het zicht op de dominante bedrijfsbebouwing verzacht wordt.	Korte en lange termijn
De leefomgeving nodigt uit om te lopen en de fiets te gebruiken in plaats van de auto te nemen, ook voor het verplaatsen door de verschillende kernen.	Er wordt gewerkt aan een Fietsagenda, een Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) en een Parkeerbeleidsplan. In de Fietsagenda wordt ingezet op het upgraden en het realiseren van ontbrekende verbindende schakels in de fiets- en wandelroutestructuren. In het GVVP wordt verder uitwerking gegeven aan thema's zoals verkeersveiligheid, problematiek op de bedrijventerreinen, het bepalen en vastleggen van het fietsnetwerk. Het Parkeerbeleidsplan is de basis voor een parapluplan parkeren. In bovenstaande documenten wordt ook een maatregelenprogramma/ uitvoeringsprogramma opgenomen.	Korte termijn
Bij nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente wordt rekening gehouden met water en	We stellen een digitaal raadpleegbare cultuurhistorische waardenkaart (CHWK) op. Door een actualisatie en het aanvullen van de	Korte termijn

klimaatverandering door aan te sluiten bij de opbouw van het landschap. We beschermen de cultuurhistorisch waardevolle (groen- en water-)structuren en objecten.	bestaande informatie maken we één overzichtelijk product dat informatief, bruikbaar en toegankelijk is. De CHWK wordt vervolgens verwerkt in het nog op te stellen omgevingsplan.	
	We stellen een cultuurhistorische beleidskaart (CHBK) op. Deze kaart geeft per zone/gebied richting aan het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen en het aanpassen van bestaande. Een CHBK maakt ook dat er makkelijker verbindingen gelegd kunnen worden tussen erfgoed en veranderingen in onze leefomgeving, zoals energietransitie en klimaatadaptatie. De CHBK wordt vervolgens verwerkt in het nog op te stellen omgevingsplan.	Lange termijn
	De landschappelijke waarden zijn nu beschermd in het Bestemmingsplan Buitengebied. In de "visievorming op het buitengebied" en in het Omgevingsplan wordt de bescherming van landschappelijke en natuurwaarden geborgd. Zie ook onder Ambitie 6. "ons buitengebied is klaar voor de toekomst".	Korte termijn
Er is voldoende groen en ruimte om te sporten, bewegen en spelen in de wijk.	Voor het Buitenruimteplan is onderzocht hoe er gebruik gemaakt wordt van de openbare ruimte en welke wensen er bestaan. De ambities voor de inrichting van de Buitenruimte zijn in beeld gebracht op kaart. Op basis van een interactieve enquête (1350 respondenten) is een plan opgesteld waarmee tegemoet kan worden gekomen aan de behoeften van onze inwoners. Resultaat is een overzichtelijke kaart van de openbare ruimte, waarop te zien is hoe invulling kan worden gegeven aan bewegen, ontmoeten, sporten en spelen in onze kernen. Het Buitenruimteplan is in de eerste helft van 2021 vastgesteld, waarna de uitvoering gefaseerd zal starten.	Korte en lange termijn
We stimuleren inwoners om actief deel te nemen aan de maatschappij.	Door vrijwilligerswerk te promoten via het coördinatiepunt Vrijwilligerswerk stimuleren we inwoners om vrijwilliger te worden. Huidige vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen we bij hun inzet en werkzaamheden door te participeren in de coördinatie van de informele zorg. We werken samen met sportclubs, welzijnsorganisaties en onderwijs om bewegen te stimuleren en gezond leven te bevorderen. De buurtsportcoach is hierbij een verbindende factor en stelt samen met de betrokken organisaties een plan van aanpak op.	Loopt en wordt gecontinueerd
Er is passend woningaanbod voor alle doelgroepen: jong, oud en beschermd.	Er is sprake van periodieke monitoring van de kwalitatieve en kwantitatieve woonbehoefte, onder andere via het woonbehoefteonderzoek.	Korte en lange termijn

	In regionaal verband hebben wij programmeringsafspraken. In 2021 wordt in dit verband de nieuwe Woonagenda van de Provincie vastgesteld.	
Inzet is dat inwoners langer zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen buurt. Het is belangrijk dat de openbare ruimte hierop is ingericht.	In het Buitenruimteplan is opgenomen dat de openbare ruimte in de kernen zo ingericht wordt dat iedere inwoner van Zwartewaterland toegang heeft tot een passend aanbod om te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. We zorgen voor voldoende rustpunten op wandelroutes. In Genemuiden en Hasselt zijn al beweegroutes gerealiseerd en zijn er speelplekken en ouderen-beweegtuinen aangelegd. De wandelmogelijkheden voor mindervaliden zijn beperkt. Binnen de leefbaarheidsplannen is voor Genemuiden en Zwartsluis opgenomen dat er veilige routes naar het centrum worden gerealiseerd. Verder wordt er in Zwartsluis in de buurt van De Schans een beweegpad (voor minder validen) aangelegd. Uit de gesprekken met inwoners en een enquête gehouden onder inwoners blijkt dat er behoefte is aan ontmoetingsplekken voor jong en oud in de buurt.	Korte en lange termijn
Ambitie 3 "Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte"		
De opgave voor het opwekken van nieuwe energie is heel concreet: 50 hectare zonnenvelden en vijf windmolens voor 2030. De ruimte hiervoor zal met name in het buitengebied gevonden moeten worden.	Er is een vastgesteld Programma Energietransitie. Onderdeel hiervan is het, mede in het verband van de Regionale Energie Strategie (RES), verkennen wat de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie zijn. Begin 2021 heeft de gemeenteraad zich uitgesproken over de zoekgebieden. Het participatietraject is begin 2021 gestart. De input uit het participatietraject zal verwerkt en waar mogelijk betrokken worden bij het aanwijzen van definitieve zoekgebieden en bij het opstellen van ruimtelijke kaders. Vervolgens worden de definitieve zoekgebieden en een ruimtelijk kader ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. Daarna worden de zoekgebieden in regionaal RES-verband ingebracht en worden ze toegevoegd aan de omgevingsvisie.	Korte termijn
Deze nieuwe ontwikkelingen moeten goed ingepast worden door rekening te houden met de kwaliteiten van het landschap.	Klimaatadaptatie, energietransitie en behoud van de kwaliteiten van het landschap zijn onderdeel van de "visievorming op het buitengebied" waarin de verschillende opgaven voor het buitengebied in samenhang worden gezien. Zie ook onder Ambitie 6. "ons buitengebied is klaar voor de toekomst".	Korte termijn
De Zwartewaterlandse ambities zijn	Het uitvoeren van het Klimaatakkoord moet	Loopt en

hoog, maar moeten wel haalbaar en betaalbaar zijn zodat iedereen mee kan doen.	haalbaar en betaalbaar zijn voor gemeenten. Daarnaast moet het verduurzamen van de woning ook haalbaar en betaalbaar zijn voor huiseigenaren. Met het Energieloket en voorlichting over landelijke regelingen voor verduurzaming worden inwoners op weg geholpen.	wordt gecontinueerd.
De gemeente stimuleert, faciliteert, adviseert en communiceert actief over de energie- en warmtetransitie.	Voorbeelden hiervan zijn het Energieloket, de energiecoöperatie Energiek Zwartewaterland en het organiseren van verschillende informatieavonden over energie- en warmtetransitie. In 2021 zijn de Warmtetransitie-visie en de daarbij behorende wijkuitvoeringsplannen gereed.	Loopt en wordt gecontinueerd
Klimaatadaptatie krijgt de ruimte.	In lokaal en regionaal verband zijn klimaatstresstesten uitgevoerd. Aan de hand van deze stresstesten, risicodialogen en de Notitie 'Bouwsteen Klimaatadaptatie' bepalen we gefaseerd en geprioriteerd de uitvoeringsmaatregelen onder andere via het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. Daarnaast zal er in 2021 een nieuw gemeentelijk rioleringsplan worden opgesteld.	Korte termijn
Ambitie 4 "Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving"		
We gaan op een verantwoordelijke manier om met de ruimte en dragen daarbij zorg voor een goede ruimtelijke kwaliteit, voldoende groen, gelegenheid tot bewegen en spelen. We vinden inbreiding belangrijk om kwaliteit toe te voegen aan woongebieden en bedrijventerreinen.	Voor het zorgdragen voor de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied geldt de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). Als ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied niet passen in het geldende bestemmingsplan is de KGO van toepassing. Uitgangspunt is dat er in het buitengebied een juiste balans is tussen ontwikkelingsruimte en investeren in kwaliteit. In het omgevingsplan worden regels opgenomen voor ruimtelijke kwaliteit in de kernen. Daarvoor bieden het Groenbeleidsplan en het in 2021 vast te stellen Buitenruimteplan belangrijke input. In het coalitieakkoord 'Inwoners maken Zwartewaterland mogelijk' wordt ingezet op meer groen bij de industrieterreinen: "Voor elke vierkante meter een bepaald percentage groen". Normen en streefpercentages zijn geconcretiseerd in het concept-Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. In het omgevingsplan wordt gezien hoe regelgeving kan worden vastgelegd.	Korte en lange termijn
De leefbaarheid mag niet onder druk komen te staan, daarom wordt per gebied bepaald wat er kan.	Ingezet wordt op gebiedsgericht milieubeleid voor het bepalen van normen in verschillende type gebieden (bijvoorbeeld centra en woongebieden). Zo wordt leefbaarheid nader gedefinieerd door het te koppelen aan normen voor lucht, geluid en parkeren. Deze normen	Lange termijn

	worden opgenomen in het omgevingsplan. Als de normen niet gehaald worden, kan een programma met maatregelen worden opgesteld om de normen te halen.	
	Er wordt gewerkt aan beleid over de huisvesting van arbeidsmigranten. Door goede huisvesting te realiseren wordt het mogelijk ongewenste situaties tegen te gaan of te voorkomen, wat de leefbaarheid ten goede komt. Regels voor de huisvesting worden verwerkt in het omgevingsplan.	Korte termijn
Ambitie 5 "Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland"		
We kiezen voor meer functies (cultuur, horeca, toerisme, detailhandel) in onze centra om deze levendig en vitaal te houden.	De huidige bestemming "Centrum" in bestemmingsplannen is ruim en staat veel toe. In de leefbaarheidsplannen wordt ingezet op de kansen die toerisme biedt. We willen de beleving en de sfeer verhogen en zo onze kernen nog aantrekkelijker maken voor bezoekers. Meer bezoek zorgt voor meer besteding. Dit helpt om ook (winkel) voorzieningen voor eigen inwoners in stand te houden. Meer toeristische voorzieningen dragen bij aan het doel om de toerist (nog) langer vast te houden. Daarom zetten we in op goede informatievoorziening, optimaliseren van voorzieningen voor toeristen, gastvrijheid, arrangementen en activiteiten die uiting geven aan de identiteit van onze kernen. We leggen dit vast in de nota Recreatie en Toerisme. In de leefbaarheidsplannen voor de kernen zijn hiertoe tot op zekere hoogte doelstellingen geformuleerd. Voor Hasselt maken we een 'houtschoolschets' voor het centrumgebied.	Korte termijn
De levendige en vitale centra zijn aantrekkelijk voor voetganger en fietser. Zij kunnen zich gemakkelijk en veilig verplaatsen door de centra.	Verkeerscirculatieplannen geven inzicht in de knelpunten en oplossingen. Voor Hasselt wordt daar nu aan gewerkt.	Korte termijn
Cultuurhistorische waarden in de centra zijn leidend voor nieuwe ontwikkelingen.	We stellen op korte termijn een digitaal raadpleegbare cultuurhistorische waardenkaart (CHWK) op en op lange termijn een cultuurhistorische beleidskaart (CHBK). Hierbij hebben we de (nieuwe) mogelijkheid om als gemeente zelf beschermde stads-/dorpsgezichten aan te wijzen. De CHWK brengt de actuele cultuurhistorische waarden overzichtelijk en digitaal in beeld. De CHBK geeft per zone/gebied richting aan het ontwikkelen van nieuwe ruimtelijke plannen en het aanpassen van bestaande.	Korte en lange termijn
Historische binnensteden aantrekkelijker maken voor inwoners, recreanten en toeristen.	Dit doen we door de mogelijkheden te benutten die we in het kader van de leefbaarheidsplannen en de nota Recreatie en	Korte en lange termijn

	Toerisme zien.	
Ambitie 6 "Ons buitengebied is klaar voor de toekomst"		
Het toevoegen van niet-agrarische functies in het buitengebied biedt meer en nieuwe kansen voor het behouden van het economisch rendement.	Het bestemmingsplan Buitengebied biedt ruime mogelijkheden voor niet-agrarische functies. Ook de bescherming van landschappelijke waarden is nu opgenomen in het bestemmingsplan Buitengebied. Beide onderwerpen worden straks overgenomen in het omgevingsplan.	Korte termijn
Als voorwaarde voor nieuwe ontwikkelingen geldt dat er rekening gehouden moet worden met de omgeving, zoals de bestaande agrarische functie, landschappelijke waarden en de natuur.	In de omgevingsvisie zijn de landschappelijke waarden beschreven onder het thema Landschap en Natuur. In de "visievorming op het buitengebied" zullen afwegingen gemaakt worden tussen de bescherming van landschappelijke waarden, de opgaven en ontwikkelmogelijkheden in het buitengebied. De verschillende opgaven in het buitengebied komen hierbij in onderlinge samenhang aan de orde, zoals het behoud van cultuurlandschappen, natuurgebieden en biodiversiteit, de veenweidebodem-daling, klimaatadaptatie, energietransitie en de ontwikkelingen in de agrarische sector (afname van het aantal agrarische bedrijven, vrijkomende agrarische bebouwing, biologische landbouw, functieverbreiding en nieuwe verdienmodellen). De opgaven en ambities worden, waar relevant en mogelijk, uitgewerkt tot regels en meetbare criteria in het omgevingsplan. De uitvoeringsmaatregelen voor het buitengebied komen gefaseerd en geprioriteerd tot stand. Er wordt nu gewerkt aan de uitwerking van een veenweidestrategie voor NW Overijssel en aan de Agenda Vitaal Platteland Noordwest Overijssel. De resultaten van de "visievorming op het buitengebied" zullen bij actualisaties van de omgevingsvisie worden verwerkt.	

Web-tekst Omgevingsvisie gemeente Zwartewaterland

Augustus 2021

Pagina 1 'www.zwartewaterland.nl/omgevingsvisie'

Hoe houden we een prettige woon- en leefomgeving in Zwartewaterland? Daarover gaat deze omgevingsvisie. De visie is met veel inwoners en organisaties uit de gemeente ontwikkeld. De omgevingsvisie is een dynamisch document. Het omschrijft wat we nu en straks willen, maar is niet in beton gegoten. In de toekomst kunnen we nieuwe onderdelen, ambities en keuzes toevoegen. De visie maakt het voor elke situatie mogelijk om een afweging te maken tussen de verschillende belangen. Bekijk op de kaart op de volgende pagina wat we belangrijk vinden en welke opgaven er zijn per kern en in het buitengebied. Of kijk hieronder eerst naar de animatie over de Omgevingsvisie Zwartewaterland.

Pagina 2 'Uitleg bij de kaart'

Op deze website ontdekt u op verschillende manieren welke kaders belangrijk zijn voor uw initiatief. Dit kan per gebied. Zwartewaterland is in vijf deelgebieden verdeeld: de kernen Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis, het buitengebied en de kleine kern Kamperzeedijk. Via de kaart kunt u per gebied zien welke thema's er in het gebied spelen, welke waarden het gebied heeft en welke ambities we voor het gebied hebben benoemd.

Op de kaart zijn de drie grote kernen Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis onderverdeeld in een aantal gebieden: het centrum, woongebied en bedrijventerrein. U komt bij een gebied uit door te klikken op de kaart. Per gebied leest u welke ontwikkelingen er zijn op verschillende thema's. En hoe de gemeente omgaat met deze ontwikkelingen. Voorbeelden van thema's die genoemd worden, zijn cultuur, economie, klimaat, onderwijs en wonen.

Past een project dat u wilt realiseren binnen de kaders van de gemeente, zoals opgenomen in deze omgevingsvisie maar ook in het omgevingsplan? Dan kunt u als initiatiefnemer rekenen op een positieve houding van de gemeente.

Pagina 3 'Een omgevingsvisie voor Zwartewaterland'

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. In ons dichtbevolkte land moeten we behoeften en wensen zorgvuldig afwegen om tot verantwoorde keuzes te komen. In de Omgevingsvisie Zwartewaterland staat welke opgaven er zijn, welke ambities de gemeente heeft en voor welke ontwikkelrichtingen we gaan als gemeente Zwartewaterland.

Voor Zwartewaterland zijn de uitgangspunten van de omgevingsvisie:

- Een integrale visie door verbinden van opgaven op verschillende onderwerpen.
- Een heldere leidende ambitie en een aantal verbindende hoofdoggaven.
- Uitnodigend voor inwoners, ondernemers en partners door duidelijk te zijn over de inzet en rol van de gemeente.
- Gebiedsgericht door per deelgebied heldere ambities en richtinggevende uitspraken te doen.
- Participatief door het van begin af aan betrekken van onze inwoners, ondernemers en partners.

De omgevingsvisie is vormvrij. Iedere gemeente bepaalt zelf hoe ze haar omgevingsvisie vormgeeft. De gemeente Zwartewaterland kiest voor een omgevingsvisie die via een website voor iedereen gemakkelijk is te raadplegen.

Pagina 4 'Waarom een omgevingsvisie?'

De omgevingsvisie is één van de instrumenten van de Omgevingswet. In de omgevingsvisie kunnen inwoners, ondernemers en andere partners van Zwartewaterland lezen waar de gemeente voor staat. Het biedt helderheid over welke kant/richting Zwartewaterland op wil ontwikkelen. De omgevingsvisie stuurt op de hoofdpogaven van de gemeente. De gemeente kijkt of initiatieven uit de samenleving passen binnen de kaders in de omgevingsvisie. Daarmee draagt de omgevingsvisie bij aan snellere en eenduidige besluitvorming.

Omgevingsvisie verplicht door ingaan Omgevingswet

Met het ingaan van de Omgevingswet moeten gemeenten, provincies en het rijk een omgevingsvisie hebben. De omgevingsvisie is de opvolger van de gemeentelijke structuurvisie. Het belangrijke verschil tussen een structuurvisie en omgevingsvisie is het integrale karakter van de omgevingsvisie. De visie geeft een samenhangend beeld van verschillende onderwerpen. Bijvoorbeeld water, natuur, milieu en gezondheid. Ook staat er in hoe Zwartewaterland zich wil ontwikkelen. De omgevingsvisie is een belangrijke basis voor de omgevingsprogramma's, het omgevingsplan en de omgevingsvergunningen. In de afbeelding hieronder staat een uitleg.

Omgevingsvisie helpt bij besluitvorming

In de Omgevingsvisie kunnen inwoners, ondernemers en partners van Zwartewaterland zien waar de gemeente voor staat. De omgevingsvisie stuurt op de hoofdpogaven van de gemeente. Ook maakt de visie het mogelijk om voor iedere situatie een afweging te maken. Er is ruimte voor nieuwe ideeën uit de samenleving. De omgevingsvisie helpt bij een snellere en betere besluitvorming.

Omgevingsvisie heeft bindende functie

Het gemeentebestuur moet zich houden aan de omgevingsvisie. Alleen met een goede onderbouwing kan zij hier van afwijken. De gemeente toetst plannen van inwoners aan het bestemmingsplan (straks Omgevingsplan). Om af te kunnen wijken van het bestemmingsplan, wordt gekeken naar de Omgevingsvisie.

Uitgangspunten van de omgevingsvisie:

- Een integrale visie door verbinden van opgaven op verschillende onderwerpen.
- Een heldere leidende ambitie en een aantal verbindende hoofdoggaven.
- Uitnodigend voor inwoners, ondernemers en partners door duidelijk te zijn over de inzet en rol van de gemeente.
- Gebiedsgericht door per deelgebied heldere ambities en richtinggevende uitspraken te doen.
- Participatief door het van begin af aan betrekken van onze inwoners, ondernemers en partners.

De omgevingsvisie is vormvrij. Iedere gemeente bepaalt zelf hoe ze haar omgevingsvisie vormgeeft. De gemeente Zwartewaterland kiest voor een omgevingsvisie die via een website voor iedereen gemakkelijk is te raadplegen.

Pagina 5 'De Omgevingsvisie Zwartewaterland is van ons allemaal' (proces)

Het opstellen en uitvoeren van de omgevingsvisie is een ingewikkeld proces. Veel verschillende partijen zijn hierbij betrokken. Door zoveel mogelijk samen op te trekken hebben alle partijen invloed op inhoud en proces. We zorgen dat inwoners en partijen het proces kunnen volgen en actief mee kunnen doen.

Inwoners hebben op twee momenten meegedacht

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie Zwartewaterland hebben inwoners en partijen op twee momenten meegedacht. Van maart tot en met juni 2018 trok Reisbureau Kijk '38 er op uit. Medewerkers van het 'reisbureau' gingen in gesprek met inwoners over de toekomst van Zwartewaterland. Daarna waren er in mei en juni 2019 zes Ontmoetingen. Tijdens de Ontmoetingen hebben we de opbrengst van het reisbureau besproken met inwoners. We zijn hier dieper op ingegaan. De uitkomsten gebruiken we niet alleen voor deze omgevingsvisie, maar ook voor de Leefbaarheidsplannen.

Pagina 6 'Reisbureau Kijk '38'

Reisbureau Kijk '38 trok er in het voorjaar van 2018 op uit. De medewerkers van het 'reisbureau' vroegen inwoners wat belangrijk is voor de toekomst van Zwartewaterland. Wat maakt dat zij hier nu prettig wonen, werken en/of recreëren? En hoe we zorgen dat dit over twintig jaar nog zo is? Daarna konden mensen uit tien reisbestemmingen een top drie samenstellen die zij het belangrijkste vonden. De tien reisbestemmingen die zij konden kiezen:

1. Bereikbaarheid
2. Cultuur & Landschap
3. Duurzaamheid
4. Gezonde leefomgeving
5. Klimaat
6. Leefbaarheid
7. Ondernemen
8. Recreatie

9. Veiligheid
10. Wonen

Ook konden inwoners een nieuwe reisbestemming aandragen. Er waren vanuit de inwoners drie aanvullingen:

1. Zorg
2. Onderwijs
3. Ouderen

De top drie van de meest gekozen reisbestemmingen is:

1. Leefbaarheid
2. Veiligheid
3. Wonen

In gesprek met maatschappelijke partners

Reisbureau Kijk '38 heeft de uitkomsten besproken en aangevuld met een aantal partners. Dit waren ANV Camperland, ANV Horst en Maten, gemeente Kampen, gemeente Noordoostpolder, gemeente Staphorst, gemeente Steenwijkerland, gemeente Zwolle, GGD IJsselland en Twente, Landschap Overijssel, LTO Noord (West Overijssel), Natuurmomenten, ondernemerskringen, Staatsbosbeheer, Omgevingsdienst IJsselland, Polderbelangen Mastenbroek, Provincie Overijssel, Waterschap Drents Overijsselse Delta, woningcorporatie Wetland Wonen en Veiligheidsregio IJsselland. De gemeente heeft ook een aantal maatschappelijke partners uitgenodigd voor een gesprek over de toekomst. Dit waren drie gesprekken over verschillende thema's, namelijk Inclusieve Arbeidsmarkt, Eigen Kracht en Preventie. Ook heeft Reisbureau Kijk '38 het Agnietencollege bezocht.

Opvallend kader met de gesproken maatschappelijk partners per gesprek.

Inclusieve Arbeidsmarkt:

- De Linde
- Gedie
- Accrete
- MEE
- Adviesraad
- UWV
- Wezo

Eigen Kracht:

- ZeediekZorg
- Mantelzorgplatform
- Coördinatiepunt Vrijwilligers
- Diaconaal Platform

Preventie:

- Dimence Groep
- IJsselheem
- Wetland Wonen
- Gezamenlijke kerken
- Icare
- Frion
- GGD
- MEE
- Fytac

De vijf hoofdopgaven

Uit de gekozen reisbestemmingen en de toelichtingen daarop zijn vijf hoofdopgaven geformuleerd:

1. Inwoners zijn het sociale kapitaal van onze samenleving.
2. De leefwereld van onze inwoners staat centraal.
3. De mens, leefomgeving en economie zijn duurzaam verbonden.
4. Onze centra, kernen en buitengebied zijn levendig, vitaal en veilig.
5. Onze middenstand en bedrijfsleven floreren.

De samenhang tussen de resultaten van het reisbureau en de vijf hoofdopgaven is weergegeven in dit overzicht. Tijdens de Ontmoetingen (mei/juni 2019) hebben we deze hoofdopgaven samen met de samenleving verder uitgewerkt per deelgebied en vertaald naar zes integrale ambities.

Pagina 7 'Ontmoetingen'

De tweede fase van het participatietraject liep in mei en juni 2019. Hier stond 'ontmoeten' centraal. De gemeente ging opnieuw in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties. Dit gebeurde tijdens zes Ontmoetingen. In elk deelgebied was een Ontmoeting. Het verdiepende gesprek ging over vijf thema's. De thema's zijn gebaseerd op de uitkomsten van de eerste participatiefase. Ze verschillen daarom per deelgebied. De gemeente gebruikt deze uitkomsten niet alleen voor deze omgevingsvisie, maar ook voor de Leefbaarheidsplannen.

Ambities als resultaat van de Ontmoetingen

Als afsluiting van de vier Ontmoetingen was er een Slotontmoeting. Tijdens deze Slotontmoeting koppelde de gemeente de resultaten van de verschillende Ontmoetingen terug. Uit de Ontmoetingen zijn de volgende zes ambities ontstaan:

1. Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer.
2. Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven.
3. Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte.
4. Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving.
5. Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland.
6. Ons buitengebied is klaar voor de toekomst.

Pagina 8 'Aan de slag'

Heeft u een goed idee voor een nieuw initiatief? Bekijk dan of het past binnen de kaders van de Omgevingsvisie. Draagt het bij aan de ambities voor het gebied en blijven de waarden voor het gebied behouden? Dan kunt u een positieve houding van de gemeente verwachten. Op deze pagina leest u meer over hoe u de Omgevingsvisie kunt gebruiken. En hoe de gemeente de Omgevingsvisie inzet bij het maken van beleidskeuzen.

Pagina 9 'Omgevingsvisie als toetsingskader'

In de omgevingsvisie staat het beleidskader voor de fysieke leefomgeving. We laten met de omgevingsvisie zien wat we belangrijk vinden in de gemeente Zwartewaterland. Wat willen we behouden? En waar willen we de in de toekomst mee aan de slag? Binnen de kaders van de Omgevingsvisie kunnen inwoners, ondernemers en organisaties hun eigen initiatieven ontwikkelen. Hiermee maakt de gemeente keuzes om wel of niet mee te werken aan een initiatief. Dit toetsingskader is gebiedsgericht. Per gebied geven we aan welke thema's (beleidsvelden) er spelen, wat de waarden zijn van een gebied en welke ambities gelden in dit gebied. Dit zijn de kaders voor toekomstige ontwikkelingen in dat gebied. De combinatie van deze drie elementen noemen we het

'toetsingskader'. Naast dit gemeentelijk toetsingskader zal een initiatief/project ook moeten passen binnen de geldende provinciale en nationale regelgeving.

Bekijk of uw initiatief binnen de kaders van de omgevingsvisie past

Met deze nieuwe omgevingsvisie proberen we op een praktische en flexibele manier aandacht te hebben voor maatschappelijke uitdagingen, zoals het op peil houden van voorzieningen, bodemdaling, klimaatverandering en voldoende woningaanbod voor alle doelgroepen. Past een initiatief binnen de thema's, waarden en ambities van het gebied? Dan zegt de gemeente in principe "ja". Gemeente Zwartewaterland is niet altijd meer de regisseur, maar soms ook partner of faciliteert de initiatiefnemer alleen.

Heeft u een goed idee voor een nieuw initiatief? Bekijk dan of:

- het past binnen de thema's,
- het bijdraagt aan de ambities voor het gebied
- de waarden in het gebied behouden blijven of versterken

Is het antwoord ja? Dan kunt u een positieve houding van de gemeente verwachten. Op deze website ontdekt u op verschillende manieren welke kaders voor u belangrijk zijn. U kunt kijken per thema, per ambitie of per gebied.

Kaders per thema:

De thema's zijn bepaald aan de hand van het bestaande beleid en de ontwikkelingen in de maatschappij. U kunt de informatie per thema vinden. Voor elk thema leest u wat we belangrijk vinden en waar de kansen liggen.

Ambities waar we mee aan de slag willen:

Op basis van een analyse van het bestaande beleid en het participatietraject hebben we een beeld geschetst van de toekomst van onze gemeente. Dit beeld is vertaald in zes ambities die aangeven waar we de komende jaren écht mee aan de slag willen.

Kaders per gebied:

Zwartewaterland bestaat uit vijf deelgebieden: de kernen Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis, het buitengebied en buurtschap Kamperzeedijk. Op de kaart zijn de drie grote kernen Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis nog verder onderverdeeld in een aantal gebieden: het centrum, woongebied en bedrijventerrein. Ontdek welke thema's er in een bepaald gebied spelen en welke ambities we voor dat gebied hebben benoemd. Maar ook welke waarden het gebied heeft. De waarden zijn de belangrijke kenmerken van een gebied. Het zijn elementen van de gebieden die we waardevol vinden en willen behouden of versterken. Dit kan bijvoorbeeld zijn hoe het gebied eruit ziet (landschappelijke kenmerken), maar ook cultuurhistorische of sociale waarden die we in het gebied zien. Zie ook 'De kracht van Zwartewaterland'.

Bekijk de kaders per gebied door in de kaart te klikken op het gebied.

Bestuurlijke afwegingsruimte is de beleidsruimte die overheden hebben om eigen afwegingen te maken over activiteiten in de fysieke leefomgeving. Hiermee wordt lokaal maatwerk mogelijk om in het ene gebied strengere of juist soepelere regels op te stellen dan voor het andere gebied.

Ook de rol van de gemeenteraad verandert met de komst van de omgevingsvisie. Meer afwegingsruimte betekent dat de gemeenteraad keuzes voor de kwaliteiten van een gebied nog beter moet onderbouwen en verschillende belangen en partijen vroegtijdig bij het proces moet betrekken. De gemeenteraad stuurt met de omgevingsvisie op hoofdlijnen. De raad schept voorwaarden voor het beheer, gebruik en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving. Deze omgevingsvisie beschrijft die keuzes en geeft daarmee kaders en wat er in één bepaald gebied mag. Dat kan voor een ander gebied weer anders zijn. Het college van B&W is verantwoordelijk voor de uitvoering.

Omgevingsvisie heeft bindende functie

De omgevingsvisie is bindend voor de gemeenteraad. Alleen met een inhoudelijke onderbouwing kan zij hiervan afwijken. Voor de inwoners is het bestemmingsplan (straks Omgevingsplan) het juridisch bindende plan. Hier toetst de gemeenten de plannen aan. Om af te kunnen wijken van het bestemmingsplan, wordt gekeken naar de Omgevingsvisie. Over de relatie tussen Omgevingsvisie en Omgevingsplan leest u meer bij 'Van visie naar plan'.

Pagina 10 'Taken, rollen en verantwoordelijkheden'

De samenleving verandert. Er ontstaan steeds meer maatschappelijke initiatieven. Inwoners willen graag actief betrokken zijn bij activiteiten. Als gemeente geven we hiervoor de ruimte en zijn we een betrouwbare samenwerkingspartner.

Regisseur, partner of faciliteren

We hebben een duurzame relatie met alle betrokkenen. We zoeken in onze nieuwe rol naar een goede balans tussen loslaten, vertrouwen en samenwerken. Gemeente Zwartewaterland is niet altijd meer de regisseur, maar soms ook partner of faciliteert de initiatiefnemer alleen. De basis hiervoor is onze ambitie **Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer**.

Meer ruimte voor eigen waarden en ambities gemeente

Onder het landelijke motto "decentraal wat kan" komt er ook meer ruimte voor onze gemeente om zelf te bepalen welke waarden en ambities zij hebben voor de fysieke leefomgeving. Dat doen we echter wel binnen de kaders van met name de Provincie en het Rijk. Zwartewaterland wordt een netwerkende gemeente die de samenwerking opzoekt met andere overheidslagen en ketenpartners op de relevante onderwerpen.

De gemeente stelt kaders

Als gemeente bepalen we niet alles, maar stellen we kaders. Kaders op het "wat" en meer vrijheid geven over het "hoe". We houden de regie in de samenwerking met inwoners en organisaties. Zo bereiken we samenwerkend meer. Per initiatief of project bepaalt de gemeente welke rol we pakken.

Pagina 11 'Van visie naar plan'

De omgevingsvisie is slechts één van de instrumenten van de Omgevingswet. Andere instrumenten zijn het omgevingsplan, het omgevingsprogramma en de toekomstige omgevingsvergunning. We vinden het belangrijk dat deze onderdelen goed op elkaar aansluiten. Zodoende wordt invulling gegeven aan de zorgplicht voor de leefomgeving die volgens artikel 1.7 van de Omgevingswet voor een ieder geldt.

In deze omgevingsvisie hebben we keuzes gemaakt. Keuzes over waar we als gemeente willen zijn over 10 à 20 jaar. Hiervoor hebben we zes ambities geformuleerd. Met het uitspreken van de ambities, zorgen we er nog niet voor dat de doelstellingen, die hieraan gekoppeld zijn, ook echt gehaald worden. Het borgen van deze ambities vindt plaats in twee andere instrumenten, die de Omgevingswet ons biedt. In het omgevingsplan en in programma's.

Samenhang tussen omgevingsvisie en omgevingsplan

De omgevingsvisie is de strategische langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving. De visie gaat onder meer in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, gezondheid, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

We vertalen de omgevingsvisie straks door in een omgevingsplan. Het omgevingsplan gaat de huidige bestemmingsplannen vervangen. In het omgevingsplan staan regels en afspraken over de fysieke omgeving. Hier worden nieuwe projecten/initiatieven aan getoetst. Net zoals nu in het bestemmingsplan gaan deze regels over de toegestane activiteiten en de bouwhoogte. In het omgevingsplan kunnen we echter ook invulling geven aan kwalitatieve doelstellingen, zoals een goede

toegankelijke leefomgeving voor iedereen. Voor een goede leefomgeving dient er voldoende groen te zijn, een parkeerplaats voor de auto en niet teveel lawaai. De regels, die we hiervoor hanteren, gaan we vastleggen in het omgevingsplan. De volgende aspecten nemen we mee uit de visie, in ieder geval ter overweging:

- Regels voor een 'goede leefomgeving', vanuit onder andere gebiedsgericht milieubeleid
- Regels voor 'ruimtelijke kwaliteit' in de woongebieden en bedrijventerreinen
- Koppeling maken met fonds ruimtelijke kwaliteit
- Scheiding opnemen (afstand) tussen de activiteiten wonen en werken
- Landschappelijke waarden
- Cultuurhistorische waardenkaart
- Cultuurhistorische beleidskaart
- Meer activiteiten toestaan in het buitengebied

Programma

In een programma geven we aan welke maatregelen we de komende jaren gaan uitvoeren om een doelstelling uit de omgevingsvisie te halen. Om onze inwoners meer te stimuleren om te gaan fietsen en wandelen, hebben we bijvoorbeeld meer wandel- en fietspaden nodig of beter onderhouden wegen. Hiervoor kunnen we een programma verkeer of bewegen opstellen, waarin we deze maatregelen opsommen. Er wordt nu bijvoorbeeld gewerkt aan de programma's Energietransitie en Klimaatadaptatie.

Hoe ziet die vertaling van visie naar plan er precies uit?

Dat leggen we uit in het overzicht: [..]

Pagina 12 'Maatregelen en projecten (uitvoeringsparagraaf)'

Bij een omgevingsvisie is een uitvoeringsparagraaf niet verplicht. Dit is wel het geval bij een structuurvisie op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Een uitvoeringsparagraaf kan ook bij een omgevingsvisie inzicht geven in hoe we de ambities van de omgevingsvisie waar maken.

Voor iedere ambitie zijn er concrete projecten. We maken onderscheid tussen projecten die we op korte en lange termijn realiseren. Met 'korte termijn' bedoelen we een periode van twee jaar. Het schrijven van beleid als 'Maatregel/project' is op die termijn wel haalbaar. Het uitvoeren ervan kan wel meer tijd innemen. Ook omdat de financiële middelen niet altijd op korte termijn beschikbaar zijn.

Concrete maatregelen en projecten

In een tabel hebben we voor iedere ambitie opgenomen aan welke concrete maatregelen en projecten we werken om de ambities van deze omgevingsvisie te behalen. Daarnaast hebben we op de kaart een aantal markers opgenomen. Deze gemarkeerde projecten dragen ook bij aan het behalen van de verschillende ambities.

Aanvullingswet Grondeigendom

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, is ook de Aanvullingswet Grondeigendom geldig. Hierin staan de verschillende instrumenten op het gebied van grondbeleid. Namelijk voorkeursrecht, onteigening, landinrichting, kavelruil in het landelijk gebied en stedelijke kavelruil. Deze instrumenten zijn op dit moment nog in verschillende wetten geregeld. In deze Aanvullingswet staat ook een bepalingen over kostenverhaal.

De gemeente Zwartewaterland wil een kleine, wendbare overheid zijn die regisseur is voor marktontwikkelingen. In plaats van een overheid die de koers voor de samenleving bepaalt. Hiermee sluit de gemeente aan bij de uitgangspunten van de nieuwe Omgevingswet. Daarbij past geen 'blauwdruk-grondbeleid' waarin staat hoe wij ons grondbeleid gaan uitvoeren. Flexibel grondbeleid, situationeel grondbeleid genoemd, is nodig. We verwachten dan ook dat we de instrumenten uit de Aanvullingswet Grondeigendom terughoudend zullen inzetten.

Pagina 13 'Up to date houden omgevingsvisie'

De omgevingsvisie is één van de instrumenten van de Omgevingswet. Dit is de eerste omgevingsvisie die Zwartewaterland heeft gemaakt. Het is geen blauwdruk die tot 2040 geldt. Wel bepaalt de omgevingsvisie de koers.

Omgevingsvisie wordt aangepast als dat nodig is

Blijkt in de toekomst dat een bepaald thema nog niet genoeg is uitgewerkt? Is de situatie voor een gebied zo veel veranderd dat herziening van de visie nodig is? Wordt er nieuw beleid vastgesteld? Dan passen we de omgevingsvisie aan. De omgevingsvisie is een dynamisch document. Als er grote aanpassingen nodig zijn, maken we een revisie. Zo zijn gebruikers altijd zeker van up-to-date en de juiste informatie.

Presentatie in website-vorm maakt omgevingsvisie dynamisch

We presenteren de omgevingsvisie in website-vorm. Daarmee is de visie altijd en voor iedereen toegankelijk. Het geeft een up-to-date inzicht in wat er speelt, wat we belangrijk vinden en waar we naartoe willen als gemeente.

Actualisatieproces Omgevingsvisie Zwartewaterland

De omgevingsvisie vormt na vaststelling het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Dit vraagt enerzijds om koers te houden, maar anderzijds deze als het nodig is bij te stellen. Is er voortschrijdend inzicht? Dan hoeven we de omgevingsvisie niet helemaal aan te passen.

Het is een optie om dit modulair te doen. Dus alleen dat deel aan te passen waar, gezien de ontwikkelingen, behoefte aan is. Een modulaire aanpassing vraagt wel dat we bij elke beleidswijziging een integrale afweging maken, in plaats van een sectorale. Een logisch evaluatiemoment kan elk jaar zijn, bijvoorbeeld aansluitend op vaststelling van de begroting.

Permanent bèta is een begrip uit de softwarewereld die goed van toepassing is op een omgevingsvisie. Bij software betekent bèta dat een bepaald programma nog niet af is, maar dat het wel alvast te gebruiken is. Toegepast op de omgevingsvisie, maakt dat van omgevingsbeleid een continu proces. We werken steeds aan een update van de omgevingsvisie.

Het vaststellen van een omgevingsvisie is hierin een momentopname, want ook de leefomgeving zelf is permanent bèta. De beleidscyclus van de Omgevingswet is een cyclus waarin we aan de 'verbetering' van de leefomgeving werken. Het is dus een continu proces.

We houden de Omgevingsvisie Zwartewaterland actueel met deze jaarlijkse actualisatie. Zo zorgen we dat de visie actueel is en blijft. Bij de actualisatie worden eerder vastgestelde beleidswijzigingen in de omgevingsvisie verwerkt. De actualisatie van de omgevingsvisie is zelf dus beleidsarm en bevat:

- beleidswijzigingen waarover het College van B&W of de gemeenteraad een besluit hebben genomen
- omissies
- ambtshalve wijzigingen.

Omdat de actualisatie beleidsarm is, wordt er geen apart participatietraject doorlopen. De participatie is onderdeel van het traject om te komen tot die beleidswijziging. Er kunnen wel zienswijzen ingediend worden op de actualisatie van de omgevingsvisie. Dit kan alleen op de onderdelen die we wijzigen. In de actualisatie tonen we ook alleen die onderdelen. De gemeenteraad neemt het besluit over de actualisatie van de omgevingsvisie.

Bovenstaande is het uitgangspunt voor actualisatie van de Omgevingsvisie Zwartewaterland. De ervaringen die we in de komende jaren hiermee opdoen, kunnen leiden tot aanpassing van dit actualisatieproces.

Pagina 15 'De kracht van Zwartewaterland (waarden en karakteristieken'

De gemeente heeft samen met inwoners en organisaties nagedacht over de waarden en karakteristieken van Zwartewaterland. Op deze pagina leest u wat de waarden en karakteristieken van Zwartewaterland zijn. Maar ook over vijf specifieke thema's die Zwartewaterland uniek maken. Dit zijn archeologie, landschap, samenwerken, vrijwilligers en mantelzorg en welstand.

Afwisselend landschap met zichtbare ontstaansgeschiedenis

De gemeente Zwartewaterland ligt aan het Zwarte Water en is omringd door een afwisselend landschap. De ontstaansgeschiedenis is nog duidelijk herkenbaar. Al generaties lang wordt er gewoond en gewerkt binnen de mogelijkheden die de natuur, vooral het water, biedt.

Landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten

Zwartewaterland kenmerkt zich als een vitale plattelandsgemeente met een rijke geschiedenis. Deze geschiedenis is zichtbaar in het landschap en in de verschillende kernen. De gemeente ligt strategisch in en tussen bijzondere gebieden. Denk aan het Nationaal Landschap IJsseldelta, de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Weerribben-Wieden, Olde Maten & Veerslootlanden en het Zwarte Meer. Bodem, landschap, natuur en agrarisch grondgebruik vormen al eeuwenlang een onlosmakelijk geheel. Het buitengebied heeft daardoor landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten. Die geven identiteit en beleving aan het gebied.

Gemeente ligt 'in de luwte' van de grote verbindingen

De gemeente ligt 'in de luwte' van de grote huidige en toekomstige verbindingen. Het rijkswegennet is dichtbij, maar ligt niet in de gemeente. Door de gemeente loopt een uitgebreid provinciaal wegennet, dat dienst doet voor de hele kop van Overijssel. Treinverbindingen en haltes liggen niet binnen de gemeente, maar in de omliggende plaatsen Zwolle, Kampen en Meppel. De gemeente ligt wel direct aan de landelijke hoofdvaarweg IJsselmeer –Meppel.

Eigen bedrijventerreinen en nabijheid economisch knooppunt Zwolle

Van belang voor de gemeente is de nabijheid van Zwolle als sterke stad aan de IJssel. Zwolle is een knooppunt van economisch verkeer, een grote woon- en werkstad en het voorzieningencentrum voor de streek.

Maar ook Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis hebben een eigen bedrijventerrein. In 2018 heeft de Provincie Overijssel de tapijtbedrijven in Genemuiden en Hasselt aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn locaties die zich niet alleen richten op een stad of regio. De locaties spelen ook (inter)nationaal een belangrijke rol. Hierdoor dragen deze locaties bij aan de ontwikkeling van de economie in de regio. Genemuiden is dus sterk in de grootschalige tapijtindustrie. 60% van de Nederlandse tapijtproductie komt hier vandaan. Hasselt heeft naast de tapijtindustrie veel watergebonden industrie en op scheepsbouw gerichte activiteiten. Dit geldt ook voor Zwartsluis. In het buitengebied is de landbouw een belangrijke economische drager. Al deze bedrijvigheid is zeer belangrijk voor de werkgelegenheid in de gemeente en het woon- en leefklimaat.

In opvallend kader:

De kracht van de kernen en het buitengebied:

De kernen in Zwartewaterland zijn heel verschillend. Daarmee hebben ze ook eigen bijzondere waarden en karakteristieken:

- De kracht van Genemuiden
- De kracht van Hasselt
- De kracht van Zwartsluis
- De kracht van Kamperzeedijk
- De kracht van het buitengebied

Thema's waar Zwartewaterland trots op mag zijn:

- Erfgoed
- Landschap
- Samenwerken
- Vrijwilligers en mantelzorg
- Welstand

Hoe ziet u Zwartewaterland over 20 jaar?

In het proces van het opstellen van de Omgevingsvisie Zwartewaterland is tijdens een bijeenkomst met de gemeenteraad gevraagd: "Hoe ziet u Zwartewaterland over 20 jaar?". Onderstaande wordcloud geeft een overzicht van de reacties. Hoe groter het woord, hoe vaker het genoemd is.

Pagina 16 'Thema Erfgoed'

Authentieke landschappen, verkavelingsstructuren, monumenten, waardevolle bomen en andere overblijfselen uit het verleden vormen (samen) het cultureel erfgoed van de gemeente Zwartewaterland. De gemeente wil het cultureel erfgoed als sterk merk duurzaam in stand houden en ontwikkelen. Ook wil ze het draagvlak hiervoor bevorderen. Erfgoed draagt bij aan een goede omgevingskwaliteit. Het is belangrijk voor de woonomgeving, de leefbaarheid en de concurrentiekracht. Denk hierbij aan het vestigingsklimaat en het toerisme.

Inzet op behoud van cultuurhistorische waarden

De gemeente zet in op:

- een actuele gemeentelijke monumentenlijst
- het verstrekken van subsidie en informatie
- het faciliteren van cultuurhistorische initiatieven

Om de cultuurhistorische waarden goed te kunnen vertalen in het Omgevingsplan, worden ze vastgelegd in een cultuurhistorische waardenkaart. Daarmee kan de gemeente bijvoorbeeld zelf beschermde stadsgezichten aanwijzen. Deze waardenkaart biedt een goed handvat voor beleid bij ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook een beoordelingskader voor bouwinitiatieven. In het bestemmingsplan Genemuiden Centrum, Hasselt Binnen de Veste en Oud Zwartsluis is al een regeling opgenomen over het behoud van gevels of de hoofdvorm.

Hasselt in 1982 aangewezen als beschermd stadsgezicht

Hasselt heeft een beschermd stadsgezicht. Hasselt heeft een goed bewaarde ruimtelijke structuur en een bebouwing met talrijke historische kenmerken. Bij ruimtelijke ontwikkeling wil de gemeente recht doen aan deze kwaliteiten, daarop voortbouwen en waardevolle panden behouden.

Gemeente heeft eigen archeologiebeleid met archeologische waardenkaart

Er zijn landelijke regels over archeologie. Aanvullend daarop heeft de gemeente Zwartewaterland ook haar eigen archeologiebeleid met een archeologische waardenkaart. Deze waardenkaart laat zien welke archeologische waarden we in de bodem kunnen verwachten.

Het is een belangrijke taak van de gemeente om rekening te houden met archeologie bij nieuwe ruimtelijke plannen. Bijvoorbeeld bij bouwplannen in een gebied. Als behoud van de archeologische waarden niet mogelijk lijkt, wordt het gebied onderzocht. Door middel van onderzoek wordt vastgesteld welke archeologische waarde het gebied heeft. Daarna wordt het gebied vrijgegeven, of wordt er gekozen voor fysieke bescherming.

Samenwerking is in de archeologie erg waardevol. Enthousiastelingen worden verbonden met elkaar en hun omgeving, en zetten daarmee de gemeente op de kaart. De lokale kennis van verschillende verenigingen en stichtingen hebben veel toegevoegde waarde voor de gemeente en archeologen.

Pagina 17 'Thema Landschap'

De gemeente Zwartewaterland ligt strategisch in en tussen bijzondere gebieden: het Nationaal Landschap IJsseldelta, de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Weerribben-Wieden, Olde Maten & Veerslootslanden en het Zwarte Meer. Water en de strijd tegen het water spelen nog steeds een belangrijke rol bij de vorming van ons landschap en de stedelijke kernen. Water en dijken zijn belangrijke elementen als het gaat om de huidige kwaliteit van het landschap.

De landbouw is een belangrijke drager van het landschap en is van grote cultuurhistorische betekenis. Het landschap heeft mede daardoor zijn huidige vorm gekregen. Tegelijkertijd spelen er een aantal opgaven in het buitengebied. Samen met de regiogemeenten en andere partijen die deelnemen aan de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel beoordelen we hoe we hieraan een toekomstbestendige invulling kunnen geven. De uitkomst hiervan leggen we vast in een eerstvolgende actualisatie van de omgevingsvisie en vertalen we door in het omgevingsplan.

Het buitengebied zonder duidelijk aanwezige agrarische sector verandert fundamenteel van karakter. Behoud en beleefbaarheid van de agrarische sector is daarom uitgangspunt. Tegelijk zien we andere ruimteclaims op het buitengebied (wonen, energie, natuur, recreatie). Daardoor kan de agrarische sector de huidige omvang mogelijk niet behouden. Behoud kan ook worden bereikt door (gedeeltelijke) transitie in de sector. Van belang is dat het agrarisch ondernemerschap niet in gevaar komt.

Landschappelijke kwaliteiten samengebracht in Landschapsontwikkelingsplan

Water en de strijd tegen het water speelt nog steeds een belangrijke rol bij de vorming van ons landschap en de stedelijke kernen. Water en dijken zijn belangrijke elementen als het gaat om de huidige kwaliteit van het landschap. De lijnen in het gebied worden gevormd door wegen, de vele watergangen en dijken. Het buitengebied heeft veel kwaliteit, maar is ook kwetsbaar. De verschillende landschapstypen hebben elk hun eigen landschappelijke kwaliteiten en kenmerken.

In het Landschapsontwikkelingsplan heeft Zwartewaterland samen met de gemeente Kampen en Zwolle deze kwaliteiten in beeld gebracht. Ook is daarin per landschapstype aangegeven welke ontwikkelingen gewenst en ongewenst zijn. Een aanvulling hierop zou zijn om per gebied een schets te maken van de problematiek en de kenmerken, waarbij bijvoorbeeld ook de weidevogelgebieden worden meegenomen. Ook zou in de vorm van een cultuurhistorische waardenkaart aangegeven kunnen worden hoe met het landschap om te gaan om de cultuurhistorische kwaliteiten ervan te behouden en te versterken.

Gezamenlijk landschapsontwikkelplan met Kampen en Zwolle

Het buitengebied heeft veel kwaliteit, maar is ook kwetsbaar. De verschillende landschapstypen hebben elk hun eigen landschappelijke kwaliteiten en kenmerken. In het

Landschapsontwikkelingsplan heeft Zwartewaterland samen met de gemeente Kampen en Zwolle deze kwaliteiten in beeld gebracht. Ook is daarin per landschapstype aangegeven welke ontwikkelingen gewenst en ongewenst zijn.

Nieuwe functies vrijkomende agrarische bebouwing zorgt voor vitaal platteland

De gemeente staat in principe positief tegenover nieuwe functies in vrijkomende agrarische bebouwing en erven. Dit helpt de karakteristieke bebouwing in stand te houden. Daarmee draagt het bij aan de vitaliteit van het platteland. In het bestemmingsplan Buitengebied zijn hier uitgangspunten en randvoorwaarden voor opgenomen en een inventarisatie van de karakteristieke panden en erven.

Passen ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied niet in het geldende bestemmingsplan? Dan wordt de afweging gemaakt of de ontwikkeling wenselijk en mogelijk is. Als dat het geval is, dan is het beleid Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving van toepassing. Nieuwe ontwikkelingen zijn dan toelaatbaar als zij bijdragen aan behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit. Voor alle nieuwe en grootschalige ontwikkelingen in het buitengebied geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Naast deze basisinspanning kan het zijn dat er aanvullende kwaliteitsprestaties nodig zijn. Ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties moeten in evenwicht zijn.

Pagina 18 'Thema Samenwerken'

Traditioneel kiest de gemeentelijke overheid vaak voor een sturende of uitvoerende rol. Daarbij wordt specialistische vakkennis ingebracht die belangrijk is voor een effectieve inzet van middelen. Maar die rol verandert. Want deze tijd vraagt om een overheid die vooral samenwerking en gesprek met inwoners en partners zoekt. Het gaat om een mix van betrokkenheid van deelnemers, een procesmatige benadering, communicatie, samenwerking en vakkennis.

Inwoners pakken samen met de gemeente kansen in hun leefomgeving op

De samenwerking met inwoners kan op verschillende manieren vorm krijgen. In onze gemeente denken en doen inwoners mee. Met een inwonersinitiatief kunnen inwoners kansen die ze zien in hun eigen leefomgeving samen met de gemeente aanpakken. Dit heeft voor de overheid en voor de inwoners voordelen. Het is belangrijk om vooraf duidelijk vast te leggen wat je van elkaar kan en mag verwachten. Het managen van verwachtingen bij de start is een voorwaarde voor het slagen van de samenwerking.

Manier van samenwerken met inwoners vastgelegd

Hoe wij samenwerken met inwoners is vastgelegd in "Zo zijn onze manieren".

Pagina 19 'Thema Vrijwilligers en Mantelzorg'

In de gemeente Zwartewaterland wordt heel veel werk door vrijwilligers gedaan. Soms zichtbaar, soms onzichtbaar. Wij vinden vrijwilligerswerk belangrijk en dat verdient ondersteuning. We zetten in op een duurzame relatie met vrijwilligers. Ook willen we de netwerken waar zij onderdeel van uitmaken versterken. We gaan in gesprek over hoe we de maatschappelijke opgaven samen kunnen aanvliegen.

We nemen daarom ook deel in de coördinatie van informele zorg. En we ondersteunen mantelzorg. Mantelzorgers helpen langdurig en onbetaald een naaste die hulp nodig heeft. Meestal gaat het om zorg of ondersteuning voor personen met een langdurige ziekte, een beperking of een hoge leeftijd. Met het Coördinatiepunt Vrijwilligerswerk zijn afspraken gemaakt over het bieden van diensten aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Meer informatie

Lees meer over het thema vrijwilligers en mantelzorg op www.welzijnzwartewaterland.nl

Pagina 20 'Thema Welstand'

De gemeente Zwartewaterland kent een rijke geschiedenis. Deze is ook terug te zien in de cultuurhistorische en hedendaagse bebouwing. Deze leefomgeving is mede bepalend voor de identiteit van onze gemeente, naast functionele en maatschappelijke aspecten. Een aantrekkelijke leefomgeving draagt bij aan een goede woon- en werkomgeving, de concurrentiekracht én de leefbaarheid in onze gemeente.

Inzet op duurzame materialen en inrichting

De gemeente wil de woon- en leefomgeving toekomstbestendig maken en houden. Daarom zet de gemeente in op het gebruik van duurzame materialen en op een duurzame inrichting. Bij de uitvoering nemen we steeds nieuwe beleidsinzichten mee. Er is veel aandacht voor het verduurzamen van de panden in gemeentelijk eigendom.

Gemeente werkt met welstandsbeleid

De gemeente heeft een welstandsbeleid. Dit is er om de kwaliteit van bestaande en toekomstige gebouwen zo goed mogelijk te bewaken. Voor sommige bouwwerken is een vergunning van de gemeente nodig en voor andere niet. Maar het uiterlijk en de plek van een gebouw mogen niet in strijd zijn met de eisen van welstand.

Deze eisen staan in de Welstandsnota 'Slimmer bekeken'. In deze nota staan criteria voor bepaalde objecten en gebieden. Door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie, kunnen deze eisen en criteria deels veranderen. Bij de toetsing van plannen streeft de gemeente naar een goede balans tussen individueel en algemeen belang.

De initiatiefnemer krijgt zoveel mogelijk vrijheid om bouwplannen uit te voeren. Maar tegelijkertijd moet er oog zijn voor het behouden en versterken van de kwaliteit en het eigen karakter van de omgeving.

Bij welstandstoets maakt gemeente soms gebruik van onafhankelijk advies

Meestal voert de gemeente de welstandstoets zelf uit. Medewerkers die deze toets uitvoeren zijn onafhankelijk en deskundig. Soms vraagt de gemeente de stadsbouwmeester om advies. In beginsel volgt de gemeente dit advies op. Gaat het om een bouwplan voor een monument of een bouwwerk in het beschermde stadsgezicht van Hasselt? Dan geeft deze externe commissie altijd advies. Dat is in de wet geregeld.

Beeldkwaliteitsplan en leidraad 'Hoger bouwen met hogere kwaliteit'

Naast de welstandsnota heeft de gemeenteraad voor verschillende gebieden beeldkwaliteitsplannen vastgesteld. Dit is het toetsingskader voor bouwaanvragen. Voor bedrijventerreinen is de leidraad 'Hoger bouwen met hogere kwaliteit' vastgesteld. Deze is er om initiatiefnemers handvatten te bieden. Maar het biedt ook ondersteuning bij de ambtelijke toetsing van het bouwplan.

Pagina 21 'Ambities'

De gemeente is samen met inwoners en organisaties op zoek gegaan naar de hoofdpogaven voor Zwartewaterland. De hoofdpogaven zijn daarna uitgewerkt per deelgebied en vertaald naar zes ambities voor de gemeente. Op deze pagina leest u over de ambitie 'Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer'.

Pagina 22 'Ambitie 1: Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer'

Ruimte voor inwonersinitiatieven

De samenleving verandert. Er ontstaan steeds meer maatschappelijke initiatieven. Als gemeente geven we ruimte aan inwoners om zelf initiatief te nemen. We zijn een betrouwbare

samenwerkingspartner. We hebben een duurzame relatie met alle betrokkenen. We zoeken in onze nieuwe rol naar een goede balans tussen loslaten, vertrouwen en samenwerken.

Grote projecten in de openbare ruimte combineren om hinder te beperken

Onze rol hangt af van het type project/initiatief en gebied. We passen maatwerk toe. We zetten waar mogelijk in op 'werk met werk maken'. Dat betekent dat we verschillende ingrepen in de openbare ruimte zoveel mogelijk combineren. Dit om hinder tot een minimum te beperken. Ook besparen we zo op kosten, energie en grondstoffen. Zo kunnen de vernieuwing van een wegdek en vervanging van kabels of leidingen op diezelfde plek goed worden gecombineerd.

Goede afspraken maken over samenwerking

Samenwerken is mooi, maar niet vrijblijvend. We maken vooraf aan de samenwerking goede afspraken. Als gemeente bepalen we niet alles. Dit betekent dat we kaders stellen op het "wat" en meer vrijheid geven over het "hoe". We houden de regie in de samenwerking met inwoners en organisaties. Zo bereiken we samenwerkend meer.

Pagina 23 'Ambitie 2: Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven'

Inrichting leefomgeving draagt bij aan positieve gezondheid

We zorgen ervoor dat de leefomgeving van onze inwoners bijdraagt aan een positieve gezondheid. We zetten bijvoorbeeld in op preventie. Daarnaast is ook voldoende groen in de woongebieden en nabij industrieterreinen belangrijk. Bij nieuwe ontwikkelingen houden we rekening met water en klimaatverandering door aan te sluiten bij de opbouw van het landschap. Daarmee draagt de leefomgeving ook bij aan onze ambities op het gebied van klimaat en biodiversiteit. We beschermen de cultuurhistorisch waardevolle (groen- en water-) structuren en objecten.

Inwoners stimuleren om actief deel te nemen aan de maatschappij

Er is voldoende groen en ruimte om te sporten, te bewegen en te spelen in de wijk. Mensen worden gestimuleerd om zich met de fiets of lopend te verplaatsen door de verschillende kernen. Er is ruimte om elkaar te ontmoeten. De leefomgeving is toegankelijk en veilig voor alle inwoners. We stimuleren inwoners om actief deel te nemen aan de maatschappij. Denk aan verenigingen, sport, bewegen, betaald of onbetaald werk.

Passend woningaanbod en inrichting openbare ruimte voor alle doelgroepen

We proberen de vraag naar zorg te verminderen. Daarbij ligt de nadruk op preventie en het vroeg signaleren van problemen. Er is een passend woningaanbod voor alle doelgroepen: jong, oud en beschermd. Inwoners kunnen hierdoor bijvoorbeeld langer zelfstandig blijven wonen in hun eigen buurt. Het is daarvoor ook belangrijk dat de openbare ruimte hierop ingericht is.

Pagina 24 'Ambitie 3: Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte'

Goede inpassing in het landschap zonder kwaliteitsverlies

Energietransitie en klimaatadaptatie zijn grote opgaven die ruimtelijk en maatschappelijk impact hebben. De opgave voor het opwekken van nieuwe energie is duidelijk: 50 hectare zonnevelden en vijf windmolens voor 2030. De ruimte hiervoor moeten we vooral in het buitengebied zien te vinden. Deze nieuwe ontwikkelingen moeten we goed inpassen.

De gebiedspartners (gemeente, provincie, netbeheerders, waterschap, maatschappelijke organisaties, bedrijven) brengen de mogelijkheden van grootschalige opwek in de gemeente in beeld. De Regionale

Energiestrategie (RES) en de visievorming op het buitengebied zijn hierbij uitgangspunt. We onderzoeken of grootschalige opwek in het Nationaal Landschap onder voorwaarden mogelijk is. Daarbij willen we aansluiten bij de bijzondere kenmerken van het landschap. Deze locaties komen pas in beeld wanneer er elders onvoldoende mogelijkheden zijn.

Stimuleren van inwonersparticipatie in transitieopgaven

De Zwartewaterlandse ambities op dit thema zijn hoog. Maar ze moeten wel haalbaar en betaalbaar zijn, zodat iedereen mee kan doen. We hoeven het wiel niet uit te vinden, maar blijven wel vooruit kijken. De gemeente stimuleert, faciliteert, adviseert en communiceert dan ook actief over de energie- en warmtetransitie. Bijvoorbeeld door het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed en het stimuleren van klein- en grootschalige opwek. Zo zorgen we dat het voor inwoners gemakkelijker is om mee te doen in de transitieopgaven.

De gemeente wil lokaal eigenaarschap van energie-opwek in zoekgebieden stimuleren. De gemeente werkt hiervoor de financiële en juridische kaders uit en legt deze vast in het duurzaamheidsbeleid. Het streven daarbij is minimaal 75% lokaal eigenaarschap per gebied.

Prioriteiten bepaald met klimaatstresstest

In lokaal en regionaal verband zijn klimaatstresstesten uitgevoerd. Aan de hand van deze stresstesten, risicodialogen en de Notitie 'Bouwsteen Klimaatadaptatie' bepalen we de prioriteiten voor uitvoeringsmaatregelen.

Pagina 25 'Ambitie 4: Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving'

Woningbouw en bedrijventerreinen binnen de bestaande contouren

In Zwartewaterland zien we kansen op het gebied van wonen en werken in het bestaand stedelijk gebied. Er is behoefte aan meer woningbouw en bedrijventerreinen. Daarbij zetten we in op inbreiding, zowel in de woonwijken als op de bedrijventerreinen. Inbreiding en revitalisering gaan dus nadrukkelijk vóór uitbreiding. Zo houden we onze kernen compact en voegen we daar kwaliteit toe. Ook blijft het buitengebied groen. We gaan op een verantwoordelijke manier om met de ruimte en dragen daarbij zorg voor een goede ruimtelijke kwaliteit en voldoende groen, gelegenheid tot bewegen en spelen.

Bouwen buiten bestaand bebouwd gebied kunnen we niet altijd voorkomen. In die gevallen zorgen we voor een zorgvuldige inpassing in groen en landschap volgens de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving en het Groenbeleidsplan.

Leefbaarheid mag niet onder druk komen te staan

De ambitie geldt voor de hele gemeente, maar we bepalen voor elk gebied afzonderlijk wat er wel en niet kan. We zijn ons bewust van het financiële aspect: ontwikkelen in de bestaande stad is kostbaar. We hebben aandacht voor wensen op het gebied van voorzieningen.

Pagina 26 'Ambitie 5: Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland'

Cultuur en ondernemen hand in hand in de centra

We willen onze centra aantrekkelijk houden. We kiezen we er voor om deze verder te ontwikkelen als cultuurhistorische toeristische centra. De centra hebben ruimte voor detailhandel, horeca en toerisme. Cultuur en ondernemen gaan er hand in hand. Er is volop aandacht voor voetgangers en fietsers. Zij

moeten zich gemakkelijk en veilig kunnen verplaatsen door de centra. Komt de verkeersveiligheid of leefbaarheid toch in het geding door het autoverkeer? Dan zoeken we naar een nieuwe inrichting en ontsluiting van het centrum om zo de auto (gedeeltelijk) te weren.

Cultuurhistorische waarden in de centra uitgangspunten voor nieuwe ontwikkelingen

Door de historische binnensteden te versterken worden deze aantrekkelijker voor inwoners, recreanten en toeristen. Grootschalige supermarkten blijven aan de rand van de centra. We kiezen voor meer functies (horeca, toerisme, detailhandel) in onze centra om deze levendig en vitaal te houden. Deze functies kunnen leiden tot meer overlast. Bijvoorbeeld door geluid. We accepteren meer hinder in de centra van onze kernen voor de inwoners die daar wonen. Bijvoorbeeld hogere geluidsnormen en parkeren verder van de deur.

Pagina 27 'Ambitie 6: Ons buitengebied is klaar voor de toekomst'

Ontwikkelingen met gevolgen voor agrarische bedrijven

Het buitengebied staat een aantal grote veranderingen te wachten. We verwachten dat het aantal agrarische bedrijven afneemt in de toekomst. Bijvoorbeeld door gebrek aan opvolging. Door bodemdaling moeten we in de toekomst oog hebben voor de toekomst van ons veengebied. Dit kan gevolgen hebben voor de grondgebonden veehouderij. Daarnaast is de opwek van nieuwe energie een functie die ruimte zoekt in het buitengebied. Ook krijgen agrarische bedrijven er af en toe andere functies bij. Denk aan een zorgboerderij of kamperen bij de boer.

Toevoegen niet-agrarische functies, rekening houdend met natuur

Het toevoegen van niet-agrarische functies in het buitengebied biedt meer en nieuwe kansen voor behoud van het economisch rendement. Er gelden wel voorwaarden voor nieuwe ontwikkelingen. We moeten rekening houden met landschappelijke waarden en de natuur. Maar ook met de omgeving, zoals de bestaande agrarische functie. Zo zorgen we dat ons buitengebied klaar is voor de toekomst.

De landbouw is een belangrijke drager van het landschap en is van grote cultuurhistorische betekenis. Het landschap heeft mede daardoor zijn huidige vorm gekregen. Tegelijkertijd spelen er een aantal opgaven in het buitengebied. Samen met de regiogemeenten en andere partijen die deelnemen aan de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel beoordelen we hoe we hieraan een toekomstbestendige invulling kunnen geven. De uitkomst hiervan leggen we vast in een eerstvolgende actualisatie van de omgevingsvisie en vertalen we door in het omgevingsplan.

Het buitengebied zonder duidelijk aanwezige agrarische sector verandert fundamenteel van karakter. Behoud en beleefbaarheid van de agrarische sector is daarom uitgangspunt. Tegelijk zien we andere ruimteclaims op het buitengebied (wonen, energie, natuur, recreatie). Daardoor kan de agrarische sector de huidige omvang mogelijk niet behouden. Behoud kan ook worden bereikt door (gedeeltelijke) transitie in de sector. Van belang is dat het agrarisch ondernemerschap niet in gevaar komt.

Pagina 28 'Thema's'

In de omgevingsvisie komen verschillende thema's aan de orde waar we mee aan de slag gaan:

- **Landschap en natuur**
- **Cultuur**
- **Economie**
- **Energie**
- **Gezondheid**
- **Klimaat**
- **Onderwijs**
- **Openbare ruimte**

- **Toerisme en recreatie**
- **Veiligheid**
- **Verkeer**
- **Voorzieningen**
- **Wonen**

Pagina 29 'Thema Landschap en natuur'

De gemeente Zwartewaterland ligt te midden van veel natuurschoon en agrarische landschappen, op circa 15 kilometer van de steden Zwolle en Kampen. De kernen en buurtschappen hebben een eigen identiteit en delen het kenmerk van een sterke sociale cohesie.

1. Versterking van de kwaliteit van het landschap

De kwaliteit van het Nationaal Landschap IJsseldelta is uniek. De afzetting van veen, klei en zand heeft het landschap en het gebruik daarvan bepaald. We zien oude rivierarmen, keileembulten en hooggelegen stuwwallen en oorspronkelijke buurtschappen die de historische structuren vormen. De polder Mastenbroek is de oudste polder binnen de gemeente en heeft een geheel eigen karakter.

Natuurgebieden vormen een belangrijk onderdeel van het landschap. Zwartewaterland is omgeven door het Nationaal Park Wieden-Weerribben, de Uiterwaarden Zwarte Water en de Vecht. We zien in dit bijzondere landschap een verwevenheid van grondgebruik: landbouw, natuur, cultuur, recreatie en bedrijvigheid. Inwoners en instanties zijn sterk betrokkenheid bij het vitaal houden van dit landschap.

Ons uitgangspunt is dat we zorgvuldig met de waardevolle landschapskwaliteiten omgaan en deze behouden en verder ontwikkelen. Vanuit dit uitgangspunt is er ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en willen we invulling geven aan de ruimtebehoefte van onze inwoners en ondernemers. Het principe van inbreiding vóór uitbreiding passen we hierbij expliciet toe. Woningbouwopgaven realiseren we zoveel mogelijk binnen en aan de randen van het bestaand bebouwd gebied. Een te forse groei van nieuwe inwoners van zowel binnen als buiten de regio is, gezien de hiervoor beschreven kwaliteiten van ons landschap en de sterke sociale cohesie, niet wenselijk.

Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied wegen we zorgvuldig af of deze voldoende rekening houden met en bijdragen aan de bijzondere landschappelijke kwaliteiten en kenmerken. We maken hierbij gebruik van de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel 2018 en de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving. Ook hanteren wij het Landschapsontwikkelingsplan, dat we eerder samen met de gemeenten Zwolle en Kampen hebben ontwikkeld. Dit plan bevat een compleet overzicht van de karakteristieken van elk landschapstype, inclusief concrete aanbevelingen van welke ontwikkelingen en maatregelen hier wel bij passen en welke niet.

We sturen op verbetering van de landelijke en recreatieve uitstraling van de gemeente. Daarbij investeren we in de kwaliteit van de stadsranden, gezien vanuit welstand en groen.

2. Interbestuurlijk Programma (IBP) Vitaal Platteland

Nederland staat voor grote opgaven op het terrein van voedselproductie, klimaat, waterveiligheid, circulaire economie, biodiversiteit en energie. Deze uitdagingen vragen om een samenhangende, regio-specifieke benadering van onder meer landbouw, natuur, milieu, kwaliteit van leefomgeving en water. Een benadering waarin bestuurslagen samenwerken, met elkaar en met andere maatschappelijke partijen. Daarom hebben het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen de handen ineen geslagen met het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland. Deze partijen werken samen in vijftien kansrijke gebieden.

Zwartewaterland ligt in één van deze gebieden: Noordwest-Overijssel. De gemeente werkt mee aan de Gebiedsgerichte aanpak Noordwest-Overijssel, samen met betrokken inwoners, instanties en overheden. Het doel hiervan is een integrale visie maken op de veenweideproblematiek (bodemdaling, CO₂-uitstoot door veenoxidatie en waterhuishouding) en landbouw, klimaat, natuur en toerisme verduurzamen. Dit komt samen in een gebiedsperspectief en gebiedsagenda.

3. Visievorming op het buitengebied van Zwartewaterland

Ons buitengebied is klaar voor de toekomst, zo luidt één van de ambities in de omgevingsvisie. De diverse opgaven voor een vitaal platteland brengen we samen in een gemeentelijke visie voor het buitengebied. Hierbij werken we samen met betrokken partijen. De resultaten uit het IBP Vitaal Platteland Noordwest gebruiken we als bouwstenen voor deze visie.

Pagina 30 'Thema Cultuur'

Voor een in verhouding kleine gemeente heeft Zwartewaterland een bijzonder veelzijdig en actief cultureel leven. Veel inwoners nemen deel aan culturele activiteiten, individueel of in verenigingsverband. In onze gemeente zijn betrokken inwoners en creatieve vrijwilligers belangrijk voor het culturele leven. De gemeente gaat voor het behouden, versterken en verbinden van het cultuuraanbod en zet daarom in op:

1. Investeren in vrijwilligers

Vrijwilligersorganisaties zijn ons sociale kapitaal en onmisbaar voor het culturele leven in Zwartewaterland. We willen samenwerking stimuleren, uitwisselen van kennis en ervaring mogelijk maken en kleine culturele initiatieven ondersteunen.

2. Cultuur is jong geleerd

Creatief en inventief zijn basiscompetenties voor onze kenniseconomie. Cultuureducatie op de basisschool stimuleert de creativiteit van leerlingen. Ingezet wordt op een jaarlijks cultuureducatieprogramma op alle basisscholen. Lokale cultuuraanbieders worden gestimuleerd hieraan deel te nemen.

3. Bibliotheek als sociaal-cultureel hart

De rol van de bibliotheek in de samenleving is aan het veranderen. Dit komt door een verandering in media- en informatiegebruik. We willen de rol van de bibliotheek als maatschappelijk en cultureel advies-, informatie- en ontmoetingspunt versterken.

4. Erfgoed en evenementen om de lokale identiteit te versterken

Cultuurhistorie, immaterieel en materieel erfgoed zijn belangrijke pijlers van de lokale identiteit en diversiteit in Zwartewaterland. Naast musea en monumenten (materieel erfgoed) zorgt ook immaterieel erfgoed voor reuring en levendigheid in de kernen. Denk daarbij aan tradities zoals het psalmzingen met de bovenstem in Genemuiden. Of aan culturele evenementen als het W.G. van de Hulst-festival in Hasselt. Ze spelen een belangrijke rol bij de sociale cohesie en als publiekstrekkingen vormen zij een economische stimulans.

Pagina 31 'Thema Economie'

Gemeente Zwartewaterland heeft een unieke bedrijvigheidsstructuur met veel bouwnijverheid en industrie. Sectoren zoals transport zijn hier afhankelijk van. Dit is typerend en bepalend voor de sociaaleconomische structuur van de gemeente. Een groot deel van de bedrijven in onze gemeente zijn familiebedrijven. Dit is bepalend voor het aantal banen in de gemeente en van strategisch belang voor het woon- en leefklimaat.

Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis hebben elk hun eigen bedrijventerrein

Genemuiden staat bekend om de tapijtindustrie. 60% van de Nederlandse tapijtindustrie komt hier vandaan. Hasselt en Zwartsluis hebben naast tapijtindustrie veel watergebonden industrie en op scheepsbouw gerichte activiteiten. De hoofdvaarroutes zijn van groot belang voor de gemeente.

Een goed vestigingsklimaat is van belang voor de plaatselijke economie

Dit betekent dat er voldoende fysieke ruimte is (bedrijventerreinen) om te kunnen ondernemen. Maar ook een goede bereikbaarheid (ook digitaal), voldoende bij de vraag passend arbeidspotentieel en een klimaat waarin verduurzaming en circulair ondernemen de ruimte krijgen en gestimuleerd worden.

Een goed woon- en leefklimaat (onderwijs, huisvesting, voorzieningen) is belangrijk om werknemers aan te trekken.

Sterke en kansrijke bedrijvigheid in de gemeente zijn de tapijt- en textielindustrie, watergebonden industrie en bouw- en nijverheidsbedrijven. Deze bedrijven krijgen binnen de gemeente de ruimte binnen de gestelde kaders voor duurzaamheid en ruimtelijke inpassing.

Duurzaam ondernemen wordt steeds belangrijker. Als gemeente proberen we waar mogelijk dit proces te versnellen. Dit gebeurt onder andere al met het programma Topwerklocatie en nieuwe uitbreidingen, waaronder Zevenhont Oost en Zuid. De bedrijven waar mensen werken maken ook onderdeel uit van de leefomgeving. We werken als gemeente samen in de Regio Zwolle aan de ontwikkeling van het menselijk kapitaal. We verbinden de beleidsterreinen economie, onderwijs-arbeidsmarkt en werkgelegenheid en richten ons op een inclusieve samenleving. De juiste persoon op de juiste plaats.

We maken efficiënt gebruik van bestaande ruimte op bedrijventerreinen

De industrie is van belang is voor de welvaart en sociale cohesie in onze gemeente. Vanwege de sterke lokale binding bedienen wij bedrijven die willen uitbreiden bij voorkeur in de eigen kern. De mogelijkheden voor uitleglocaties zijn begrensd vanwege landschappelijke en ecologische waarden. Afstemming tussen bestaande en nieuwe functies in het buitengebied blijft een belangrijk aandachtspunt. Bij de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen gaat de gemeente daarom eerst na of er nog ruimte beschikbaar is op de bestaande terreinen. Of dat er door herschikking of herstructurering ruimte gemaakt kan worden. Dit om de bestaande ruimte maximaal te benutten. Pas wanneer er geen mogelijkheden blijken te zijn, gaat de gemeente over tot aanleg van nieuw terrein. Daarover zijn in West Overijssel programmeringsafspraken gemaakt. Op de bedrijventerreinen wordt een hoge bouwhoogte gehanteerd om zo efficiënt en zuinig mogelijk gebruik te maken van de ruimte. Dit geldt niet voor de kwetsbare gebieden. Op zichtlocaties gelden strengere voorwaarden.

Ook voor bedrijvenlocaties geldt dat inbreiding en revitalisering nadrukkelijk vóór uitbreiding gaan. We onderzoeken of het haalbaar is om de bedrijfslocatie Tapijtwijk in Genemuiden te revitaliseren. In Zwartsluis doen we dit voor Kranerwaard en we onderzoeken waar er beperkte uitbreidingsmogelijkheden zijn zonder nadelige effecten op de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.

Vitale centra

In de detailhandel is al tien tellen jaren waarneembaar dat E-commerce groeiende is. Hierdoor staan de fysieke winkels steeds meer onder druk. De E-commerce trend ligt (grotendeels) buiten onze beïnvloedingsfeer. Wel kunnen we inzetten op het zo vitaal mogelijk houden van de centra en zo min mogelijk concurrentie met de bestaande detailhandel. Dit door na te denken over branding (het in de markt zetten van en het geven van bekendheid aan de centra), de samenstelling van functies (waaronder horeca, wonen, kantoren en detailhandel) en een aantrekkelijke inrichting.

Wonen op het bedrijventerrein is niet toegestaan

Bedrijfswoningen zijn niet toegestaan op de bedrijventerreinen in Genemuiden en op het bedrijvenpark Hasselt, met uitzondering van de bedrijfswoningen die in het verleden al zijn toegestaan. Op de bedrijventerreinen in Zwartewaterland zijn geen nieuwe bedrijfswoningen toegestaan, met uitzondering van het gebied Waterfront in Hasselt en de zuidkant van het Meppelerdiep in Zwartsluis.

Pagina 32 'Thema Energie'

De gemeente Zwartewaterland draagt bij aan de landelijke ambitie om voor 2050 CO₂-neutraal te zijn. Voor 2030 moet er al een CO₂-vermindering van 49% zijn bereikt. Samen met de partners uit de regio

West-Overijssel stellen we een Regionale Energie Strategie (RES) op. In deze strategie, ook wel bekend, beschrijven we op welke wijze wij onze bijdrage leveren aan de landelijke ambitie.

Programma Energietransitie gemeente Zwartewaterland

We hebben een gemeentelijk Programma Energietransitie opgesteld. Dit programma is opgesteld samen met maatschappelijke partijen, bedrijven, beleidsspecialisten en externe deskundigen. Met deze partijen is gekeken wat Zwartewaterland kan betekenen in de energietransitie en welke stappen nodig zijn om onafhankelijk te worden van het aardgas.

Daarbij is gekeken naar de vertaling van deze opgaven naar ruimte en de ruimtelijke potentie die de gemeente heeft. Hoe kunnen we deze ruimte invullen met projecten rond grootschalige energiepductie en welke versnelling is er nodig op diverse thema's?

Dit heeft geleid tot de volgende opgaves:

- De gemeente geeft medewerking aan pilotprojecten voor zonnevelden
- Tot 2030 moet er ruimte gevonden worden voor 50 hectare aan zonnevelden en vijf windturbines (3MW molens)
- In de periode tussen 2030 en 2050 moet er vervolgens nog ruimte gevonden worden voor nog 30 hectare aan zonnevelden (in totaal dus 80 hectare zonnevelden) en circa vier windturbines (3MW molens)

Daarnaast stimuleren we mogelijkheden voor zon op dak om te komen tot:

- Tot 2030 160.000 panelen op gebouwen
- In de periode tussen 2030 en 2050 nog eens 251.000 panelen op gebouwen

We brengen de mogelijkheden voor grootschalige opwek in de gemeente ook in beeld bij de visievorming op het buitengebied. We onderzoeken of grootschalige opwek in het Nationaal Landschap onder voorwaarden mogelijk is. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de bijzondere kenmerken van het landschap. Deze locaties komen pas in beeld wanneer er elders onvoldoende mogelijkheden zijn. In de loop van 2021 stelt de gemeenteraad de zoekgebieden voor duurzame energie-opwek (zon, wind) vast.

Warmtetransitievisie volgt in 2021

We staan voor de opgave om onafhankelijk te worden van het aardgas. De warmtetransitie-visie moet ons meer inzicht geven in alternatieve warmtebronnen en de planning van de transitie. De uitwerking van de transitievisie vindt plaats in wijkuitvoeringsplannen. Hierin staat per wijk op welke manier we de transitie willen uitrollen. Dit biedt inwoners een handelingsperspectief.

Ambities moeten haalbaar en betaalbaar zijn

De ambities op dit thema zijn hoog, maar moeten ook haalbaar en betaalbaar zijn. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen. Het bestaande beleid op deze thema's wordt verder geïntensiveerd. De gemeente faciliteert, adviseert en communiceert actief over de energie- en warmtetransitie.

Pagina 33 'Thema Gezondheid'

In het lokale gezondheidsbeleid van Zwartewaterland gaan we uit van positieve gezondheid. Dat wil zeggen dat we gezondheid niet alleen zien als het afwezig zijn van ziekte, maar dat we een veel bredere kijk op gezondheid hebben. We zien gezondheid als het vermogen van een persoon om met de fysieke, mentale en emotionele uitdagingen van het leven om te gaan. Bij positieve gezondheid staat de persoon centraal, niet de ziekte. Mensen worden benaderd vanuit hun kracht. De nadruk ligt op wat ze wel kunnen. Het werken aan gezondheid vraagt brede inzet, op verschillende domeinen.

Niet iedereen is in staat zich in dezelfde mate aan de uitdagingen van het leven aan te passen. Als gemeente willen wij onze inwoners hierbij dan ook waar mogelijk helpen. Het verkleinen van

gezondheidsachterstanden is daarbij een belangrijk doel. Er is daarom speciale aandacht voor (kwetsbare) groepen inwoners. De speerpunten van ons lokale gezondheidsbeleid zijn:

1. Bevordering van een gezonde leefstijl
2. Bevordering van een gezonde leefomgeving
3. Samenleven en participeren
4. Mentaal welbevinden en suïcidepreventie
5. Een hartveilig Zwartewaterland

De omgeving als belangrijke factor bij gezondheid

Naast leefstijl is ook de omgeving van invloed op de gezondheid en gezondheidsservaring van mensen. Denk bijvoorbeeld aan geluid en geur, maar ook aan fijnstof en andere schadelijke stoffen die door verkeer, landbouw of industrie worden uitgestoten.

De gemeente voert een gebiedsgericht milieubeleid. Dit betekent dat we onderscheid maken per gebiedstype: woongebieden, werkgebieden en buitengebied. Voor ieder gebiedstype worden de normen bepaald voor lucht-, bodem- en waterkwaliteit. Zo definiëren we de leefbaarheid per gebied. De normeringen worden opgenomen in het omgevingsplan.

In positieve zin kan de leefomgeving ook bijdragen aan de gezondheid. Bijvoorbeeld een goed voorzieningenniveau kan de sociale cohesie en daarmee de gezondheid van mensen bevorderen. Maar ook doordat de inrichting van de (toekomstige) woonomgeving van onze inwoners uitnodigt tot gezond gedrag. De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting en biedt ruimte voor groen, water en voldoende sport- en spelmogelijkheden. De gemeente wil de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten via goede en veilige wandel- en fietsroutes.

Beweging draagt bij aan een gezonde leefstijl

Ook sport(activiteiten) zijn een belangrijk onderdeel van een gezonde en vitale samenleving. Door samen te werken met sportclubs, welzijnsorganisaties en onderwijs stimuleren we bewegen en bevorderen we gezond leven. Het actief deelnemen aan verenigingen is daarnaast niet alleen gezond en leuk, maar het verbindt ook. Daarom wordt specifiek ingezet op het betrekken van minima, ouderen, mensen met een beperking en mogelijk andere doelgroepen. We ondersteunen verenigingen en we faciliteren gezamenlijke inzet op het gebied van vrijwilligers en sponsorwerving.

Pagina 34 'Thema Klimaat'

Alle overheden in Nederland doen aanpassingen in het ruimtelijk domein om de gevolgen van klimaatverandering aan te pakken. Ook de gemeente Zwartewaterland is hiermee begonnen. Daarvoor zijn verschillende knelpunten in kaart gebracht in de bouwsteen klimaatadaptatie. We gaan aan de slag met de volgende vier thema's:

- Het wordt natter
- Het wordt warmer
- Het wordt droger
- Het IJsselmeer- en de rivierpeilen stijgen

In lokaal en regionaal verband zijn klimaatstresstesten uitgevoerd. Aan de hand van deze stresstesten, risicodialogen en de Notitie 'Bouwsteen Klimaatadaptatie' bepalen we de prioriteiten voor uitvoeringsmaatregelen.

Maatregelen om wateroverlast te voorkomen

Voor waterveiligheid zetten we in op de compartimentering van dijkringen. Dit om te voorkomen dat er bij overstromingen in één keer een groot gebied overstroomt. Aan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen stelt de gemeente in de toekomst eisen om wateroverlast te voorkomen. Hiervoor zijn

dan geen extra investeringen in riolering en waterberging nodig. Dit betekent dat in de planvorming eisen gesteld worden aan nieuwbouw, herontwikkelingslocaties en ontwikkelingen op bedrijventerreinen op het gebied van:

- Voldoende groen dat water kan opslaan
- Eisen aan gebouwen om hemelwaterafvoer op te slaan
- Eisen aan erfinrichting om hemelwater niet direct te laten afvloeien naar de openbare weg / de riolering

Groenstructuren voor verkoeling en schaduw

Bij integrale gebiedsontwikkeling kijken we of toekomstgerichte reservering voor waterberging noodzakelijk is. Daarbij zetten we in op het realiseren van extra groene structuren en de versterking van bestaande groene structuren in de kernen. Deze kunnen bijdragen aan verkoeling en schaduw, maar ook ten goede komen van de ruimtelijke kwaliteit.

Voldoende koelte in de kernen kunnen we bereiken door groene waterrijke structuren in de kernen aan te leggen. Deze structuren maken verbinding met het buitengebied.

Pagina 35 'Thema Onderwijs'

Onderwijs speelt een belangrijke rol in het leven van de jeugd en hun ouders/verzorgers. Als kinderen naar school gaan ontwikkelen zij vaardigheden en doen zij kennis op. Hiermee worden zij voorbereid op een plek in de samenleving van de toekomst. Goed onderwijs is in het begin een taak van de scholen. De gemeente ondersteunt waar nodig of gewenst. Het zorgen voor goede huisvesting van scholen is een taak van de gemeente en de schoolbesturen samen.

Gelijke onderwijskansen voor iedereen

We willen onze kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden en ze veilig, gezond en gelukkig laten opgroeien. Sociale, economische of culturele factoren mogen hierbij geen belemmering vormen. Het gemeentelijk onderwijskansenbeleid ondersteunt en maakt deel uit van het bredere preventiebeleid en de zorgstructuur rondom onze jeugd. Preventie en vroegsignalering staan daarbij centraal. We bieden goede basisvoorzieningen voor alle kinderen en extra hulp voor kinderen die dit nodig hebben.

Breed onderwijsaanbod in gemeente Zwartewaterland

Zwartewaterland is een kinderrijke gemeente. 25 procent van onze inwoners is jonger dan 18 jaar (2020). In onze gemeente zijn 16 basisscholen. Ook is er een school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente. Daarnaast zijn er verschillende voorschoolse voorzieningen als peuterspeelzalen en kinderopvang. We bieden ook opleidingsmogelijkheden voor volwassenen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

In de regio Zwolle zijn er diverse voorzieningen voor voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, mbo- en hbo-opleidingen beschikbaar. Ook onze inwoners maken hiervan veel gebruik. We proberen om ook in de toekomst een divers aanbod aan onderwijsvoorzieningen in stand te houden. De verwachte daling van het aantal leerlingen vormt daarbij een uitdaging, vooral in het buitengebied.

Pagina 36 'Thema Openbare Ruimte'

Wij gaan voor een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is. Een goed onderhouden openbare ruimte ondersteunt de leefbaarheid, de bereikbaarheid, de veiligheid, de economie en recreatie in onze gemeente. Voor openbare verlichting geldt: functioneel, veilig, spaarzaam, en duurzaam verlichten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het voorkomen van de lichtvervuiling, vooral in het buitengebied. Lichtvervuiling is het overmatig verlichten van de omgeving in de nacht.

Openbaar groen speelt een rol bij klimaatverandering

We vinden cultuurhistorisch waardevol groen (bijv. een monumentale boom of historisch park) belangrijk. We willen dit groen herstellen en de historische groenstructuren zo versterken. Een robuuste groenstructuur, met meer biodiversiteit en een groene dooradering van de bebouwing draagt bij aan het weerbaarder maken van de gemeente. Dit helpt tegen de gevolgen van klimaatverandering.

Een belangrijk aandachtspunt is het vergroten van de biodiversiteit. Meer biodiversiteit betekent meer variatie in soorten groen (afwisseling van gras, ruigte, struiken, bomen). Bij het realiseren van deze ambitie willen we de betrokkenheid van inwoners en bedrijven bij groen vergroten. Ook in het groenbeheer is er ruimte voor inwonersparticipatie. We willen inwoners ertoe bewegen verhard oppervlak in te wisselen voor meer en gevarieerd groen. We willen de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten.

Zorgplicht waterkwaliteit en -kwantiteit

We willen dat de openbare ruimte voor verschillende doelen gebruikt wordt. Daarbij kijken we naar natuurgebieden, openbaar groen en naar wateren (rivieren, meren). We zetten in op extra mogelijkheden voor waterbeleving en varen. Het gaat daarbij om het mogelijk maken van de recreatie- en de beroepsvaart. Op het gebied van waterkwaliteit en waterkwantiteit heeft de gemeente drie belangrijke zorgplichten:

1. Zorgplicht voor de inzameling en het transport van afvalwater.
2. Zorgplicht om in stedelijk gebied structurele nadelige gevolgen van hoge of lage grondwaterstanden te voorkomen of te beperken, voor zover doelmatig.
3. Zorgplicht voor inzameling en verwerking van hemelwater, voor zover doelmatig.

Hoe we met deze zorgplichten omgaan en welke dilemma's we daarbij tegen komen, is opgenomen in de "RIVUS Bouwstenen omgevingsvisie en omgevingsplan". RIVUS is een samenwerkingsverband in de afvalwaterketen (alle activiteiten tussen drinkwaterwinning en rioolwaterzuivering) in West Overijssel tussen de gemeenten Dalfsen, Deventer, Kampen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Zwartewaterland, Zwolle en Waterschap Drents Overijsselse Delta.

Ontmoeten, bewegen, sporten en spelen in de buitenruimte

De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting en biedt voldoende sport- en spelmogelijkheden. De openbare ruimte moet daarom veilig en toegankelijk zijn. Ontmoeting verbindt mensen en vergroot zo de leefbaarheid. De inrichting van de openbare ruimte is daarmee van invloed op de gezondheid van mensen.

Ondersteunen zelfstandigheid ouderen bereikbaarheid voorzieningen

Ouderen wonen steeds langer zelfstandig in een woning. Wij richten nieuwe woonwijken in zodat voorzieningen goed bereikbaar en obstakelvrij zijn voor ouderen en mensen met een beperking. Ook zijn er voldoende rustpunten op wandelroutes. In bestaande woonwijken en centra wordt tijdens onderhoud en vervanging van de openbare ruimte de bereikbaarheid zoveel mogelijk geoptimaliseerd.

Pagina 37 'Thema Toerisme & Recreatie'

Voor de vrijetijdssector zijn er in Zwartewaterland veel kansen en mogelijkheden. Onze gemeente ligt tussen het Nationaal Landschap IJsseldelta, het Zwarte Water en natuurgebieden Weerribben-Wieden en Oldematen. Deze mooie gebieden zijn o.a. via het regionaal netwerk van wandel- en fietsroutes te ervaren.

In onze gemeente zijn veel bezienswaardigheden te vinden. Hasselt is één van de oudste bedevaartsplaatsen van Nederland. In Hasselt staan ruim 70 rijksmonumenten. In zowel Hasselt als Zwartsluis vinden een aantal charmante evenementen plaats met regionale uitstraling.

De wateren van Zwartewaterland zijn van belang

We maken op verschillende manieren gebruik van Het Zwarte Water, voor de pleziervaart, maar ook voor de beroepsvaart. Zwartsluis ligt op het kruispunt van een aantal belangrijke waterwegen. Zwartsluis is daarmee de "Poort naar de Weerribben-Wieden".

Van biezen matten tot tapijt

Genemuiden staat uit het verleden bekend om het maken van biezen matten. Nu staat Genemuiden bekend om de tapijtindustrie. Het Tapijtmuseum vertelt het verhaal van deze geschiedenis. Het centrum, met haar haven, musea, de evenementen, en regionaal gericht winkelbestand, vormen hier de toeristische trekkers.

De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting

De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting en biedt voldoende sport- en spelmogelijkheden. De gemeente wil de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten via goede en veilige wandel- en fietsroutes. We zetten in op extra mogelijkheden voor waterbeleving en varen. Het gaat daarbij om het mogelijk maken van de recreatie- en de beroepsvaart.

De laatste jaren wordt er geïnvesteerd in bestaande en nieuwe recreatief-toeristische voorzieningen, doelgroepgerichte promotie en marketing. De komende jaren zetten we in op:

- het (toeristisch) beleefbaar maken van de natuur, water, cultuur (o.a. evenementen) en (religieus) erfgoed. Dit met behoud en versterking van de monumentale en cultuurhistorische waarden;
- het investeren in de doorontwikkeling van wandel- en fietsroutevoorzieningen;
- het mogelijk maken van kwaliteitsverhogingen en marktgerichte dag- en verblijfsrecreatie. Zoals campervoorzieningen en verblijfsrecreatie vanuit agrarische en landelijke roots. Het zorgen voor meer diversiteit in het aanbod is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Pagina 38 'Thema Veiligheid

Veiligheid is een onderwerp dat iedereen raakt. De gemeente wil haar inwoners een veilige leefomgeving bieden en dat lukt goed. Zwartewaterland is één van de veiligste gemeenten in Nederland.

De speerpunten voor de komende jaren zijn:

- In onze gemeente is het veilig wonen
- Onze inwoners moeten kunnen rekenen op een eerlijke en transparante overheid
- In onze gemeente groeien jongeren gezond en veilig op
- Er is extra aandacht voor psychisch kwetsbare personen en hun omgeving
- In onze gemeente is een veilig vestigingsklimaat voor ondernemers. Binnen de horecabranche is het veilig en plezierig uitgaan
- Voetgangers en fietsers kunnen veilig deelnemen aan het verkeer
- Organisaties en inwoners zijn zelfredzaam en voorbereid op crisissituaties

Naast deze veiligheidsthema's zijn er ook binnen andere thema's belangrijke veiligheidsaspecten, bijvoorbeeld bij het thema klimaat. Denk aan het beheersen van de risico's die komen door klimaatverandering, zoals het tegengaan van hittestress en het beheersen van overstromingsrisico's. Daar hoort ook bij dat we beschikken over voldoende en schoon drinkwater, in periodes van langdurige en/of extreme droogte.

Ook bij het thema verkeer speelt veiligheid een belangrijke rol.

Pagina 39 'Thema Verkeer'

Zwartewaterland is qua ontsluiting over de weg vooral gericht op de A28. Zwartewaterland heeft een provinciaal wegennet dat alle kernen met elkaar verbindt en aansluit op het rijkswegennet. Een

uitzondering hierop is de verbinding tussen Genemuiden en Zwartsluis. De verbinding tussen deze twee kernen is via een veerpont over het Zwarte Water.

Openbaar vervoer in en om Zwartewaterland

Treinverbindingen en -haltes liggen niet in de gemeente, maar in de omliggende plaatsen Zwolle, Kampen en Meppel. De gemeente ligt wel direct aan een aantal buslijnen. Knooppunten van buslijnen liggen in Hasselt en Zwartsluis. Het openbaar vervoer is erg geschikt om tussen de kernen te reizen. Tijdens de spits maken inwoners, vooral scholieren, veel gebruik van het openbaar vervoer.

Gemeente Zwartewaterland zet de komende jaren in op:

- Verkeersveiligheid
- Fietsen
- Circulatie en parkeren

Verkeersveiligheid vraagt aandacht

De gemeente is goed ontsloten via het provinciaal wegennet. Toch geeft dit netwerk binnen de bebouwde kom van Hasselt en Zwartsluis problemen. In deze kernen delen de ontsluitingswegen het woongebied in tweeën. Inwoners ervaren deze wegen als belemmering, tijdens het dagelijks oversteken ervan. Dit vraagt om extra aandacht voor de verkeersveiligheid. Samen met de provincie blijven we sterk inzetten op verkeersveiligheidscampagnes, bijvoorbeeld in de omgeving van scholen.

Ook zijn de kwaliteit van wegverharding, openbare verlichting en verkeersgeleidende voorzieningen een aandachtspunt bij het verbeteren van de verkeersveiligheid van alle weggebruikers. Voor openbare verlichting geldt: functioneel, veilig, spaarzaam, en duurzaam verlichten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het voorkomen van de lichtvervuiling, vooral in het buitengebied. Lichtvervuiling is het overmatig verlichten van de omgeving in de nacht.

Binnen de kernen zijn een aantal 30 km/u-wegen, die er uit zien als 50 km/u-wegen. Dat zijn ook wegen waar veel klachten over komen. We willen deze wegen opnieuw inrichten als 30 km/u-wegen. Als het kan doen we dit tegelijk met onderhoud en beheer. Bijvoorbeeld als het riool vervangen moet worden. Voor deze herinrichting hebben we een subsidie van de provincie nodig. Hierdoor doen we de herindeling in delen.

We gaan een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en VervoerPlan (GVVP) ontwikkelen. Dit beleidsplan vervangt het verouderde plan uit 2008.

Verbeteren van fietsroutes

De provincie wil fietsroutes in de regio verbeteren, zo ook de route van Genemuiden door de Mastenbroekerpolder. Op die route ontbreekt een fietsverbinding bij de Zwolsesteeg.

Daarnaast ontbreekt de directe verbinding van Hasselt naar Genemuiden in het fietsnetwerk. Ook de bereikbaarheid per fiets van het bedrijventerrein Zevenhont en de verbinding naar de woonwijken in Genemuiden willen we verbeteren. Verder vraagt de fietsverbinding tussen Hasselt en Zwolle aandacht. Met maatregelen gericht op prettig, snel en veilig fietsen willen we dat meer mensen de fiets gaan gebruiken.

In Zwartsluis gaat de provincie werken aan onderhoud op de N334. We gaan de oversteek voor met name het langzame verkeer hier verbeteren.

Circulatie en parkeren

Steeds meer inwoners bezitten een auto. Hierdoor neemt de parkeerdruk toe en komt de leefbaarheid onder druk te staan. Het centrum van Genemuiden, Hasselt en Zwartsluis zijn niet ontworpen op deze verhoogde parkeervraag. Per situatie moeten we kijken hoe we daar mee om willen gaan. Dit kan bijvoorbeeld door het aantal blauwe zones uit te breiden (parkeerplekken waarvoor een parkeerschijf

nodig is). Hierdoor zorgen we voor voldoende parkeerplekken voor bezoekers van winkelveorzieningen.

Op dit moment wordt parkeren in de openbare ruimte in het centrum nog toegestaan. We gaan hierop handhaven als er meer parkeeroverlast is of bij een verminderde bereikbaarheid voor hulpdiensten. Dat betekent dat de parkeerdruk zal gaan verschuiven naar de randen van de centra. Daarom gaan we de parkeercapaciteit aan de randen van de centra uitbreiden. Dit betekent dat de loopafstand vooral voor bewoners van centra gaat toenemen, maar zeker acceptabel is. Het is dan minder vanzelfsprekend dat er een parkeerplaats voor de deur beschikbaar is.

Naast deze thema's kijken we ook hoe mobiliteit er in de toekomst uit ziet. We verwachten een toenemende vraag naar laadmogelijkheden voor elektrische voertuigen (auto en fiets).

Pagina 40 'Thema Voorzieningen'

In de gemeente Zwartewaterland is een hoog voorzieningenniveau (het aanbod van diensten, goederen en activiteiten). Daarnaast zijn er veel publieke voorzieningen (voorzieningen die de overheid beschikbaar stelt) voor het aantal inwoners. De verbondenheid met een kerk is bepalend voor het verenigingsleven en het brede onderwijsaanbod.

In de grotere kernen kunnen inwoners hun dagelijkse boodschappen kunnen doen. Omliggende grotere plaatsen als Kampen, Meppel en Zwolle bieden mogelijkheden voor niet-dagelijkse aankopen. Het voorzieningenniveau in de kernen staat onder druk. Dit komt onder anderen door de afstand en de goede bereikbaarheid van deze grotere plaatsen.

De laatste jaren is er veel geïnvesteerd in toeristische en recreatieve voorzieningen. Daarnaast is er ook geïnvesteerd in de aanleg van de toeristisch-recreatieve infrastructuur binnen het Nationaal Landschap.

De recreatieve mogelijkheden van het Zwarte Water versterken

We maken op verschillende manieren gebruik van Het Zwarte Water, voor de pleziervaart, maar ook voor de beroepsvaart. Bij het toeristisch en recreatief gebruik houden we rekening met de wensen van de verschillende gebruikers. Ook de randvoorwaarden, zoals klimaatverandering zijn hierbij van belang.

Een levendig en vitaal centrum

We willen horeca en winkels zoveel mogelijk in het centrum vestigen. Daarbij zoeken we naar een goed evenwicht met de woonfunctie in het centrum. Hiervoor stellen we een horecavisie en visie op detailhandel op.

De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting

De buitenruimte is een belangrijke plek voor ontmoeting en biedt voldoende sport- en spelmogelijkheden. De gemeente wil de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten via goede en veilige wandel- en fietsroutes. We zetten in op extra mogelijkheden voor waterbeleving en varen.

Pagina 41 'Thema Wonen'

Zwartewaterland is niet vergelijkbaar met een gemiddelde gemeente in Nederland. De woningmarkt binnen de kernen van Zwartewaterland is gesloten. Inwoners verhuizen niet vaak van de ene naar de andere kern. De inwoners van Zwartewaterland verhuizen met name binnen de eigen kern of naar een andere gemeente. Er is wel vrij veel instroom van buitenaf, met name Zwolle.

Weinig huizen per hectare

De woonwijken kenmerken zich door laagbouw en er staan naar verhouding weinig huizen per hectare. Inwoners mogen een bedrijf aan huis hebben (categorie 1 en 2 Staat van bedrijfsactiviteiten). Hoogbouw komt in Zwartewaterland niet veel voor, met uitzondering van seniorenwoningen die in lagen gebouwd zijn.

Dicht bij het centrum en snel in het buitengebied

In het buitengebied wordt vooral aan linten en in buurtschappen gewoond. De uitbreiding van de kernen maakt dat iedereen dicht bij het centrum woont. Tegelijkertijd is iedereen redelijk snel in het buitengebied. Alle drie de kernen liggen aan het water en aan verschillende landschappen. Elke kern heeft een eigen karakter.

Veel gezinnen, weinig eenpersoonshuishoudens

Er wonen in verhouding veel gezinnen en maar weinig jonge eenpersoonshuishoudens. In Zwartewaterland staan veel koop-eengezinswoningen. Er zijn weinig (sociale) huurwoningen en appartementen. Het hoge aantal gezinnen zorgt in de gemeente Zwartewaterland voor groei van het aantal jonge kinderen. Het geboorteoverschot (verschil tussen het aantal geboortes en het aantal sterfgevallen) ligt bijna vijf keer hoger dan het landelijk gemiddelde.

Het toekomstbeeld voor onze gemeente is een gemeente met unieke en vitale kernen. In de kernen is een goed woon- en leefklimaat. Iedereen met 'roots' in onze gemeente kan (blijven) wonen als dat de woonwens is. Dit toekomstbeeld willen we bereiken met de volgende zes pijlers:

- Pijler 1: Sterke positionering in de regio
- Pijler 2: Voldoende betaalbare huurwoningen beschikbaar
- Pijler 3: Duurzame woningvoorraad en leefomgeving
- Pijler 4: Wonen, services en zorg
- Pijler 5: Bouwen voor vitale kernen
- Pijler 6: Voldoende woningen voor jongeren en stimuleren eigen woningbezit starters

Woningbouw vindt zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwde omgeving plaats. Dit gaat vóór uitbreiding van het bebouwd gebied. Echter, bouwen buiten bestaand bebouwd gebied zal niet altijd te voorkomen zijn. In die gevallen zorgen we voor een zorgvuldige inpassing in groen en landschap volgens de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving' en het Groenbeleidsplan.

Zwartewaterland heeft de Regionale Woonagenda ondertekend en voert de afspraken uit die hierin zijn gemaakt:

- We voorzien in de woningbehoefte van de gemeente tot 2030 door de bouw van 750 woningen). De gemeente biedt hiervoor de benodigde ruimte (plancapaciteit). Tag-West in Genemuiden en Hasselt Om de Weede zijn de twee belangrijkste woningbouwlocaties die in de behoefte moeten voorzien. Tot en met 2025 ligt de focus op realisatie van harde (vastgestelde) woningbouwplannen en het versneld ontwikkelen van zachte (nog niet vastgestelde) woningbouwplannen. Voor de periode tot 2030 wordt gezocht naar extra ruimte voor potentiële woningbouwplannen, mede in relatie tot de bestaande achterstanden in de woningbouw en de verstedelijkingsambities in de regio Zwolle.
- We werken mee aan de versnelde uitvoering van de woningbouwopgave in de regio. Het woningbouwplan Tag-West 2e fase in onze gemeente is aangemerkt als een regionaal sleutelproject woningbouwimpuls (240 woningen vanaf 2022).

Door de toenemende vergrijzing is er aandacht nodig voor de bouw van levensloopbestendige woningen in nieuwbouwplannen. De gemeente staat positief tegenover de ontwikkeling van nieuwe woon-zorgconcepten voor ouderen.

Pagina 42 'Genemuiden'

Genemuiden heeft een rijke geschiedenis. In 1275 kreeg Genemuiden stadsrechten van bisschop Jan van Nassau. De ligging aan Zuiderzee is altijd van belang geweest. De zee was belangrijk voor vissers, de mogelijkheid tot handel en scheepvaart. Later werd via het water het benodigde materiaal geleverd voor de vanaf 1700 groeiende tapijtindustrie. Ook veeteelt en hooibouw werden belangrijke bronnen van bestaan.

Genemuiden is met ruim 10.000 inwoners de grootste kern van de gemeente Zwartewaterland. De stad kent hechte geloofsgemeenschappen met een sterk sociaal netwerk. Ook zijn er veel actieve verenigingen.

Het bedrijventerrein in Genemuiden

Het bedrijventerrein in Genemuiden is met ruim 125 hectare (1 250 000m²) groter dan het woongebied. De bedrijven zorgen samen voor ruim 5.000 banen. Een groot deel van dit bedrijventerrein bestaat uit tapijtindustrie. Ongeveer 60% van de Nederlandse tapijtindustrie is in Genemuiden. In 2018 heeft de Provincie Overijssel de tapijtbedrijven in Genemuiden en Hasselt aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn locaties die zich niet alleen richten op een stad of regio. De locaties spelen ook (inter)nationaal een belangrijke rol. Hierdoor dragen deze locaties bij aan de ontwikkeling van de economie in de regio. Naast de nog steeds groeiende tapijtindustrie bieden ook andere bedrijven veel arbeidsplaatsen. De stad heeft een eigen industriehaven en in het buitengebied zijn riethandel en landbouw belangrijke bedrijfstakken.

Pagina 43 'Waarden (Genemuiden)'

Genemuiden kijkt uit op drie verschillende landschappen. Het rivierenlandschap van het Zwarte Water in het noorden, het bijzondere polderlandschap van Mastenbroek aan de oost- en zuidwestzijde en de buitendijkse Zuiderzeepolders op het westen.

Ieder landschap heeft verschillende kenmerken

De landschappen hebben bijvoorbeeld een andere bodem en kennen verschil in hoogte. De landschappen zijn op een verschillende wijze ontstaan, worden op diverse manieren gebruikt en er staan verschillende bomen en planten. Al deze kenmerken zorgen ervoor dat inwoners de landschappen op een andere manier beleven en ervaren.

De verschillen binnen het stedelijk gebied

Het noorden en het oosten van Genemuiden bestaan vooral uit bedrijventerrein. Aan het zuiden grenst de randweg en in het westen grenzen de woongebieden direct aan het open landschap.

De kenmerken van het Nationaal Landschap IJsseldelta

Genemuiden grenst aan het Nationaal Landschap IJsseldelta. De kenmerken van dit landschap zijn: de oude rationele geometrische verkaveling (van Polder Mastenbroek), het reliëf in de vorm van huisterpen en kreekkruggen en de grote mate van openheid.

Genemuiden heeft door de eeuwen heen te maken gehad met verschillende stadsbranden. Hierdoor is bovengronds niet veel van de vroege geschiedenis van de stad af te lezen. Door archeologische onderzoeken is deze geschiedenis toch in kaart gebracht. Inzet is om de aanwezige waardevolle panden te behouden. De gemeente zet daarom in op een actuele gemeentelijke monumentenlijst, het verstrekken van subsidie en informatie en het faciliteren van cultuurhistorische initiatieven. De gemeente wil de cultuurhistorische waarden goed kunnen vertalen in het Omgevingsplan. Daarom is het belangrijk dat deze vastliggen in een waardenkaart. Daarmee kan de gemeente bijvoorbeeld zelf beschermde stadsgezichten aanwijzen. Deze cultuurhistorische waardenkaart biedt een goed handvat voor beleid bij ruimtelijke ontwikkelingen en een beoordelingskader voor bouwinitiatieven. In het

bestemmingsplan Genemuiden Centrum is al een regeling opgenomen gericht op het behoud van gevels of de hoofdvorm. Zie verder 'De kracht van Zwartewaterland'.

Pagina 44 'Ambities (Genemuiden)'

In Genemuiden zijn de volgende ambities van toepassing:

- Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer
- Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven
- Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte
- Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving
- Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland

Pagina 45 'Thema's (Genemuiden)'

In Genemuiden spelen de volgende thema's:

- Cultuur
- Economie
- Energie
- Gezondheid
- Klimaat
- Onderwijs
- Openbare ruimte
- Toerisme & Recreatie
- Veiligheid
- Verkeer
- Voorzieningen
- Wonen

Pagina 46 'Thema Cultuur (Genemuiden)'

Genemuiden staat bekend als Tapijtstad van Nederland. Ongeveer 60% van de Nederlandse tapijtindustrie komt uit Genemuiden. Drie eeuwen terug ontstond de mattenindustrie. De Genemuidenaren maakten matten van biezen (gewas). De mattenindustrie groeide, door de biescultuur aan de Zuiderzee. In de 20ste eeuw ging men over op de productie van kokosmatten en vanaf de jaren zestig maakt de industrie gebruik van nylon en wol.

Topwerklocatie: tapijtcluster Genemuiden

In 2018 heeft de Provincie Overijssel de tapijtbedrijven in Genemuiden en Hasselt aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn locaties die zich niet alleen richten op een stad of regio. De locaties spelen ook (inter)nationaal een belangrijke rol. Hierdoor dragen deze locaties bij aan de ontwikkeling van de economie in de regio. De benoeming als topwerklocatie versterkt de tapijtindustrie zelf maar kan ook de positie van Het Tapijtmuseum versterken. Het museum als 'visitekaartje' van de tapijtindustrie.

Immaterieel erfgoed speelt belangrijke rol in Genemuiden

Rampen als overstromingen, oorlogsgeweld en verwoesting door brand zijn bepalend geweest voor de ruimtelijke structuur van Genemuiden. Hierdoor heeft Genemuiden nu in verhouding weinig oude gebouwen en maar twee rijksmonumenten. Daar staat tegenover dat er in Genemuiden wel veel immaterieel erfgoed (tradities, gewoonten, vaardigheden) is. Zoals het psalmzingen met de Bovenstem (opgenomen in het Nationaal Register Immaterieel Erfgoed), het plaatselijke dialect (streektaalevenement Genemuiden Kamerbreed vanaf 2020) en 'monumenten van gemeenschapszin' zoals de Grootburgerij, het Provisoorfonds en het Armenfonds Camen.

Pagina 47 'Thema Economie (Genemuiden)'

In 2018 heeft de Provincie Overijssel de tapijtbedrijven in Genemuiden en Hasselt aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn locaties die zich niet alleen richten op een stad of regio. De locaties spelen ook (inter)nationaal een belangrijke rol. Hierdoor dragen deze locaties bij aan de ontwikkeling van de economie in de regio. De benoeming als topwerklocatie versterkt de tapijtindustrie.

Voor de komende tien jaar voorzien Zevenhont Oost en Zuid in de behoefte in Genemuiden, zo is de verwachting. De mogelijkheden voor grootschalige uitbreidingen zijn beperkt in Genemuiden. Ingezet wordt op het zo efficiënt mogelijk benutten en intensiveren van beschikbare ruimte en combinatiemogelijkheden met Hasselt.

We onderzoeken de haalbaarheid van het revitaliseren van de bedrijfslocatie Tapijtwijk in Genemuiden.

Op het bedrijventerrein Zevenhont kan de kwantitatieve en kwalitatieve parkeercapaciteit voor vrachtwagens verbeterd worden.

Pagina 48 'Thema Energie (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Energie' pagina 32.

Pagina 49 'Thema Gezondheid (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Gezondheid' pagina 33.

Pagina 50 'Thema Klimaat (Genemuiden)'

In Genemuiden is een verhoogd overstromingsrisico. Daarom wordt bij nieuwe ontwikkelingen gekeken hoe ze bijdragen aan de compartimenteringsstrategie, zodat voorkomen wordt dat er bij overstromingen ineens een groot gebied overstroomt. Aan nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal de gemeente in de toekomst eisen stellen om wateroverlast te voorkomen zonder dat hiervoor aanvullende investeringen in riolering en waterberging nodig zijn.

Pagina 51 'Thema Onderwijs (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Onderwijs' pagina 35.

Pagina 52 'Thema Openbare Ruimte (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Openbare Ruimte' pagina 36.

Pagina 53 'Thema Toerisme & Recreatie (Genemuiden)'

Genemuiden heeft een uitgebreid winkelcentrum, gericht op de lokale bevolking. Het winkelaanbod biedt ook toeristisch mogelijkheden en heeft daarmee dus ook een regionaal bereik. Veel gebruikers van de wandel- en fietsnetwerken door het buitengebied komen uit in Genemuiden. Hier is ook een (toeristische) haven. De faciliteiten voor wandelaars en fietsers zijn beperkt. Er is behoefte aan meer rustpunten, fietsoplaadpunten en toiletvoorzieningen. Ook kan het centrum rolstoelvriendelijker gemaakt worden. Om het Zwartemeer vanaf de fiets te beleven, is een fietspad langs het Zwartemeer gewenst.

De passantenhaven in het centrum van Genemuiden is een toeristische trekpleister, dit biedt mogelijkheden. De hierbij benodigde toeristische informatie verdient een actualisatieslag. De campervoorziening is aangepast, zodat ook deze doelgroep zich welkom voelt. Ook het Tapijtmuseum en het Historisch Centrum Genemuiden zijn belangrijke trekpleisters. We onderzoeken welke wensen er zijn voor de doorontwikkeling van Genemuiden tot aantrekkelijke plek voor toeristen.

Pagina 54 'Thema Veiligheid (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Veiligheid' pagina 38.

Pagina 55 'Thema Verkeer (Genemuiden)'

Verkeersveiligheid

In Genemuiden worden een aantal 50 km/u-wegen afgewaardeerd. Dit betekent dat op deze wegen een maximum rijsnelheid van 30 km/u gaat gelden. Hiermee willen we onder meer een veilige situatie creëren bij wegen rondom scholen en sportvoorzieningen.

Voor openbare verlichting geldt als uitgangspunt: functioneel, veilig, spaarzaam, en duurzaam verlichten. Daarmee dragen we bij aan het tegengaan van de lichtvervuiling, in met name het buitengebied. Lichtvervuiling is het overmatig verlichten van de omgeving in de nacht.

Fietsen

Er wordt gewerkt aan twee belangrijke fietsverbindingen:

- De verbinding naar Zwolle door Mastenbroek. Hiervoor zal het ontbrekende deel langs de Zwolsesteeg worden gerealiseerd;
- Een nieuwe directe fietsverbinding naar Hasselt. De gemeente is hierover in overleg met de provincie. Hierbij wordt ook gekeken naar de ontsluiting van het nieuwe bedrijventerrein van Zevenhont.

Circulatie en parkeren

In het centrum van Genemuiden neemt de parkeerdruk toe. We breiden de blauwe zone uit (parkeerplekken waarvoor een parkeerschijf nodig is). Voor lang parkeerders is er het nieuwe parkeerterrein de Koppel.

Vanwege het goederenvervoer over de weg van en naar Genemuiden bestaat de kans dat het bedrijventerrein Zevenhont slecht bereikbaar is. Het bedrijventerrein heeft maar over één ontsluiting. Bij noodsituaties is dit een nadeel voor hulpdiensten. Een nieuwe zuidelijke aansluiting op de N759 kan de druk op deze weg verlichten.

Pagina 56 'Thema Voorzieningen (Genemuiden)'

Zie algemene tekst 'Thema Voorzieningen' pagina 40.

Pagina 57 'Thema Wonen (Genemuiden)'

Kenmerkend voor Genemuiden:

- Woningmarkt voor eigen behoefte
- Weinig instroom van buitenaf
- Aandeel sociale woningbouw laag

Ontwikkeling van nieuwbouw in Genemuiden

In de wijk Tag West realiseert een projectontwikkelaar nieuwbouwwoningen voor Genemuiden. Tag West wordt in twee delen ontwikkeld. Het proces om de tweede en afrondende fase van Tag West in ontwikkeling te brengen, is gestart. In tegenstelling tot Zwartsluis kent Genemuiden weinig inbreidingslocaties. Na afronding van Tag West komt de locatie Binnenveld in beeld. Voor specifieke ontwikkelingen, zoals vrijstaande kavels of appartementen, is het Binnenveld nu ook al een mogelijke locatie.

Pagina 58 'Hasselt'

Hasselt heeft een indrukwekkend verleden als Hanzestad, vestingstad en bedevaartsplaats. Door de ligging aan een knooppunt van land- en waterwegen was Hasselt vroeger een belangrijk handelscentrum. Het stadje maakte deel uit van het handelsverbond De Hanze. Ook religie speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van deze Hanzestad die aan verschillende Pelgrimsroutes ligt. De stad telt ruim 70 rijksmonumenten en is sinds 1982 een beschermd stadsgezicht.

Met ongeveer 7.000 inwoners is Hasselt de tweede kern van de gemeente Zwartewaterland. Hasselt heeft een goed bedrijfsklimaat. Op het industrieterrein aan het Zwarte Water zijn veel bedrijven gevestigd. Die krijgen hun grondstoffen over het water aangevoerd. Deze bedrijven zijn actief in verschillende sectoren: scheepsbouw, wegenbouw, tapijtfabricage, huizenbouw en transport. Daarnaast zijn er ook twee zelfstandige jachthavens voor de recreatievaart.

Pagina 59 'Waarden (Hasselt)'

Door haar gunstige ligging en status als Hanzestad heeft Hasselt een rijk verleden. Niet alleen in het straatbeeld, maar ook onder de grond zijn hier veel overblijfselen van te vinden.

Hasselt is in 1982 aangewezen als beschermd stadsgezicht in de zin van artikel 20 van de Monumentenwet. Hasselt heeft een beschermd stadsgezicht door een goed bewaarde ruimtelijke structuur en een bebouwingsbeeld met vele historische kenmerken. De aanwijzing tot beschermd stadsgezicht betekent niet automatisch dat ontwikkeling onmogelijk wordt. Bij verdere ruimtelijke ontwikkeling willen we recht doen aan de aanwezige kwaliteiten. We maken daarvan gebruik en bouwen daarop voort. De gemeente zet daarom in op een actuele gemeentelijke monumentenlijst, het verstrekken van subsidie en informatie en het faciliteren van cultuurhistorische initiatieven. De gemeente wil de cultuurhistorische waarden goed kunnen vertalen in het Omgevingsplan. Daarom is het belangrijk dat deze vastliggen in een waardenkaart. Daarmee kan de gemeente bijvoorbeeld zelf beschermde stadsgezichten aanwijzen. Deze cultuurhistorische waardenkaart biedt een goed handvat voor beleid bij ruimtelijke ontwikkelingen en een beoordelingskader voor bouwinitiatieven. In het bestemmingsplan "Binnen de Veste" is het beschermde stadsgezicht opgenomen als een dubbelbestemming 'Waarde-cultuurhistorie'. Daarmee kunnen we waardevolle panden behouden. Ook is er een regeling opgenomen gericht op het behoud van gevels of de hoofdvorm.

Zie verder 'De kracht van Zwartewaterland'.

Pagina 60 'Ambities (Hasselt)'

In Hasselt zijn de volgende ambities van toepassing:

- Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer
- Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven
- Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte
- Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving
- Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland

Pagina 61 'Thema's (Hasselt)'

In Hasselt spelen de volgende thema's:

- Cultuur
- Economie
- Energie
- Gezondheid
- Klimaat
- Onderwijs
- Openbare ruimte
- Toerisme & Recreatie

- Veiligheid
- Verkeer
- Voorzieningen
- Wonen

Pagina 62 'Thema cultuur (Hasselt)'

Ondanks enkele veranderingen heeft Hasselt zijn historische karakter voor een groot deel weten te behouden. De historische binnenstad van Hasselt en zijn verdedigingsgordel zijn in 1982 aangewezen als beschermd stadsgezicht. In de binnenstad bevindt zich een stadsdeel met grote historische waarde: de grachtengordel met de Brouwersgracht, Prinsengracht, Baangracht en Heerengracht. Dit deel van de stad ontleent zijn 'belevingswaarde' vooral aan de grachten, kades en monumentale panden.

Hasselt rijk aan monumenten, religieus en industrieel erfgoed

In totaal kent de binnenstad ruim 70 rijksmonumenten. Ook wat betreft het religieus erfgoed heeft Hasselt een aantal bijzondere monumenten zoals de Grote of Stephanuskerk uit de 14de eeuw, het Heilige Geestgasthuis en de overblijfselen van het Mariaklooster aan de Baangracht. De RK-kerk aan het Eiland werd gebouwd in 1933 tijdens het katholiek reveille. De jaarlijkse bedevaart naar deze 'Heilige Stede' verwijst naar de van oorsprong middeleeuwse bedevaarttraditie. Het laatgotische raadhuis in het centrum van de stad dateert grotendeels uit 1550 en werd in 1907/08 door Joseph Cuypers ingrijpend gerestaureerd. Het gebouw symboliseert de macht van het stadsbestuur door voorspoed en welvaart in de handel van de Hanzestad. Tot het industrieel erfgoed behoren het gerestaureerde kalkovencomplex en korenmolen 'De Zwaluw' uit 1867. De molen staat aan de Stenendijk, de laatste stenen (Zuider)zeewering die in Nederland bewaard is gebleven. Vanuit het project 'Hanze & Bedevaart' wordt in de historische binnenstad van Hasselt het religieus erfgoed beter zichtbaar en beleefbaar gemaakt.

Pagina 63 'Thema Economie (Hasselt)'

In 2018 heeft de Provincie Overijssel de tapijtbedrijven in Genemuiden en Hasselt aangewezen als topwerklocatie. Topwerklocaties zijn locaties die zich niet alleen richten op een stad of regio. De locaties spelen ook (inter)nationaal een belangrijke rol. Hierdoor dragen deze locaties bij aan de ontwikkeling van de economie in de regio. De benoeming als topwerklocatie versterkt de tapijtindustrie.

Ontwikkelruimte voor bedrijven wordt geboden bij bedrijventerrein Hasselt.

Pagina 64 'Thema Energie (Hasselt)'

In het beschermde stadsgezicht in Hasselt wordt zon op dak ook gestimuleerd. Hieraan worden, conform ons beleid, wel nadere eisen gesteld.

Pagina 65 'Thema Gezondheid (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Gezondheid' pagina 33.

Pagina 66 'Thema Klimaat (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Klimaat' pagina 34.

Pagina 67 'Thema Onderwijs (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Onderwijs' pagina 35.

Pagina 68 'Thema Openbare Ruimte (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Openbare Ruimte' pagina 36.

Pagina 69 'Thema Toerisme & Recreatie (Hasselt)'

Hasselt biedt haar bezoekers, met haar middeleeuwse DNA, een echte Hanzebeleving. Het historische erfgoed in het centrum, het stadspark en het Zwarte Water zorgen voor een toeristisch interessante en hoogwaardige beleving. Zowel op het land als vanaf het water. Via de aanwezige en nog te realiseren toeristische informatie, worden gasten gewezen op het verleden als bedevaartsoord. Ook is er een specifiek hierop gerichte stadswandeling.

Hasselt wil verblijfsrecreatie dicht bij het centrum mogelijk maken.

Daarom is eind 2019 een haalbaarheidsonderzoek voor een camperparking bij het Diamanten Bolwerk ingesteld, waarbij onderzocht is of een camperparking nabij de kern (Diamanten Bolwerk) haalbaar is. Om bezoekers op de juiste wijze te ontvangen, moet parkeren en de bewegwijzering van en naar parkeerplaatsen op orde zijn.

De buitenruimte is een belangrijke ontmoetingsplek.

Het is belangrijk kansen te benutten om de openbare ruimte zo in te richten dat gebruikswensen voor sport en spel in de directe woon- en leefomgeving kunnen worden vervuld. Om varende bezoekers de mogelijkheid te bieden om Hasselt te kunnen beleven, zijn passantenligplaatsen langs het Zwarte Water en in de grachten beschikbaar. Bijbehorende verblijfsvoorzieningen staan nog op de wensenlijst.

Het Zwarte Water wordt gebruikt door de pleziervaart en de beroepsvaart. Om de mogelijkheden van een versterking van het verblijfsrecreatieve karakter van de locaties Molenwaard en Bodewes nader te bepalen, zal een integrale visie voor dit gebied worden opgesteld. Met betrekking tot de doorontwikkeling van de toeristische potentie van het gebied Hooibergenterrein – Zwartewatersklooster – Oldematen worden de mogelijkheden verkend.

Toegankelijkheid en belevingswaarde groen vergroten

De gemeente wil de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten. Bij het vergroten van het medegebruik van de openbare ruimte gaat de aandacht niet alleen uit naar natuurgebieden en openbaar groen maar ook naar het oppervlaktewater. De gemeente zet in op het creëren van extra mogelijkheden voor waterbeleving en varen. Het gaat daarbij zowel om het faciliteren van de recreatievaart als de beroepsvaart.

Pagina 70 'Thema Veiligheid (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Openbare Ruimte' pagina 38.

Pagina 71 - Thema Verkeer (Hasselt)

Verkeersveiligheid

Belangrijke knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid liggen op en langs de provinciale wegen. De N331 is opnieuw ingericht. Maar er zijn nog verschillende problemen. Bijvoorbeeld hoge rijsnelheden, sluipverkeer over de Zwartewaterweg en de veiligheid van de fietsers. We vragen hiervoor in toenemende mate aandacht bij de provincie.

De N377 is voor een deel eigendom van de gemeente. Deze weg is een belangrijke ontsluiting naar de A28 (Lichtmis). Maar het is ook een barrière tussen woonwijk en het centrum van Hasselt. We zetten in op een verkeersveilige inrichting, waarbij toch de doorstroming met gepaste snelheid kan plaatsvinden.

Circulatie en parkeren

In Hasselt is de wens gemotoriseerd verkeer in het centrum te verminderen. Fietzers en voetgangers moeten voorrang krijgen. De gemeente werkt aan de invulling van deze wens. Daarbij zijn verschillende variaties in circulatie mogelijk. De parkeerdruk in het centrum is groot. Met name in de avonden en weekenden. Daarom zoeken we naar nieuwe parkeercapaciteit aan de randen van het centrum. Ook onderzoeken we op welke manier het fietsparkeren beter vorm kan krijgen. Dit kan door het realiseren van extra fietsparkeerplaatsen. We kijken ook naar oplaadmogelijkheden en toiletten, bankjes, afvalbakken enzovoort.

Pagina 72 'Thema Voorzieningen (Hasselt)'

Zie algemene tekst 'Thema Voorzieningen' pagina 40.

Pagina 73 'Thema Wonen (Hasselt)'

Kenmerkend voor Hasselt:

- Relatief veel nieuwbouw
- Vrij veel instroom van buitenaf, met name Zwolle
- Concurrentie vanuit Stadshagen
- Sociale huursector hoge vraagdruk

Hasselt heeft een sterkere verbinding met Zwolle dan de andere kernen. De verwachting is dat Zwolle nog stevig doorgroeit. Het is nog onduidelijk hoe Zwolle die groei gaat accommoderen. Afhankelijk van die groei kan Hasselt een deel van die vraag opvangen. De uitbreiding van de woningbouw in Hasselt vindt voornamelijk plaats in de Hasselt om de Weede. Hasselt om de Weede wordt gefaseerd ontwikkeld.

Daarnaast wensen bepaalde doelgroepen woningbouw dichtbij voorzieningen. Bijvoorbeeld bij winkels en scholen. Deze wensen worden zorgvuldig gewogen als er in de binnenstad locaties zijn die zich lenen voor herontwikkeling.

Pagina 74 'Zwartsluis'

De geschiedenis van Zwartsluis voert terug naar het einde van de 14^e eeuw. Met "Der Swarten Sluys" werd de toegang van het Meppeler Diep naar het Zwarte Water afgedamd. En er kwam bewoning. Zwartsluis was de tweede haven van Overijssel. De haven werd gebruikt voor het doorvoeren van turf. Nu gebruiken vooral recreanten de haven. Zwartsluis is de toegangspoort naar het unieke natuur- en recreatiegebied De Wieden/Weerribben.

Zwartsluis telt bijna 5.000 inwoners. Naast de waterrecreatie, en daaraan verbonden bedrijven, is de bouw van jachten ook een belangrijke bedrijfstak. Ook zorgen de voedingsmiddelenindustrie, transport en kunststofverwerkende industrie voor een belangrijk deel van de werkgelegenheid.

Pagina 75 'Waarden (Zwartsluis)'

Door de strategische positie werd Zwartsluis al vroeg in de geschiedenis bewoond. In de 16e eeuw is Zwartsluis omgebouwd tot een Fortresse. Dit is een verdedigingswerk met een permanente militaire bezetting. Dit zorgt voor een rijke geschiedenis van Zwartsluis. Die is ook in de bodem terug te vinden.

De gemeente zet in op een actuele gemeentelijke monumentenlijst, het verstrekken van subsidie en informatie en het faciliteren van cultuurhistorische initiatieven. De gemeente wil de cultuurhistorische waarden goed kunnen vertalen in het Omgevingsplan. Daarom is het belangrijk dat deze vastliggen in een waardenkaart. Daarmee kan de gemeente bijvoorbeeld zelf beschermde stadsgezichten aanwijzen. Deze cultuurhistorische waardenkaart biedt een goed handvat voor beleid bij ruimtelijke

ontwikkelingen en een beoordelingskader voor bouwinitiatieven. In het bestemmingsplan Oud Zwartsluis is al een regeling opgenomen gericht op het behoud van gevels of de hoofdvorm.

Zie verder 'De kracht van Zwartewaterland'.

Pagina 76 'Ambities (Zwartsluis)'

In Zwartsluis zijn de volgende ambities van toepassing:

- Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer
- Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven
- Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte
- Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving
- Beleef de mix van cultuur en ondernemen in Zwartewaterland

Pagina 77 'Thema's (Zwartsluis)'

In Zwartsluis spelen de volgende thema's:

- Cultuur
- Economie
- Energie
- Gezondheid
- Klimaat
- Onderwijs
- Openbare ruimte
- Toerisme & Recreatie
- Veiligheid
- Verkeer
- Voorzieningen
- Wonen

Pagina 78 – Cultuur (Zwartsluis)

De ligging van Zwartsluis aan de monding van het Meppelerdiep en het Zwarte Water had grote betekenis voor de economische ontwikkeling. Door de groeiende scheepvaart ontstonden er scheepswerven, zeilmakerijen en touwslagerijen. Vooral de handel en doorvoer van turf uit de Noordelijke provincies maakten van Zwartsluis een welvarend dorp. Pas in de periode van de industrialisatie ontwikkelde Zwartsluis zich sterk. Doordat er weinig grond beschikbaar was, gingen wonen en werken in Zwartsluis lange tijd samen. Het industriële erfgoed is daarom nog steeds duidelijk te zien in Zwartsluis. Zwartsluis had in militair opzicht strategische waarde. Dit kwam door de goede ligging aan water- en landwegen. Daarom werd er in de 16e eeuw een schans aangelegd. Die was bedoeld als militaire versterking om de toegangswegen tot het Noorden te beschermen. Van deze verdedigingswerken is helaas niets meer terug te vinden. In De Sluispoort zijn de Bibliotheek, Museum Schoonewelle en het toeristisch informatiepunt te vinden. Sluispoort heeft daarmee een belangrijke functie als advies-, informatie- en ontvangstlocatie.

Pagina 79 'Thema Economie (Zwartsluis)'

We onderzoeken of bedrijventerrein Kranerweerd revitaliseren haalbaarheid is. Ook onderzoeken we waar er in Zwartsluis beperkte uitbreidingsmogelijkheden zijn zonder nadelige effecten op de cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten.

Pagina 80 'Thema Energie (Zwartsluis)'

In de wijk Barsbeek in Zwartsluis start in 2020 een pilotproject. In dit project onderzoeken we welke alternatieve warmtebronnen er zijn, welke technische aanpassingen dit met zich meebrengt en wat de

mogelijkheden zijn voor inwoners om hier mee om te gaan. De wijk kan daarmee een voorbeeld zijn voor de rest van de gemeente.

Pagina 81 'Thema Gezondheid (Zwartsluis)'

Zie algemene tekst 'Thema Gezondheid' pagina 33.

Pagina 82 'Thema Klimaat (Zwartsluis)'

Zie algemene tekst 'Thema Klimaat' pagina 34.

Pagina 83 'Thema Onderwijs (Zwartsluis)'

Zie algemene tekst 'Thema Onderwijs' pagina 35.

Pagina 84 – Thema Openbare Ruimte (Zwartsluis)

In de wijk Nieuwe Sluis is aandacht nodig voor de kwaliteit van de leefomgeving en het onderhoud van de openbare ruimte. In deze wijk is het belangrijk dat er genoeg sociaaleconomisch draagvlak is voor investeringen in de leefomgeving. Ook zijn het beheer en onderhoud hier aandachtspunten.

Pagina 85 – Thema Toerisme en Recreatie (Zwartsluis)

Zwartsluis ligt in een echte watersportregio. Het maakt deel uit van het Nationaal Park Wieden en Weerribben en van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Zwartsluis heeft nautische kernkwaliteiten. Deze komen voort uit de scheepvaartgeschiedenis. Door deze kernkwaliteiten te versterken kan Zwartsluis zich ontwikkelen tot nautische poort voor Weerribben en Wieden.

Natuurgebieden toegankelijker en beleefbaar maken

Natuurgebieden rond Zwartsluis kunnen beter toegankelijk, beleefbaar en ontsloten worden. Hierbij kijken we naar de realisatie van wandel-, fiets- en vaarroutes. Eventueel met nieuwe wandel- en fietspaden. Zwartsluis kent ook een aantal (nautische) evenementen met regionale uitstraling. Om bezoekersstromen te kunnen ontvangen, moeten (meer) geschikte voorzieningen komen. De snel groeiende vraag naar goede camperplekken biedt op verschillende plekken kansen voor toeristische (door)ontwikkelingen. Deze kansen zijn er ook voor de Handelskade in het centrum. Door het realiseren van een hogere afmeercapaciteit kan het gewenste toerisme hier een boost krijgen.

De buitenruimte is een belangrijke ontmoetingsplek. Het is belangrijk dat de openbare ruimte voldoet aan gebruikswensen voor sport en spel in de directe woon- en leefomgeving. De gemeente wil de toegankelijkheid van de natuur en de belevingswaarde van het groen vergroten. Hierbij gaat de aandacht niet alleen uit naar natuurgebieden en openbaar groen. Ook het oppervlaktewater is belangrijk. De gemeente zet in op het creëren van extra mogelijkheden voor waterbeleving en varen. Het gaat daarbij recreatievaart en beroepsvaart.

Pagina 86 'Thema Veiligheid (Zwartsluis)'

Zie algemene tekst 'Thema Veiligheid' pagina 38.

Pagina 87 'Thema Verkeer (Zwartsluis)'

Verkeersveiligheid

De knelpunten binnen Zwartsluis hebben een sterke relatie met de provinciale wegen. Die doorkruisen de kern in de verschillende richtingen naar Zwolle, Vollenhove en Meppel. Aandachtspunt is hier dat inwoners gemakkelijk kunnen oversteken van woonwijken naar het centrum en omgekeerd. De inzet is een veilige weg, waarbij de doorstroming met gepaste snelheid kan plaats vinden.

Fietsen

De fietsverbinding door het centrum langs de N331 naar het Agnietencollege vraagt aandacht. Dit geldt ook voor de fietsverbindingen met Vollenhove en Meppel (N334). Er is behoefte aan veilige verbindingen en oversteken. Aan de andere kant vraagt de soms hoge rijnsnelheid van fietsers door smalle woonstraatjes ook aandacht. Zeker als er een combinatie is met gemotoriseerd verkeer of voetgangers. Dat vraagt om maatwerkoplossingen en overleg met de provincie over de mogelijkheden.

Circulatie en parkeren

In Zwartsluis neemt de parkeerdruk toe in het centrum. Vergelijkbaar met Genemuiden en Hasselt zet de gemeente in op parkeren aan de randen. Specifiek speelt hier de stijging van de parkeerdruk door arbeidsmigranten. Die wonen vaak in panden in het centrumgebied. Zij maken gebruik van pendelbussen naar de werklocaties. Ook voor deze specifieke groep wil de gemeente langparkeermogelijkheden creëren aan de randen van het centrumgebied.

Pagina 88 'Thema Voorzieningen (Zwartsluis)'

Zie algemene tekst 'Thema Veiligheid pagina 40.

Pagina 89 'Wonen (Zwartsluis)'

Kenmerkend voor Zwartsluis:

- Wonen aan het water
- Instroom van buitenaf (vooral familie)
- Weinig vraagdruk in sociale huursector

De locaties voor woningbouw zijn in Zwartsluis zogenaamde "transformatielocaties". Dit zijn locaties zoals bijvoorbeeld het Agnietenterrein, waar vroeger een school stond en wat nu ontwikkeld / "getransformeerd" wordt naar een woningbouwlocatie. Er is nog geen keuze gemaakt waar toekomstige woningbouw te realiseren. De visie "Een dag op het Zwartewater" geeft een mogelijke locatie aan bij de Barsbeek. Met de kennis van nu is de vraag of dit wel wenselijk is. De bodem in deze wijk verzakt namelijk. Er is nog een aantal inbreidingslocaties, maar de huidige plannen zijn niet groot genoeg om op de lange termijn te voldoen aan de geprognosticeerde behoefte.

We zoeken naar (extra) ontwikkellocaties voor Zwartsluis onder de volgende voorwaarde: toevoeging aan de woningvoorraad is beperkt tot gemiddeld 10-15 woningen per jaar. Combinatie van in- en uitbreiding. De locaties Interfloor en sportvelden worden onderzocht. Uitbreiding in kleinschalige projecten.

Kamerverhuur

Ander onderwerp dat speelt in Zwartsluis is kamerverhuur. Deze vorm van bewoning is binnen het bestemmingsplan mogelijk in het centrum van Zwartsluis. In de praktijk gaat het met name om verhuur van een aantal panden aan tijdelijke werknemers.

De vraag is of deze mogelijkheid blijft bestaan. Tijdens de Ontmoetingen gaven inwoners van Zwartsluis aan zich zorgen te maken over de huisvesting van arbeidsmigranten in Zwartsluis. De mogelijkheden van regulering en een vergunningensysteem hiervoor worden onderzocht. Ook is het de vraag of de gemeente gaat investeren in de inburgering van deze groep in de samenleving van Zwartsluis.

Pagina 90 'Kamperzeedijk'

Kamperzeedijk is een dijkdorp gelegen in de landelijke omgeving van het Nationaal Landschap IJsseldelta. Kolken, dijken en ook rietgedekte huizen en boerderijen zijn onderdeel van het erfgoed van 'de Zeediek'. De dijk ligt tussen de Pieperpolder, de Mandjeswaard en de Mastenbroekerpolder. Kamperzeedijk is één van de kleinere kernen binnen de gemeente Zwartewaterland.

Pagina 91 'Waarden (Kamperzeedijk)'

Zwartewaterland kenmerkt zich als een vitale plattelandsgemeente met een rijke geschiedenis. Deze geschiedenis is zichtbaar in het landschap en in de verschillende kernen. De gemeente ligt strategisch in en tussen bijzondere gebieden. Denk aan het Nationaal Landschap IJsseldelta, de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Weerribben-Wieden, Olde Maten & Veerslootslanden en het Zwarte Meer. Bodem, landschap, natuur en agrarisch grondgebruik vormen al eeuwenlang een onlosmakelijk geheel.

De robuuste landschappen zijn naar verhouding onaangetast. De verschillende ontstaansgeschiedenissen zijn nog duidelijk te herkennen. De gemeente Zwartewaterland zet in op het behouden en versterken van het buitengebied. Dit doen we door te sturen op en te investeren in ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de (be)leefbaarheid en concurrentiekracht van het buitengebied. De Kamperzeedijk was een belangrijke landverbinding naar het noorden en een belangrijke doorgangspoort in de Hanzeroute.

Pagina 92 'Ambities (Kamperzeedijk)'

Voor de Kamperzeedijk is naast ambitie 6 **"Ons buitengebied is klaar voor de toekomst"** ook de ambitie **"Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving"**, **"Een uitnodigende leefomgeving om te bewegen, ontmoeten en verblijven"** en **"Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte"** en van toepassing. De ambitie **"Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer"** is een gemeentebrede ambitie, dus die geldt ook in het buitengebied.

Pagina 93 'Thema's (Kamperzeedijk)'

- Cultuur
- Economie (ondernemen)
- Energie
- Gezondheid
- Klimaat
- Onderwijs
- Openbare ruimte
- Toerisme & Recreatie
- Veiligheid
- Verkeer
- Voorzieningen
- Wonen

Pagina 94 'Thema Cultuur (Kamperzeedijk)'

De polder Mastenbroek is in de late middeleeuwen geschikt gemaakt voor bebouwing. Kenmerkend zijn de grote open ruimten, het regelmatige patroon van wegen en weteringen en boerderijen op huisterpen. De polder heeft een belangrijke cultuur-historische waarde als een zeldzaam en vroeg voorbeeld van veenontginning in de Middeleeuwen.

De bijzondere waarden van de polder staan beschreven in de nota 'Polder Mastenbroek, beschrijving van de ruimtelijke kwaliteit'. Deze nota is in 1997 door Het Oversticht opgesteld. In deze nota is de polder Mastenbroek samen met polder de Pieper, de Zuiderzeepolder opgenomen op de

Cultuurhistorische Waardenkaart van Nederland. Inmiddels is de polder Mastenbroek aangewezen als Nationaal Landschap IJsseldelta. Mastenbroek is de enige polder in Nederland met een eigen parfum: L'essence de Mastenbroek. Het Stoomgemaal aan de Kamperzeedijk heeft het plan om de komende jaren een grotere rol te spelen als ontvangst- en informatiecentrum.

Pagina 95 'Thema Economie (Kamperzeedijk)'

In het buitengebied vormen bodem, landschap, natuur en agrarisch grondgebruik al eeuwenlang een onlosmakelijk geheel. Het buitengebied heeft daardoor landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten. Die geven identiteit en beleving aan het gebied.

Economisch gezien wordt het buitengebied vooral gebruikt voor grondgebonden (rund)veehouderij. De veehouderijen zijn belangrijk voor het in stand houden van dat landschap. Overal bevinden zich kansrijke agrarische bedrijven. Net als in andere dorpen/kernen hebben zich de laatste tientallen jaren grote veranderingen voorgedaan in het buitengebied door de schaalvergroting in de landbouw.

Het aantal bedrijven is minder geworden, maar de blijvende agrarische bedrijven worden steeds groter. Zowel qua bedrijfsoppervlakte als qua bedrijfsbebouwing. In voormalige agrarische gebouwen hebben zich nieuwe functies gevestigd, van burgerwoningen tot niet-agrarische bedrijven. Door deze veranderingen is het evenwicht tussen de verschillende functies en waarden van het gebied niet langer meer vanzelfsprekend. Een zorgvuldige ruimtelijke ordening is van belang. Er is daarom behoefte aan een nieuwe visie op het buitengebied, waarbij ingegaan wordt op de verschillende opgaven in het buitengebied, zoals: de veenweidebodemdaling, klimaatadaptatie en de afname van het aantal agrarische bedrijven. Uit deze Buitengebiedvisie komen conclusies over de mogelijkheden in het buitengebied met behoud van de agrarische functie. Deze conclusies worden vertaald in regels voor het omgevingsplan.

Pagina 96 'Thema Energie (Kamperzeedijk)'

Zie algemene tekst 'Thema Energie' pagina 32.

Pagina 97 'Thema Gezondheid (Kamperzeedijk)'

Zie algemene tekst 'Thema Gezondheid' pagina 33.

Pagina 98 'Thema Klimaat (Kamperzeedijk)'

Zie algemene tekst 'Thema Klimaat' pagina 34.

Pagina 99 'Thema Onderwijs (Kamperzeedijk)'

We streven er naar ook in de toekomst een divers aanbod aan onderwijsvoorzieningen in stand te houden. De verwachte daling van het aantal leerlingen vormt daarbij een uitdaging, met name in het buitengebied. Op de Kamperzeedijk gaat het daarbij om CNS De Driester.

Pagina 100 'Thema Openbare Ruimte (Kamperzeedijk)'

De bewoners van de Kamperzeedijk hebben vanaf 2015 het groenonderhoud van de gemeente overgenomen. In een convenant zijn ieders taken en verantwoordelijkheden en de financiële aspecten helder uitgewerkt.

Pagina 101 'Thema Toerisme en Recreatie (Kamperzeedijk)'

Zie algemene tekst 'Thema Toerisme en Recreatie' pagina 37.

Pagina 102 'Thema Veiligheid (Kamperzeedijk)'

Zie algemene tekst 'Thema Veiligheid' pagina 38.

Pagina 103 'Thema Verkeer (Kamperzeedijk)'

Verkeersveiligheid en fietsen

De Kamperzeedijk bestaat uit rijen met huizen (lintbebouwing) langs een provinciale weg met enkele bebouwde kommen. Op de provinciale weg N760 Kamperzeedijk tussen Genemuiden en IJsselmuiden blijkt spanning te zitten tussen de functie en het gebruik van de weg. Vooral binnen de bebouwde kommen van Kamperzeedijk leidt dit tot klachten over onveiligheid en geluidhinder. De provincie is bezig met herinrichtingsplannen. De gemeente vraagt ook hier nadrukkelijk aandacht voor een gepaste snelheid en veilige (fiets)oversteken. De gemeente zorgt hier zelf voor bij het kruispunt van de Schaapsteeg.

Voor openbare verlichting geldt: functioneel, veilig, spaarzaam, en duurzaam verlichten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het voorkomen van de lichtvervuiling, vooral in het buitengebied. Lichtvervuiling is het overmatig verlichten van de omgeving in de nacht.

Pagina 104 'Thema Voorzieningen (Kamperzeedijk)'

In het buitengebied neemt het draagvlak voor de voorzieningen af. Voor de kern Kamperzeedijk is het behoud van voorzieningen zoals de gemeenschapsgebouwen van belangrijk voor de leefbaarheid. De school is in de kern Kamperzeedijk een verbindende factor. Om een school in stand te kunnen houden moeten er voldoende leerlingen zijn. Daarom is het belangrijk dat jonge gezinnen zich kunnen vestigen in de kleine kernen en in het buitengebied.

Pagina 105 'Thema Wonen (Kamperzeedijk)'

In de kern Kamperzeedijk is de school een verbindende factor. Om een school in stand te kunnen houden moeten er voldoende leerlingen zijn. Daarom is het belangrijk dat jonge gezinnen zich kunnen vestigen in de kleine kernen en in het buitengebied. Door passend woningaanbod voor de doelgroep starters en senioren kan voorkomen worden dat jongeren wegtrekken. Dit draagt bij aan een evenwichtige bevolkingsopbouw en instandhouding van de gemeenschap.

In het buitengebied staan veel boerenbedrijven. Als het bedrijf door de jongere generatie wordt overgenomen, is er vaak geen plaats meer voor de oudere generatie in de kleinere kern. Wanneer het bedrijf stopt, gaan de gronden naar bestaande boerenbedrijven en wordt de woning vaak verkocht aan mensen van buiten de kern.

We zoeken naar (extra) ontwikkellocaties voor Kamperzeedijk onder de volgende voorwaarde: toevoeging aan de woningvoorraad is beperkt tot gemiddeld 1 à 2 woningen per jaar. Uitbreidingen in de vorm van kleinschalige eenheden. Bijvoorbeeld korte rijtjes en kleine hofjes. Doel is om de leefbaarheid en sociale cohesie in stand houden.

Pagina 106 'Buitengebied'

Zwartewaterland kenmerkt zich als een vitale plattelandsgemeente met een rijke geschiedenis. Deze geschiedenis is zichtbaar in het landschap en in de verschillende kernen. De gemeente ligt strategisch in en tussen bijzondere gebieden. Denk aan het Nationaal Landschap IJsseldelta, de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Weerribben-Wieden, Olde Maten & Veerslootslanden en het Zwarte Meer. Bodem, landschap, natuur en agrarisch grondgebruik vormen al eeuwenlang een onlosmakelijk geheel. Het buitengebied heeft daardoor landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische kwaliteiten. Die geven identiteit en beleving aan het gebied. Kenmerkend zijn de grote open ruimten, het regelmatige patroon van wegen en weteringen en boerderijen op huisterpen.

Het buitengebied is vooral geschikt voor grondgebonden (rond)veehouderij. De veehouderijen zijn belangrijk voor het in stand houden van dat landschap. Overal bevinden zich kansrijke agrarische bedrijven. Net als in andere dorpen/kernen hebben zich de laatste tientallen jaren grote veranderingen voorgedaan in het buitengebied door de schaalvergroting in de landbouw.

Het aantal bedrijven is minder geworden, maar de blijvende agrarische bedrijven worden steeds groter. Zowel qua bedrijfsoppervlakte als qua bedrijfsbebouwing. In voormalige agrarische gebouwen hebben zich nieuwe functies gevestigd, van burgerwoningen tot niet-agrarische bedrijven. Door deze veranderingen is het evenwicht tussen de verschillende functies en waarden van het gebied niet langer meer vanzelfsprekend. Een zorgvuldige ruimtelijke ordening is van belang. Er is daarom behoefte aan een nieuwe visie op het buitengebied, waarbij ingegaan wordt op de verschillende opgaven in het buitengebied, zoals: de veenweidebodemdaling, klimaatadaptatie en de afname van het aantal agrarische bedrijven. Uit deze Buitengebiedsvisie komen conclusies over de mogelijkheden in het buitengebied met behoud van de agrarische functie. Deze conclusies worden vertaald in regels voor het omgevingsplan.

Pagina 107 'Waarden (Buitengebied)'

Zwartewaterland kenmerkt zich als een vitale plattelandsgemeente met een rijke geschiedenis. Deze geschiedenis is zichtbaar in het landschap en in de verschillende kernen. De gemeente ligt strategisch in en tussen bijzondere gebieden. Denk aan het Nationaal Landschap IJsseldelta, de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Weerribben-Wieden, Olde Maten & Veerslootslanden en het Zwarte Meer. Bodem, landschap, natuur en agrarisch grondgebruik vormen al eeuwenlang een onlosmakelijk geheel.

De robuuste landschappen zijn naar verhouding onaangetast. De verschillende ontstaansgeschiedenissen zijn nog duidelijk te herkennen. De gemeente Zwartewaterland zet in op het behouden en versterken van het buitengebied. Dit doen we door te sturen op en te investeren in ontwikkelingen die een bijdrage leveren aan de (be)leefbaarheid en concurrentiekracht van het buitengebied. Het buitengebied in de gemeente Zwartewaterland kent een grote diversiteit aan archeologische vindplaatsen. Van de Mastenbroekerpolder tot het archeologisch Rijksmonument in Zwartewatersklooster.

Zie verder 'De kracht van Zwartewaterland'.

Pagina 108 'Ambities (Buitengebied)'

Voor het buitengebied staat natuurlijk ambitie 6 **"Ons buitengebied is klaar voor de toekomst"** bovenaan. Daarnaast zijn ook de ambitie **"Nieuwe energie en klimaatadaptatie krijgen de ruimte"** en **"Een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving"** van toepassing in dit gebied. De ambitie **"Samenwerkend Zwartewaterland bereikt meer"** is een gemeentebrede ambitie, dus die geldt ook in het buitengebied.

Pagina 109 'Thema's (Buitengebied)'

In het Buitengebied spelen de volgende thema's:

- Cultuur
- Economie (ondernemen)
- Energie
- Gezondheid
- Klimaat
- Onderwijs
- Openbare ruimte
- Toerisme & Recreatie
- Veiligheid
- Verkeer
- Voorzieningen
- Wonen

Pagina 110 'Thema Cultuur (Buitengebied)'

Zwartewatersklooster

In 1233 werd door bisschop van Utrecht vlakbij Hasselt een vrouwenklooster gebouwd om zijn voorganger Otto II te herdenken. Bisschop Otto II was zes jaar eerder gesneuveld tijdens de slag bij Ane. Het vrouwenklooster kende verschillende namen, maar werd later 'nigra aqua' (zwarte water) genoemd. Het was van groot belang voor de ontwikkeling van het gebied in de huidige gemeenten Zwartewaterland en Staphorst. Door de reformatie (kerkelijke hervorming) raakte het klooster in verval. Later zijn de huizen en schuren die daarvoor in aanmerking kwamen tot boerderijen ingericht. Van het klooster bleef bijna niets bewaard. Alleen het kerkhof is gebleven, deze is nog in gebruik voor het buurtschap 'Zwartewaterklooster'.

De plek waar het klooster heeft gestaan werd in 1974 op de lijst geplaatst van archeologische monumenten van nationaal belang. Er zijn plannen om bij het klooster een kennis- en informatiecentrum in te richten. Hiermee wordt de bijzondere cultuurhistorie van de locatie voor een breed publiek toegankelijk. Daarbij wordt ook de verbinding gezocht met de ontwikkelingen rondom het gebied De Oldematen, Het Hooibergenmuseum en De Veldschuur. Voor de realisatie van projecten zal de afstemming en samenwerking met de gemeente Staphorst worden gezocht.

Pagina 111 'Thema Economie (Buitengebied)'

We zetten in op het behoud van de agrarische sector in ons buitengebied. Tegelijkertijd spelen er een aantal opgaven in het buitengebied. Samen met de regiogemeenten en andere partijen die deelnemen aan de Gebiedsgerichte Aanpak Noordwest Overijssel beoordelen we hoe we hier een toekomstbestendige invulling aan kunnen geven. De uitkomst hiervan leggen we vast in een eerstvolgende actualisatie van de omgevingsvisie.

Het buitengebied zonder duidelijk aanwezige agrarische sector verandert fundamenteel van karakter. Behoud en beleefbaarheid van de agrarische sector is daarom uitgangspunt. Tegelijk zien we andere ruimteclaims op het buitengebied (wonen, energie, natuur, recreatie). Daardoor kan de agrarische sector de huidige omvang mogelijk niet behouden. Behoud kan ook worden bereikt door (gedeeltelijke) transitie in de sector. Van belang is dat het agrarisch ondernemerschap niet in gevaar komt.

Pagina 112 'Thema Energie (Buitengebied)'

Zie algemene tekst 'Thema Energie' pagina 32.

Pagina 113 'Thema Gezondheid (Buitengebied)'

Zie algemene tekst 'Thema Gezondheid' pagina 33.

Pagina 114 'Thema Klimaat (Buitengebied)'

Zie algemene tekst 'Thema Klimaat' pagina 34.

Pagina 115 'Thema Onderwijs (Buitengebied)'

We streven er naar ook in de toekomst een divers aanbod aan onderwijsvoorzieningen in stand te houden. De verwachte daling van het aantal leerlingen vormt daarbij een uitdaging, met name in het buitengebied. In het buitengebied zijn twee scholen, CBS Mastenbroek en CNS De Driester, gevestigd.

Pagina 116 'Thema Openbare Ruimte (Buitengebied)'

Zie algemene tekst 'Thema Openbare Ruimte' pagina 36.

Pagina 117 'Thema Toerisme & Recreatie (Buitengebied)'

Het streven is het Nationaal Landschap IJsseldelta beter bereikbaar te maken voor inwoners en toeristen. We stimuleren kleinschalige recreatie in het buitengebied. Daarbij maken we altijd een ruimtelijke afweging over inpasbaarheid. Door het bevorderen van de vestiging van kleinschalige recreatie, bed & breakfasts en mini-campings is het landschap beter te beleven.

Verbetering van de ontsluiting doen we door het realiseren van routestructuren zoals een fietspadennetwerk, rustpunten, wandel- en kanoroutes. Ook is aandacht voor de totstandkoming van lokale ommetjes. Naast een toeristisch-recreatieve functie heeft de IJsseldelta daarbij de functie als uitloopegebied voor de kernen en steden.

Pagina 118 'Thema Veiligheid (Buitengebied)'

Door het vrijkomen van agrarisch vastgoed ontstaat in het buitengebied een risico op ondermijnende criminaliteit. We zetten in op het weerbaar maken van (agrarische) ondernemers.

Pagina 119 'Thema Verkeer (Buitengebied)'

Verkeersveiligheid

De rijsnelheid over de Verkavelingsweg en de Doornweg blijft aandacht vragen. Het gaat hierbij om de rijsnelheid van het gemotoriseerde verkeer en van het (snelle) fietsverkeer, zoals wielrenners, speed pedelec en elektrische fietsen. Op de Gennerdijk wordt er met hoge snelheid langs woonhuizen gereden. Dat vraagt om maatwerkoplossingen. Voor openbare verlichting geldt: functioneel, veilig, spaarzaam, en duurzaam verlichten. Daarmee leveren we een bijdrage aan het voorkomen van de lichtvervuiling, vooral in het buitengebied. Lichtvervuiling is het overmatig verlichten van de omgeving in de nacht.

Fietsen

Naast de fietsverbindingen voor het dagelijks gebruik is er ook nog de wens voor recreatieve fietsroutes. Hier wordt dieper op ingegaan onder het thema Toerisme en Recreatie.

Pagina 120 'Thema Voorzieningen (Buitengebied)'

Voor de kern Mastenbroek en Kamperzeedijk is het behoud van voorzieningen zoals de gemeenschapsgebouwen belangrijk voor de leefbaarheid. In het buitengebied neemt het draagvlak voor de voorzieningen af. De scholen zijn in de kleine kernen een verbindende factor. Om een school in stand te kunnen houden moeten er voldoende leerlingen zijn. Daarom is het belangrijk dat jonge gezinnen zich kunnen vestigen in de kleine kernen en in het buitengebied. Dit draagt bij aan een evenwichtige bevolkingsopbouw en instandhouding van de gemeenschap.

Pagina 121 'Thema Wonen (Buitengebied)'

Met het oog op de toekomst, de verwachte afname van het aantal agrarische bedrijven doet zich de vraag voor waar en hoe willen wij woningbouw in het buitengebied realiseren. Daarbij kan gedacht worden aan herontwikkeling van bestaande locaties (VAB) of de ontwikkeling van een nieuwe locatie. Er is daarom behoefte aan een nieuwe visie op het buitengebied, waarbij ingegaan wordt op de verschillende opgaven in het buitengebied, zoals: de veenweidebodemdaling, klimaatadaptatie en de afname van het aantal agrarische bedrijven. Uit deze Buitengebiedvisie komen conclusies over de mogelijkheden in het buitengebied met behoud van de agrarische functie. Deze conclusies worden vertaald in regels voor het omgevingsplan.

Ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties moeten in evenwicht zijn

Woningbouw vindt zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwde omgeving plaats. Dit gaat vóór uitbreiding van het bebouwd gebied. Echter, bouwen buiten bestaand bebouwd gebied zal niet altijd

te voorkomen zijn. In die gevallen zorgen we voor een zorgvuldige inpassing in groen en landschap volgens de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving en het Groenbeleidsplan. Het is gebaseerd op het provinciale beleid dat ervanuit gaat dat nieuwe ontwikkelingen mogen als zij bijdragen aan het in-stand-houden van en versterken van ruimtelijke kwaliteit. Voor alle nieuwe en grootschalige ontwikkelingen in het buitengebied geldt dat een goede ruimtelijke inpassing verplicht is. Naast deze basisinspanning kan het zijn dat er extra kwaliteitsprestaties nodig zijn. Ontwikkelingsruimte en kwaliteitsprestaties moeten in evenwicht zijn. Nieuwe woonkavels in kernen en op bestaande erven behoren tot de mogelijkheden. Alleen voor karakteristieke woningen worden extra mogelijkheden toegestaan in gebruik en bouw.

Woningbouw in de polder Mastenbroek is op zeer beperkte schaal en onder voorwaarden mogelijk: geen nieuwbouw in de vorm van clusters en binnen bestaande lintstructuren. Woningbouw vindt bij voorkeur plaats op agrarische erven en in de kern Mastenbroek, onder duidelijk gestelde ruimtelijke voorwaarden. Deze voorwaarden gelden voor bouwen in het hele buitengebied. Daarbij gaat het om:

- behoud van waardevolle gebouwencomplexen;
- behoud of versterking van landschappelijke kwaliteit en het karakter van het buitengebied;
- aantallen en verschijningsvormen van toe te voegen woningen moeten in verhouding staan tot de aard en omvang van aanwezige bebouwing en de grootte van percelen.

Voorwaarde is ook dat de agrariër in het gebied zijn bedrijf moet kunnen voortzetten.

Gunstig vestigingsklimaat voor jonge gezinnen creëren

In de kernen Kamperzeedijk en Mastenbroek is de school een verbindende factor. Om een school in stand te kunnen houden moeten er voldoende leerlingen zijn. Daarom is het belangrijk dat jonge gezinnen zich kunnen vestigen in de kleine kernen en in het buitengebied. Door passend woningaanbod voor de doelgroep starters en senioren kan voorkomen worden dat jongeren wegtrekken.

In het buitengebied staan veel boerenbedrijven. Als het bedrijf door de jongere generatie wordt overgenomen, is er vaak geen plaats meer voor de oudere generatie in de kleinere kern. Wanneer het bedrijf stopt, gaan de gronden naar bestaande boerenbedrijven en wordt de woning vaak verkocht aan mensen van buiten de kern.

Behoeftte aan passende woningen voor starters en ouderen

Polderbelangen Mastenbroek heeft gevraagd om een onderzoek naar de woningbouwmogelijkheden in Mastenbroek. Zij ziet het draagvlak voor de voorzieningen afnemen en ziet woningbouw als middel om dit tegen te gaan. Er is behoefte aan passende woningen voor starters en ouderen in de kleine kernen en het buitengebied. Dit draagt bij aan een evenwichtige bevolkingsopbouw en instandhouding van de gemeenschap.

Door de toenemende vergrijzing is er aandacht nodig voor de bouw van levensloopbestendige woningen in nieuwbouwplannen. De gemeente staat positief tegenover de ontwikkeling van nieuwe woon-zorgconcepten voor ouderen.